O'zingni angla!

HURRIYAT

MUSTAQIL GAZETA

Chorshanba, 11-mart, 2009-yil • №11 (616) • 1996-yil dekabrdan chiqa boshlagan • e-mail: hurriyat@mail.ru • www.uzhurriyat.uz

ЖИНОЯТГА ЕТАКЛАГАН "БИЗНЕС"

"Клиент"нинг ўз оёғи билан келганидан хурсанд бўлган Турсунбой ваъдани катта қилади. "Алмати шаҳри яқинида қурилиш объекти бор, ўша ерда қурилиш ишларини бажариш керак, устага 500, ёрдамчиларига 300 АҚШ долларидан ойлик берилади, йўлкира ва бошқа харажатлар менинг ҳисобимдан" деганда Шаҳлонинг ҳам кўзи ўйнаб кетади.

2-бет

ИНСОН ВАҚТ ИСКАНЖАСИДА

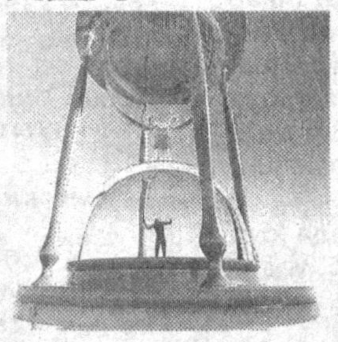

Вақтнинг тез ёки секин ўтиши ҳам жуда нисбий тушунча. Умр адоғида вақт жуда тез ўтаётгандек туюлади. Ёшликнинг жуда тез ўтиб кетганини фақат ўтиб кетгандан кейингина пайқаб қоламиз. Вақтдан унумли фойдаланганимиз сайин унинг қиммати ортиб бораверади. Вақт ҳаётнинг маъноси билан чамбарчас боғлиқ тушунча.

4-бет

МАШИНА ЮВАЁТГАН АЁЛ

— Ёшлигимизда онамиз бўш қолдик дегунча ё кашта, ё дўппи тикишга ўргатарди. Ҳозир-чи? Қаранг, машина ювиш қизларнинг ишими? Бугун совуқ сувга қўлини тиқиб, касаллик орттирган қиз эртага соғлом болани дунёга келтиради, деб ким кафолат беради? Шу қизларга маҳалласида ёки ён-атрофида иш йўқ деб ўйлайсизми? Бор. Фақат қўли дарров пул кўришга ўрганган уларнинг. Соғликларини эса ўйлашмайди.

8-бет

ЧОРШАНБАДАН ЧОРШАНБАГАЧА

■ **6 март куни пойтахтимиздаги Туркистон саройида Халқаро Хотин-қизлар куни муносабати билан тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокими А.Тўхтаев очди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Ўзбекистон хотин-қизларига байрам табригини Президентнинг давлат маслаҳатчиси Х.Султонов ўқиб эшиттирди.**

■ "Ўзбекистон" нашриёт-матбаа ижодий уйи Президент Ислом Каримовнинг "Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари" номли китобини нашрдан чиқарди.

Китоб икки қисмдан иборат бўлиб, биринчи қисми "Жаҳон молиявий инқирозининг Ўзбекистон иқтисодиётига таъсири ҳамда унинг оқибатларини олдини олиш ва юмшатишга асос бўлган омиллар" деб номланган. Унда жаҳон молиявий инқирозини келтириб чиқарган сабаблар, унинг ҳозирги пайтда дунё миқёсида қандай кескин ижтимоий-иқтисодий муаммоларни туғдираётгани ва келгусида юз бериши мумкин бўлган оқибатлари ҳар томонлама чуқур таҳлил этилган.

Китобнинг иккинчи қисми "Банк тизимини қўллаб-қувватлаш, ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техник янгилаш ва диверсификация қилиш, инновацион технологияларни кенг жорий этиш – Ўзбекистон учун инқирозни бартараф этиш ва жаҳон бозорида янги марраларга чиқишнинг ишончли йўлидир" деб номланган. Унда қатор долзарб масалалар, шу жумладан иқтисодиётимизнинг жаҳон хўжалик ва молиявий-иқтисодий тизимига интеграциялашув жараёни тобора чуқурлашиб бораётганини инобатга олганда, жаҳон молиявий инқирози, аввало унинг оқибатлари Ўзбекистонга ҳам салбий таъсир кўрсатиши мумкинлиги ҳақида фикр юритилади.

■ **10 март куни Республика Марказий банки томонидан аҳоли турмуш фаровонлигини оширишда ипотека ва истеъмол кредитларининг аҳамияти мавзуида матбуот анжумани ташкил этилди.**

Ўзбекистон Қаҳрамони, таниқли адабиётшунос олим Озод Шарафиддиновнинг 80 йиллигига

Сиз саботга тимсол эдингиз

Тилдан тушмас
қадим ақида,
Соғинган дил
қоларкан сўлиб.
Соғинтирган одам ҳақида,
Кўп ўйлайсан,
кўзинг тўрт бўлиб.
Тузукмисиз, дея сўргани,
Кўклам келди
сизни кўргани.

Аммо... Аммо сиз йўқсиз-да, Озод домла! Тўғриси, Сизни йўқ дейишга тилим бормайди. Яна-ям тўғриси, Сизни билган ҳамма-ҳамманинг бу сўзни айтишга тиллари бормайди.

Ҳа, Озод домла, кўклам Сизни кўргани келди... Кўклам еллари чарх уриб сизни изладилар, Сиз йўқсиз,..

Куртакларнинг кўзлари мошдек-мошдек очилиб, чор атрофга жовдираб боқдилар, Сиз йўқсиз!.. Мажнунтоллар сочларин ёйдилар!..

Сиз яхши кўрган, ардоқлаган шоир Муҳаммад Юсуфнинг «Кўкламойим, кўкингдан бер бир чимдим» сатри билан юракларга муҳрланган шеърини ўқиб, кўзингизга ёш қалққанини айтган эдингиз. Не тонгки, бугун кўкламнинг кўзида ёш, Озод домла. Осмоннинг юзи булутлардан бўшамай қолди. Булутларнинг булоқлари Момо ерни шунчалар соғинганмикан? Ёмғир эзгин-эзгин ёғмоқда, хўрланиб-хўрланиб ёғмоқда. Соғинч ёмғирлари... Қиёматга қолган дийдор томчилари.

Турналарнинг тиловатида,
Ўрикларнинг гулида ёмғир.
Майсаларнинг саловатида,
Соғинганлар дилида ёмғир.
Қабрингиздан ғубор ювгани,
Кўклам келди сизни кўргани.

Ҳа, Озод домла, кўклам Сизни кўргани қабрингиз қошига келди. Кўргани эса қабрингиз устидаги улуғвор ҳайкал бўлди. Ёмғир чайган юзларингизда худди саломат юрган пайтингиздек самимият балқиб турибди. Биз талабаларингиз Сизга узоқроқ тикилиб туришдан ийманардик.

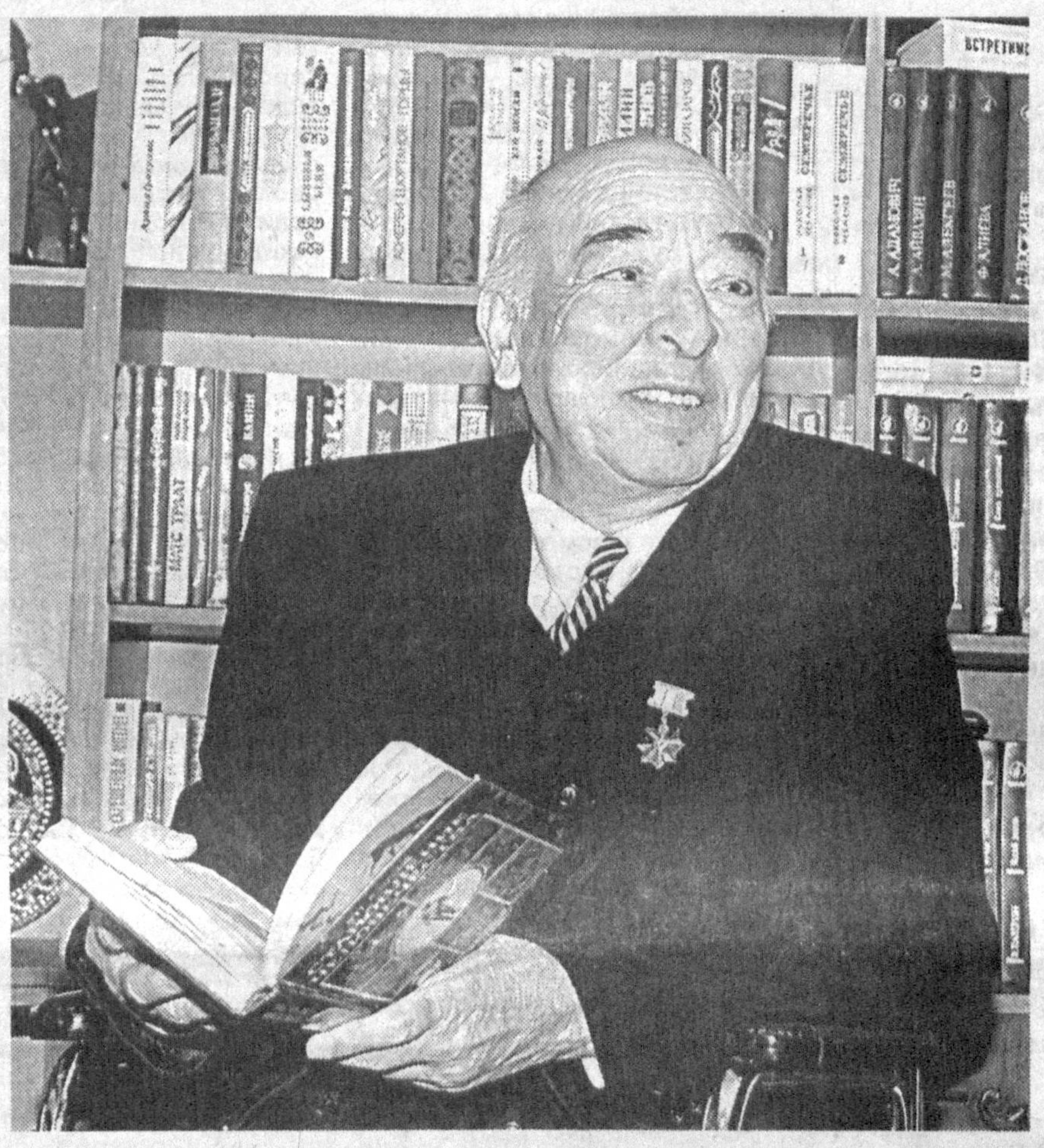

Тўғриси, салобатингиз босарди. Ҳайкалдаги тийрак нигоҳингизга ҳам бир муддат қараб туриш мушкул. Гўё бу нигоҳларда ҳамон ҳикмат чўғланиб, адолат порлаб тургандек.

Сизга боқиб кўкламни англагани шу бўлдики, кўкламлар келаркан, кетаркан. Лекин Сиз каби ўз илму ҳикмати, ақлу заковати, иймон-эътиқоди билан ҳақиқат юзидаги ғуборни тозалаб яшаган инсонлар ҳақиқатнинг ўзи каби ўлмас бўларкан.

Ушбу битикни ўқиб кимлардир чимдим истеҳзо билан «шоир шоир-да, кўклам ҳам кўрарканми, кўклам ҳам англарканми», дейиши мумкин. Кўкламнинг-ку, кўрар кўзлари кўп. Улар Сизнинг тошларни титратганингизни, тўнкаларни тавбасига таянтирганингизни билмайди-да, домла!

Румий ҳазратлари «Аслинг каби кўрин, кўринганинг каби бўл!» деганлар. Сиз бу ҳикматга амал қилиб яшадингиз. Сизнинг дилингиз билан тилингиз ҳамиша бир бўлган. Ҳар ким ҳам ўзгарган эътиқодига, қилган хатоларига тик боқолмайди. Сиз ўз жисмингиздаги ярани ўз қўлларингиз билан ситиб ташлашга журъат қилолган матонатли инсонсиз.

Одамлар ҳаётда бахт излаб яшайди. Менинг наздимда Сиз бир умр матонат учун, миллат шаъни, адабиёт шаъни учун яшагансиз. Матонат Сизга ҳамиша эргашиб юрган десам хато бўлмас.

(Давоми 3-бетда.)

ТАНЛОВ ДАВОМ ЭТАДИ

Журналистика соҳасида "ОЛТИН ҚАЛАМ" IV Миллий мукофоти

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси Журналистларни қайта тайёрлаш халқаро маркази билан ҳамкорликда миллий ва халқаро журналистиканинг энг юксак ютуқларини кенг оммалаштириш, ОАВ ходимлари фуқаролик позицияларини намоён этишлари учун шароит яратиш ҳамда журналистларда танқидий фикрлашни ва ижодий фаолиятга янгича ёндашувларни шакллантириш мақсадида "Олтин қалам" IV Миллий мукофоти учун халқаро танловини ўтказади.

3 май — Жаҳон матбуоти эркинлиги кунига бағишланган бу танловга 2008 йилнинг 31 мартидан 2009 йилнинг 31 мартигача — бир йил давомида газета ва журналларда босилган, радио орқали эфирга узатилган ҳамда телевидениеда кўрсатилган ва интернет нашрларида берилган материаллар 2009 йилнинг 10 апрелигача қабул қилинади.

Танлов ғолиблари учун қуйидаги мукофотлар таъсис этилган:

Журналистика соҳасида бош миллий мукофот. Ғолиб махсус диплом, "Олтин қалам" кўкрак нишони, статуеткаси ва Ўзбекистон Республикасида белгиланган энг кам иш ҳақининг 200 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланади.

Асосий мукофотлар:

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (телевидение – 1-, 2-, 3- ўринлар);

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (радио – 1-, 2-, 3- ўринлар);

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (даврий матбуот – 1-, 2-, 3- ўринлар);

Энг яхши журналистик материал учун миллий мукофот (Интернет-журналистика – 1-, 2-, 3- ўринлар).

Биринчи ўринни олган ғолиблар диплом, "Олтин қалам" кўкрак нишони, статуеткаси ва энг кам иш ҳақининг 160 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Иккинчи ўринни олган ғолиблар диплом, "Олтин қалам" кўкрак нишони, статуеткаси ва энг кам иш ҳақининг 140 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Учинчи ўринни олган ғолиблар диплом, "Олтин қалам" кўкрак нишони, статуеткаси ва энг кам иш ҳақининг 120 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Рағбатлантирувчи мукофотлар доирасидаги номинациялар:

журналистика ривожига қўшган ҳиссаси учун;

фаол фуқаролик позицияси учун;

ижтимоий-сиёсий мавзудаги энг яхши таҳлилий материал учун;

ижтимоий-иқтисодий мавзудаги энг яхши таҳлилий материал учун;

"Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили"га бағишланган энг яхши материал учун;

маънавий-маърифий мавзудаги энг яхши материал учун;

ҳарбий-ватанпарварлик мавзуидаги энг яхши материал учун;

энг яхши журналистик текширув учун;

мураккаб шароитларда (фавқулодда вазиятлар, атроф-муҳит ва экология муаммолари) тайёрланган энг яхши репортаж учун;

энг яхши режиссёрлик иши учун;

энг яхши матбуот хизмати;

энг яхши фоторепортаж учун;

энг яхши карикатура учун;

чет эллик журналистнинг Ўзбекистон тўғрисидаги энг яхши материали учун.

(Давоми 2-бетда.)

ТАҲЛИЛ

ОАВ: масъулиятсизликми ёки бепарволик?

Оммавий ахборот воситаларининг эркин фаолият олиб бориши амалдаги қонунчилигимиз томонидан кафолатланган бўлиб, бу борада мамлакатимиз парламентида қонун ижодкорлиги билан шуғулланилмоқда. Шунингдек, қабул қилинган қонунлар ижросининг назорати бўйича ҳам доимий равишда мониторинг-назорат ишлари олиб борилаяпти. Хусусан, Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг 2008 йилги иш режасига кўра, Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари қўмитасининг махсус ишчи гуруҳи томонидан «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг Наманган ва Хоразм вилоятларидаги ижроси назорат-таҳлил тартибида ўрганилди ҳамда қўмитанинг йиғилишида атрофлича муҳокама этилди.

Жумладан, Наманган вилоятида 53 та оммавий ахборот воситалари рўйхатдан ўтган. Айни пайтда уларда 170 дан зиёд ижодий ходим фаолият кўрсатмоқда. Вилоят ҳокимлиги томонидан оммавий ахборот воситаларини ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлашга, матбуот нашрларининг кенг тарқалишига эришишга, шунингдек, республика ва маҳаллий газета-журналларга обунани ташкил этишга алоҳида эътибор қаратиб келинаяпти.

Вилоят ҳокимлигининг «Наманган ҳақиқати» ва «Наманганская правда», газеталари таҳририятлари муассис томонидан транспорт, компьютер техникаси билан таъминланган, босмахона ҳам шу бинода жойлашгани ишнинг янада самарали бўлишига имконият яратмоқда. «Диёнат» газетасида ҳам шундай қулай шароитлар яратилган.

Вилоят матбуот ва ахборот агентлиги ҳудудий бошқармаси томонидан Ўзбекистон Мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди, Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмасининг вилоят бўлими ва бевосита таҳририятлар билан биргаликда журналистлар, соҳа ходимларининг касб маҳоратини ошириш бўйича бир қатор тадбирлар амалга ошириб келинмоқда.

4 »

ДУНЁ СИЁСАТИ

Дипломат чиқариб юборилди

Боливия президенти Эво Moралес АҚШ дипломати Франциско Мартинезни мамлакатдан чиқариб юбориш ҳақидаги фармонга имзо чекди. Президент элчининг иккинчи котибини "Боливия ҳукуматига қарши келишувда иштирок этганликда" айблади. Унинг таъкидлашича, Мартинез мухолифат билан доимий алоқада бўлган. Associated Press хабарида айтилишича, АҚШ ҳукумати бу баёнотни асоссиз деб баҳолаган.

Эслатиб ўтамиз, 2008 йилнинг сентябрида мухолифат билан алоқадорликда айбланиб, АҚШнинг элчиси Филипп Голдберг ҳам Боливиядан чиқариб юборилганди.

(Дунё сиёсатига оид хабарларнинг давоми бешинчи саҳифада) 5 »

ТААЖЖУБ

Қарорини ўзи бажармаган раҳбар

ёки Қамаши тумани ҳокимининг «кўнгилчанлиги» хусусида

Хабарингиз бор, мамлакатимизда фермер хўжаликларини йириклаштириш ишлари амалга оширилди. Албатта, бу — жуда яхши. Ер ҳақиқий эгасини топгани маъқул. Қўлидан иш келадиган, далани гуллатадиганлар ишласин. Лекин Қашқадарё вилоятининг Қамаши туманида бу масалага гоҳида бошқача ёндашилаётганлигини ҳам кўриш мумкин.

35,5 гектар ер майдонида фаолият олиб бораётган «Шаҳзод» фермер хўжалигига Қамаши тумани ҳокими фармойиши асосида ташкил этилган туман комиссиясининг хулосаси билан Гагарин маҳалла фуқаролар йиғини (МФЙ) ҳудудидаги 23-контурдан яна 21,48 гектар ер ажратилди. Комиссия бунда ушбу контурда шу пайтгача фермер хўжалигини юритган «Боймурод Сарбон ўғли Ҳасан» фермер хўжалигига нисбатан «Шаҳзод» фермер хўжалигининг кўрсаткичлари юқори экани, имконияти кенглиги ва ерга ижобий муносабати каби хусусиятларни инобатга олди. 2008 йил 24 ноябрь куни туман ҳокими Рашид Муҳаммадиевнинг Х-2389/2-сонли Гагарин МФЙ ҳудудидаги «Шаҳзод» фермер хўжалигига туман ҳокимлиги захира ер фонди ҳисобидан қўшимча ер майдони ажратиш тўғрисида»ги қарори чиқди. Ушбу қарор Гагарин массиви ҳудудидаги ерларга чиқарилган 67 та қарор билан бирга вилоят ҳокими томонидан 2009 йил 15 январда Х-23/I-сонли қарор асосида тасдиқланди.

Шундан сўнг, «Шаҳзод» фермер хўжалигига тайёрлов ва хизмат кўрсатиш корхоналари билан контрактация шартномалари тузишга рухсат этилди. Фермер хўжалиги барча хизмат кўрсатувчи ва тегишли идоралар билан шартнома тузишга ва ажратилган ерга эгалик қилишга киришди.

3 »

ЖАВОБ

МАҚОЛАДА КЕЛТИРИЛГАН ҲОЛАТЛАР ТАСДИҚЛАНДИ

ва суд қарори ижроси тўлиқ таъминланди

"Hurriyat" мустақил газетасининг 2009 йилнинг 28 январь сонида эълон қилинган "Суд қарори қачон ижро этилади?" сарлавҳали мақола юзасидан Адлия вазирлиги томонидан хизмат текшируви ўтказилиб, қуйидагилар аниқланди.

Фуқаролик ишлари бўйича Ғузор туманлараро судининг 2006 йил 20 февралдаги қарорига асосан, қарздор Деҳқонобод туман "Қишлоқхўжаликкимё" ДАЖдан фуқаролар А.Саидов ва Қ.Курбоновалар фойдасига жами 560,0 минг сўм ундириш белгиланган.

Ўтказилган текширув натижасида мақолада келтирилган ҳолатлар ўз тасдиғини топди. Яъни, мазкур ижро ҳужжати ижросини таъминлашда собиқ суд ижрочиси Т.Бойтўраев ва суд ижрочиси Ж.Иброҳимовлар томонидан ижро муддатига амал қилинмасдан ва ўзларига юклатилган вазифалар лозим даражада амалга оширилмасдан Ўзбекистон Республикаси "Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида"ги Қонуннинг 30- ва 85-моддалари талаблари бузилган.

Шунга кўра, суд ижрочиларининг Деҳқонобод туман бўлими суд ижрочиси Т.Бойтўраевнинг 2008 йил 26 май куни эгаллаб турган лавозимидан озод этилгани инобатга олиниб, катта суд ижрочиси вазифасини бажарувчи Ж.Иброҳимовга нисбатан Суд департаменти директорининг 2009 йил 13 февралдаги буйруғи билан "ҳайфсан" интизомий жазоси қўлланилган.

Шунингдек, текширув жараёнида суд қарори ижроси тўлиқ таъминланиб, ундирувчилар фойдасига 560,0 минг сўм тўлиқ ундирилган.

Собир ХОЛБОЕВ,
Ўзбекистон Республикаси адлия вазири ўринбосари.

Шунингдек, ушбу мақола юзасидан Қашқадарё вилоят прокурори ўринбосари М.Азимовдан ҳам юқоридаги мазмунда жавоб хати олинди.

МЕҲРИБОНЛИК УЙИ ТАЪМИРЛАНАДИ

Самарқанд вилоят прокуратураси томонидан "Hurriyat" газетасининг 2009 йил 21 январь сонидаги "Аросатда қолган қурилиш" сарлавҳали мақола юзасидан текшириш ўтказилди.

Аниқланишича, вилоят халқ таълими бошқармасига қарашли бўлган 9-сонли Меҳрибонлик уйи иккита бинода жойлашган. Биринчиси мослаштирилган, иккинчиси замонавий икки қаватли бино бўлиб, 1950 йилда қурилган.

Меҳрибонлик уйининг лойиҳа қуввати 2 ёшдан 7 ёшгача бўлган 100 нафар болага мўлжалланган ва ҳозирги вақтда 6 та гуруҳда 89 нафар болалар тарбияланмоқда.

Ушбу таълим муассасасида санитария-гигиена қоидаларига мувофиқ ҳар бир гуруҳда алоҳида ётоқхона, овқатланиш, ўйин-машғулот хонаси, ювиниш ва ҳожатхоналар мавжуд.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 23 январдаги ПҚ-573-сонли "Ижтимоий ҳимоя йили Давлат дастури тўғрисида"-ги қарори ижроси борасида вилоят дастурида вилоят халқ таълими бошқармасига қарашли 9-сонли Меҳрибонлик уйининг биноси қурилишини тугатиш ва электр тизимини таъмирлаш мақсадида жами 190 миллион 400 минг сўм пул маблағи республика бюджетидан ажратилиши белгиланган, лекин ушбу пул маблағи молиялаштирилмагани сабабли режалаштирилган қурилиш ишлари амалга оширилмаган.

Айни пайтда мактаб таълимини ривожлантириш бўйича вилоятда тузилган махсус комиссиянинг 2008 йил 16 августдаги қарорига асосан 2008 йилнинг 1 октябрь ҳолатига вилоятдаги барча умумтаълим мактаблари, махсус мактаб-интернатлари ва меҳрибонлик уйлари инвентаризация қилинган ва мактаб таълимини ривожлантириш миллий дастурига киритилмасдан қолган ҳамда аҳволи ночор бўлган таълим муассасаларни таъмирлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Молия ва Халқ таълими вазирликларига тегишли таклифлар берилган.

Шу қаторда, Самарқанд шаҳридаги 9-сонли Меҳрибонлик уйи биноларини реконструкция қилиш борасида лойиҳа-смета ҳужжатлари тузилган ва Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигига тақдим этилган.

О.АЗИМОВ,
Самарқанд вилоят прокурорининг биринчи ўринбосари.

Журналистика соҳасида "ОЛТИН ҚАЛАМ" IV Миллий мукофоти

(Бошланиши 1-бетда.)

Рағбатлантирувчи номинациялар бўйича ғолиблар диплом, статуетка ва энг кам иш ҳақининг 80 баробари миқдорида пул мукофоти билан тақдирланадилар.

Шунингдек, қатор халқаро ташкилотларнинг Ўзбекистондаги ваколатхоналари ҳам ўз рағбатлантирувчи мукофотларини таъсис этган.

Танловга теле, радио, босма материаллар ҳамда интернет нашрларида эълон қилинган ишлар тақдим этилади (5 тадан кам бўлмаслиги керак).

Телевидение бўйича видеоматериаллар, ахборот ташувчи воситанинг қандай кўринишда бўлишидан қатъи назар, 3 минутдан 30 минутгача бўлиши керак.

Радиоэшиттиришлар (аудиокассета ёки системали диск) 5 минутдан 30 минутгача бўлиши керак.

Матбуот ва интернет материаллари даврий нашрнинг асл нусхаси ёки кўчирма нусхасида тақдим этилиши лозим.

Танловга юборилган материалларга қуйидагилар илова қилинади:

муаллифнинг исми-шарифи, профессионал фаолияти тўғрисида қисқача маълумот;

муаллифнинг турар жойи, уй ва иш телефонлари;

паспорт нусхаси.

Танлов ғолибларини мукофотлаш маросими Жаҳон матбуоти эркинлиги куни арафасида тантанали равишда ўтказилади.

Мукофот бир шахсга такроран берилмайди.

Материаллар "Олтин қалам" танловига деб кўрсатилган ҳолда қуйидаги манзилга жўнатилиши лозим:
Ўзбекистон Республикаси, 100129, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.
Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси 3-қават, 30-, 35-, 37-хоналар.
Телефонлар: (8.371) 244-64-61; 244-64-62; 244-37-87. www.journalist.uz

ЭҲТИРОМ

Эл назарида бўлган олим

Илмий доираларда шундай гап юради, киши олим ҳақида ёзса, албатта, унинг илмий жиҳатларига кўпроқ эътибор беради. Дарҳақиқат, профессор Карим Норматовнинг таникли олим Кўчқор Хоназаров ҳақидаги "Мутлақ ҳақиқатни излаб" рисоласини ўқигач, ушбу фикрнинг нақадар тўғрилигига яна бир бор ишонч ҳосил қилдим. Рисола муаллифи 14 ёшли йигитчанинг зукколиги тўғрисида шундай ҳаётий воқеани келтиради: "Рус тилини ўзлаштириш учун Кўчқор С.Г.Бархударовнинг "Грамматика русского языка" номли китобини сотиб олди. Шу билан бирга газеталарнинг биридан рус тили бўйича қандай қилиб аъло баҳолар олаётгани тўғрисида мақола чоп этган Россиядаги шаҳарлардан бирида яшайдиган 8-синфда ўқийдиган қизга хат билан мурожаат қилиб, рус тилини ўрганишида мактуб орқали муаллимлик қилишни сўрайди. Надежда Страхова Кўчқорнинг хатларини олиб, синчиклаб ўқиб, хатоларини тузатиб, уларнинг сабабларини тушунтириб жавоб ёзиб турди. Рус тилини шундай йўл билан ўрганиш яхши натижалар берди. Кўчқор икки йилда рус тилига хос грамматик қоидаларни чуқур ўзлаштирди." Ҳозирги ёшларга ибрат бўладиган ушбу иқтибос илмга интилувчан киши ҳар қандай шароитда ҳам унга йўл топишига ёрқин мисол бўла олади.

Кўчқор аканинг рус тилига қизиқиши бежиз эмасди. У дунёдаги жами илмий адабиётларнинг ярми ушбу тилда битилганини яхши тушунарди. Тилни яхши ўзлаштиргани унга кейинчалик Москва Давлат халқаро муносабатлар институти эшигини очди. Кўчқор ака Москва Давлат университетининг фалсафа факультети аспирантурасини тугатгач, ёш фан номзоди докторлик диссертацияси ҳақида ўйлай бошлади. Илмга чанқоқ олим илмий ишини давом эттириш мақсадида собиқ иттифоқ Фанлар академияси Фалсафа институтининг докторантурасига ўқишга кирди. Диссертацияни Кўчқор Хоназаров ўн йил давомида ёзиб, 1963 йили ҳимоя қилди. Олим илмий ишида тилнинг тафаккур, онг, руҳият, яъни инсоннинг мураккаб ички ҳаёти билан боғлиқлигини чуқур ва ҳар томонлама очиб берди.

1964 йили олим Тошкентга кўчиб келди. Тил ва адабиёт институтига директор бўлди. Табиатан тиниб-тинчимас, доимо олдинга интилувчан олимнинг етти йиллик раҳбарлик даврида 17 киши фан доктори, 5 киши Давлат мукофоти совриндори бўлди. Бу йиллар давомида институт ходимлари томонидан 72 та китоб, 150 та илмий мақола чоп этилди.

Жўшқин ҳаёт ичида юрган олимга кўпчилик мустақилликка оид тушунчалар билан мурожаат қила бошладилар. У омманинг талабини ҳисобга олиб, зудлик билан истиқлол билан боғлиқ атамалар изоҳли луғатини тузишга киришди. Ҳамма учун ҳаводай зарур "Мустақиллик илмий-оммабоп луғати"ни нашрга тайёрлаш ишига бош-қош бўлди. Айримлар гоҳида уч кишининг бошини қовуштира олмаган бир пайтда, Кўчқор ака 150 турфа табиатли олимларни бирлаштириб, ҳамма учун зарур бўлган қўлланма-луғатни чоп этди. Ушбу китобга нақадар эҳтиёж катта эканини унинг нашрларидан ҳам билиш мумкин.

Қўлланманинг биринчи нашри 1998 йилда 20 минг нусхада, иккинчиси 2000 йил, учинчиси 2006 йилда чоп этилди. Ҳар бир нашрда луғат мақолалар қайта таҳрир қилинди, тузатилди, тўлдирилди, назарий жиҳатдан мукаммаллаштирилди. Ушбу китобнинг тўртинчи нашри 2007 йилда "Независимый Узбекистан" номи билан рус тилида чоп этилди. Юқоридаги маълумотлар профессор Карим Норматовнинг рисоласида батафсил ҳикоя қилинган. Китобни ўқигач, шундай хулосага келдим: бағри кенг, доимо кишиларга эзгулик улашиш йўлида хизмат қилган киши ҳеч қачон эл назаридан қолмайди. Зеро, эл назари инсон учун олий бахт.

Эргаш УМАРОВ

Хабарлар оқими

Бугуннинг нафаси

ЯНГИ КОЛЛЕЖ БИНОСИ

Чимбой туманидаги "Майжан" касб-ҳунар коллежи биноси бундан 45 йил муқаддам қурилган бўлиб, анча эскириб қолганди.

Шу кунларда мазкур илм даргоҳида таълим олувчилар учун 360 ўринли янги бино қад ростлаяпти. Лойиҳа қиймати 800 миллион сўмлик мазкур объект қурилишига Чимбой ғишт заводи ва "Тахиатош темир-бетон маҳсулотлари" акциядорлик жамияти зарур материалларни ўз вақтида етказиб беришмоқда.

Коллеж биноси қурилишида техника воситалари етарли ва ишчи-бинокорларга барча қулай шароитлар яратилган.

Ғойиб ЁҚУБОВ,
"Hurriyat" мухбири.

ЁШ ОНАЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

"Соғлом авлод учун" халқаро хайрия жамғармаси томонидан "Она сутининг аҳамияти" мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди. Республика Перинотал марказида даволанаётган ёш оналар иштирок этган тадбирда она сутининг гўдак саломатлигидаги ўрни хусусида атрофлича тушунча берилди.

Мулоқот ташкилотчилари хотин-қизларни тиббий кўрикдан ўтказиш, она сутининг бебаҳо неъмат сифатидаги хусусиятлари ҳамда чақалоқларни тўғри парвариш қилиш усуллари ҳақидаги зарур тавсияларни ўртага ташлашди. Бу каби тавсиялар, кузатув ва таҳлиллар ягона мақсадга — оналар ва болаларнинг саломатлигини муҳофаза қилишга қаратилгани билан эътиборга молик.

Элбек ЖУМАНОВ,
"Hurriyat" мухбири.

ХОТИН-ҚИЗЛАР КУНИГА БАҒИШЛАНДИ

Республика Мудофаа вазирлигида 8 март — Хотин-қизлар байрамига бағишланган тадбир ўтказилди. Аёл ҳаққли равишда юксак эҳтиром ва эътирофга лойиқ.

Аёл деганда кўз ўнгимизда аввало, табаррук она, севимли ёр, меҳрибон сингил сиймоси гавдаланади. Анжуманда таъкидланганидек, мамлакат ҳаётида хотин-қизлар фаоллигини ошириш, уларнинг давлат ва жамоат органларидаги ўрнини мустаҳкамлаш борасида қатор ишлар амалга оширилаётир.

Тадбир давомида тизимда фаолият юритаётган бир гуруҳ хотин-қизлар муносиб тақдирландилар. Эл севган санъаткорлар томонидан хотин-қизларни улуғловчи куй-қўшиқлар йиғилганларга кўтаринки руҳ бахш этди.

Ситора ТОЖИДДИНОВА,
"Hurriyat" мухбири.

НОГИРОНЛАРГА ХАЙРИЯ ЁРДАМЛАРИ

Республика Ногиронлар хайрия жамғармасининг Қашқадарё вилояти Чироқчи туман бўлими фаоллари Наврўз байрами олдидан бир қатор хайрия тадбирларини ўтказмоқда.

Жамғарманинг туман бўлими бошлиғи Мажид Алибоевнинг айтишича, туман ҳокимлигининг саъй-ҳаракатлари билан шу кунгача бир қанча ногирон ва боқувчисини йўқотган инсонларга моддий ёрдам кўрсатилди. Наврўз байрами нишонланадиган кунгача яна 150 нафар кўмакка муҳтож кишилар совға-салом ва маълум миқдордаги пул билан тақдирланадилар.

Шу йилнинг 21 март куни Ғаллачи қишлоғида туман Ногиронлар жамғармаси томонидан ташкил этиладиган байрам сайлида ҳам бир неча кўнгли ўксик инсонларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш режалаштирилмоқда.

Пўлат ГАДОЕВ,
"Hurriyat" мухбири.

МУҲОКАМАДА ЎЗБЕК КИНОСИ

Республика Киночилар уйида "Ўзбеккино" Миллий агентлиги буюртмаси асосида 2006, 2007 ва 2008 йилларда суратга олинган бадиий ва мультипликацион фильмлар намойиш этилмоқда.

Ўн иккинчи мартга қадар давом этадиган фильмлар намойишида кино танқидчилар, киношунослар, рассомлар, тасвирчилар, бастакорлар, санъатшунослар, режиссёрлар, сценарий муаллифлари ва соҳага алоқадор мутахассислар иштирок этаяпти.

Мутахассислар ўн учта бадиий ва тўққизта мультипликацион фильмни томоша қилишади. Бу фильмлар "Ўзбеккино" Миллий агентлиги ҳамда Ўзбекистон Киноарбоблари бирлашмаси ташаббуси билан 13 март куни ўтказиладиган ижодий анжуманда атрофлича муҳокама қилинади.

Иномжон АБДИЕВ,
"Hurriyat" мухбири.

БОҚИЙ УДУМЛАР

Юртимизда баҳор ва Наврўз жанубдан — Сурхондарёдан бошланади. Бу воҳанинг уч томони тоғлар билан ўраб олингани ва қуёш нурларининг тик тушиши туфайли ҳудуднинг тупроғи эртароқ қизийди. Бодомлар февраль ойининг ўрталаридаёқ гуллаб, майсалар, дарахтлар, нав-ниҳолларнинг барги бўртиб қолади. Сурхон деҳқонлари баҳорги тенг кунликда экин экишни бошлаб юборадилар.

Сурхон Наврўзи

Воҳада бошқа жойлардаги каби Наврўзга бағишлаб сумалак базмлари ташкил этилади. Азал-азалдан байрамга 7-9 кун қолганда кайвони аёллар томонидан буғдой сараланиб, бегонанинг кўзи тушмайдиган жойда ўстирилган. Майса унгач, сумалак пишириш жараёнида қўшиқ, рақслар ижро этилган, ўйин-кулгу қилинган. Наврўз байрами арафасида "Йил боши оши", "Йил айрилиш оши", "Дарвишона" каби маросимлар ўтказилган. Бу тадбир асосан, қишлоқ четида — дала, тепалик ёки боғларда бўлиб ўтган. Маросимга ҳар ким қурби етганча кескан ош, гунгула ош, гуруч ош, жўхори ош ва бошқа турли таомларни пишириб келган. Аёллар нон, пишириқлар, дастурхон ва кўрпа-тўшаклар олиб келишган. Элдан дуо олмоқчи бўлганлар, яъни фарзанд талаблар, янги уй олганлар, деҳқончилигим ёки чорвачилигим, боғдорчилигим яхши бўлсин деганлар қозонларини тўлдириб ош пишириб келганлар. Мазкур таомларни ёши улуғ аёллар йиғилганларга тарқатишган.

Воҳада экин экишдан аввал ариқлар, каналлар қазилган, тозаланган. Деҳқончилик маросимларидан "Лой тутиш" тадбири ўтказилган. Бунда ариқ қазиётган одамлардан бири ўтаётган йўловчига бел ёки кетмонда лой тутган. Йўловчи тутилган лойни узатилган асбоби билан олиб кетиши шарт бўлган, бу жараёнда "қўлга тушган" киши бахши бўлса терма куйлаши, ҳофиз қўшиқ айтиши, полвон кураш тушиши, ҳунарманд ариқ қазувчиларнинг бел-кетмонларини таъмирлаб бериши ёки ҳашарчиларни меҳмон қилиши лозим.

Экин экиш куни "шоҳмойлар удуми" деган маросим ҳам ўтказилган. Қишлоқ аҳли Наврўз арафасидаги душанба, чоршанба ва жума кунларининг бирида трактор ёки қўшларини далага олиб чиққан. Йиғилганлар кўклам таомларини тайёрлашган. Маросим ўтказиладиган жойда таомлар тановвул қилиниб, ёши улуғ киши томонидан йил баракали келишини сўраб, дуо қилинган.

Наврўз кунлари пойга, кураш, улоқ баҳслари уюштирилган. Қизлар ҳалинчак учишган, ўғил болалар "чиллак", "оқсуяк", "кесиб ўтиш", "тортишиш", "ким ўзди", "минди-минди" ва бошқа миллий ўйинларни ўйнаганлар. Шеърлар, қўшиқлар, рақслар ижро этилган. "Сумалагим сумалак, мен сенгаман ҳумалак", "Суст хотин, сузма хотин, кўланкаси майдон хотин", "Ака, отинг кўкмиди, кўк бедаси йўқмиди?", "Баланд тоғдан мен келаман от ўйнатиб, ҳой" каби қўшиқ-лапарлар ижро этилган. Наврўз иштирокчилари, хусусан, болалар Наврўз сайлида ҳар бир хонадоннинг эшигини қоқишган. Хонадон эгалари уларни топган-тутганлари билан сийлаганлар. Ана шундай кезларда Шеробод туманидаги Зарабоғ қишлоғидагилар лола (Гули сурх — қизил гул) сайлини ҳам ўтказишган. Бу тадбир ҳам худди Наврўз тантаналарига ўхшашдир.

Ҳа, сурхондарёликлар Наврўз байрамини мамлакатимизнинг бошқа жойларидан маълум даражада фарқ қиладиган одат, маросимлар билан тантанали кўринишда нишонлайдилар. Энг муҳими, халқ севган бу байрам дилларда нурли излар қолдириб, йил давомида эслаб юрилади.

Муҳаммад АЗИМОВ,
Республика Маънавият тарғибот маркази Сурхондарё вилоят бўлими раҳбари.

ОДАМ САВДОСИ

Жиноятга етаклаган "бизнес"

Турсунбой Болтабоев ҳали 40 ёшга ҳам тўлмаган. Тошкент вилоятининг Ўрта Чирчиқ тумани "Чорвачи" маҳалласида яшайди. Судланган. У 2007 йилдан бери Қозоғистонга одам олиб бориб, сотиш бўйича "бизнес" қилар, "сотилганларнинг" маошларидан уриб қолиб, ҳамёнини қаппайтирарди.

Ўтган йилнинг февраль ойида сурхондарёлик Шаҳло деган аёл билан танишиб қолади. Гап орасида Шаҳло Турсунбойнинг Қозоғистонга одам олиб кетишини эшитиб: "Укаларимни ҳам олиб кетинг, бироз пул ишлаб келишсин", — деб илтимос қилади. "Клиент"нинг ўз оёғи билан келганидан хурсанд бўлган Турсунбой ваъдани катта қилади. "Алмати шаҳри яқинида қурилиш объекти бор, ўша ерда қурилиш ишларини бажариш керак, устага 500, ёрдамчиларига 300 АҚШ долларидан ойлик бериладн, йўлкира ва бошқа харажатлар менинг ҳисобимдан" деганда Шаҳлонинг ҳам кўзи ўйнаб кетади. Шундай қилиб, 7 нафар йигит (бири вояга етмаган ўспирин) Турсунбой бошчилигида Алмати вилоятининг Қапчиғай туманига боришади. Укаларининг бехавотир жойлашганига ишонч ҳосил қилиш учун йигитларга Шаҳло ва унинг дугонаси ҳам ҳамроҳлик қилади. Ташкилий ишлар ва олди-берди тугагач, Турсунбой йигитларни шу ерда қолдириб, ўзи Талдиқўрғонга кетади. Ва...

— Турсунбой бизни Қозоғистонга олиб боргач, Мерап деган қозоқ йигитга топширди, — дейди йигитлардан бири Эрмат Садиров (исмлар ўзгартирилган). —Ўрталарида қандай гап бўлди, хабаримиз йўқ. "Бузилган иморатни қайта тиклайсизлар" дейишди. Сидқидилдан ишладик. Орадан бир ой ҳам ўтди. Ҳақимизни талаб қилсак, қурилиш эгаси "Пулни Турсунбойдан оласизлар", — деди. Турсунбой эса: "Пулингизни опаларингга бериб юбордим", — деб баҳона қила бошлади. Қўнғироқ қилсак, пул уйга юборилмабди. Хуллас, уч ой ишлатиб, қўлимизга 200 минг сўмдан бериб жўнатиб юборишди.

— Дам олиш кунлари ҳам ишлаб, оч қолган кунларимиз кўп бўлди, — дейди Холдор Мамадиёров. — Паспортимизни борган кунимиздаёқ олиб қўйишганди. Ҳар икки гапнинг бирида "ишлашни билмайсанлар, устачилик қўлларингдан келмас экан" деб ҳақорат қилишарди, уришарди.

Суриштирув жараёнида Турсунбой нафақат Сурхондарёдан, балки Ўрта Чирчиқ туманидан 4, Чиноздан 2 нафар йигитни ҳам сотиб юборган экан. Турсунбой Болтабоев Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 135-моддаси 3-қисми "а" банди билан айбдор деб топилди ва тегишли жазосини олди.

Ҳамид НОРҚУЛОВ,
"Hurriyat" мухбири.

Эгри қадам тойдиради

Ёнингизга қаранг, ким ёмон яшаяпти? Дастурхонларимизга, ободончиликларга бир холисона баҳо беринг. Бундай бой, фаровон, тинч юрт яна қайда бор? Шундай юртга, яхши кунларига ношукрлик қилган, ширин алдовларга учиб хорижга чиққан у ерлардан хор-зор бўлиб қайтади. Бунга қувалик бир гуруҳ фуқаролар қисмати мисол бўла олади.

Зоиржон Усмонов асли сирдарёлик. Оилали бўлса-да, бирон жойда ёлчитиб ишламаган. 35 ёшга кирган бу йигит суҳбатдошининг кўнглига дарров йўл топа оладиган хусусиятга эга. Бу хислати "тирикчилиги" учун қўл келиб қолди. Ўзига ўхшаган Қозоғистон фуқароси Иглик исмли шахс билан жиноий тил бириктирган бу кимса одамларни хорижда ишлашга ёллаш билан шуғулланишга киришди. З.Усмонов ўз маҳалласидагиларни алдашига кўзи етмай, Фарғона вилоятининг Қува туманидаги Қайрағоч қишлоғида яшовчи қариндоши А.Раҳмоновнинг уйига йўрғалади. Меҳмондорчиликдан сўнг, секингина ўйлаб қўйган жиноий режасини баён қилди:

— Сирдарёдаги фермер ўртоғимнинг 190 гектар ери бор. Унга ишчи ва тракторчилар керак. Ойлик иш ҳақлари 300 минг сўмдан кам бўлмайди. Озиқ-овқат, турар жой — бепул.

А.Раҳмонов қариндошининг гапларига чиппа-чин ишонди. Икковлашиб Қайрағоч ва Янгиобод қишлоқларида яшовчи 9 нафар фуқарони ҳам бунга ишонтиришди. Шу алфозда Сирдарё шаҳрига етиб келишгач, З.Усмоновнинг жиноий шериги Иглик пайдо бўлди ва йигитларга:

— Олдин Қозоғистонда ишлайсизлар. Бу ердагидан ҳам уч-тўрт баробар кўп пул топасизлар, — деди жиддий оҳангда. — Хавотир олманглар, ҳаммаси қонуний бўлади. Иш ҳақи ҳам, жой ҳам кафолатли...

Қуюқ ваъдалардан эсанкираб қолган ва аллақачон сотиб юборилган фуқаролар Игликнинг оғзига ва қўлига қараб қолишди. Иглик Сирдарё вилояти чегара пости орқали ҳужжатларни расмийлаштириб, уларни Қозоғистон Республикаси ҳудудига олиб ўтди. Чегара постининг бу томонида З.Усмонов кўздан йўқолган бўлса, у томонида Иглик ҳам уларни бегона одамларга топширди-да, қорасини ўчирди... Ишга бораётганлар алданганликлари ва сотиб юборилганликларини шу ерда билишди. Аммо энди кеч эди...

Улар 4 ойдан кўпроқ вақт Қозоғистонда қўлдан-қўлга ўтиб ишлашди. На жойнинг, на озиқ-овқат, на иш ҳақининг тайини бўлди. Ҳар куни "Сенларни сотиб олганман, ишлаб берасанлар!", — дея зуғум остида тепиб-тепкилаб ишлатишди.

Албатта, ҳеч бир жиноят жазосиз қолмайди. Эгри қадам тойдиради, ёлғон юзни шувут қилади.

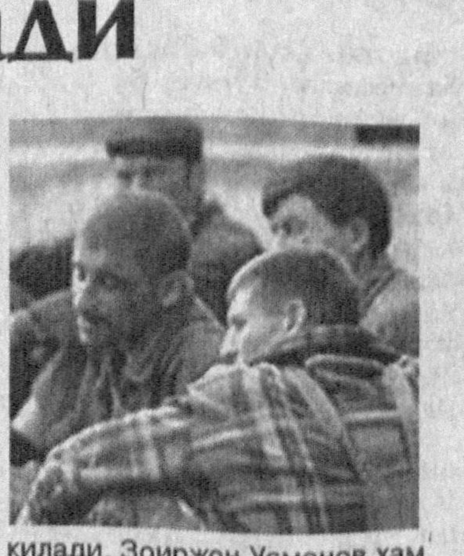

Зоиржон Усмонов ҳам Қува туман суди ҳукми билан қилмишига яраша тегишли жазога тортилди. Топталганларнинг ҳақ-ҳуқуқлари ҳам тикланди, кўрган моддий ва маънавий зарарлари айбдор томонидан қоплатилди. Лекин алданганларнинг тақдирига ачинасан киши. Ахир, бундай аҳволга тушмаслик ҳам мумкин эди-ку!

Зоҳиджон МАМАЖОНОВ,
Фарғона вилоят прокуратураси бўлим прокурори.
Холиқназар ЖЎРАБОЕВ,
журналист.

Мангу силсила

Игнанинг тешигидай булоқчалардан, ипдай-ипдай ирмоқлардан бошланган дарё умид билан денгизга интилади. Аммо, яхши ният – ярим мол... Чоҳ, чириган тўнгак, ҳиссиз харсанг шўх ирмоқча йўлини тўсиб ташлаши мумкин. Инсон умри ҳам ирмоқ, ариқ, дарёникига ўхшайди. Озод Шарафиддинов дарёдай жўшганича олтмиш йиллик машаққатли, мураккаб йўлни босиб ўтди. Истиқлол барча юртдошларимизга, жумладан, устозга туганмас куч, имконият берди. Бинобарин, Озод ака истиқлол моҳиятини чуқур англади, имкониятларидан унумли фойдаланди. Олтмиш йилда амалга оширмаган ишларни 10-15 йил ичида тўла-тўкис, юксак мақомда уддалади. "Жаҳон адабиёти" журналининг юзта сони, "Ижодни англаш бахти", "Довондаги ўйлар" китоблари, кўплаб таржималари, ватандошларига айтган безавол фикрлари Озод Шарафиддиновдан қолган бебаҳо бойлик, қадриятдир.

Умрининг сўнгги ўн йилида устоз глобаллашувнинг иссиқ, совуқ нафасини ҳис қилиб яшади. "Нажот — ҳамкорликда", "Барселонада ўзбек патири", "Эътиқодимни нега ўзгартирдим?", "Виждон керакдир инсонга", "Мангулик шуъласи" сингари мақолаларида чайқалиб турган олам руҳи сезилди, жаҳоний тафаккур юксаклиги кўзга ташланди. "Мана, салкам ўн йилдирки, жонажон юртимиз кўксида Мустақиллик байроғи мағрур ҳилпирамоқда, — деб ёзган эди О. Шарафиддинов "Виждон керакдир инсонга" мақоласида. — Биз аллақачон мустақилликнинг буюк қудратини, меҳнаткаш халқ оммасига нималар беришини амалда кўриб турибмиз... Лекин мен шу йилларда фавқулодда муҳим бир соҳада ўзгаришлар қилина бошланганини алоҳида таъкидламоқчи эдим. Бу маънавият соҳасидир... Биз янги, демократик, адолат қарор топган жамият қурмоқдамиз. Бу жамият фақат халқ хўжалиги ривож топган фаровон жамиятгина бўлиб қолмай, виждон ва инсоф, иймон ва адолат каби умумбашарий қадриятлар тантана қилган жамият ҳам бўлмоғи керак". Озод домла Юртбошимизнинг глобаллашув жараёнида маънавиятнинг ўрни, аҳамияти ҳақида зарур ва теран фикрлар айтилган "Юксак маънавият – енгилмас куч" (2008), "Энг асосий мезон – ҳаёт ҳақиқатини акс эттириш" (2009) асарларини кўрмадилар. Агарки, устоз ушбу асарларни ҳам ўқиганида эди, жуда-жуда қувонган бўларди. Негаки, ҳар икки китобда глобаллашув жараёнида маънавиятнинг ўрни, аҳамияти ҳақида зарур, теран ва бетакрор фикрлар айтилган.

Озод Шарафиддинов умр бўйи ёшлар билан бирга бўлди: таълим-тарбия берди, асарлар ёзди, таржималар қилди, давраларда тўлиб-тошиб сўзлади. Бошқача айтганда, устозлик О.Шарафиддиновнинг табиатига сингиб кетган эди. У устоз-шогирдлик фалсафасини чуқур англар, ўргатувчи масъулияти, ўрганувчи бурчини мукаммал биларди.

Маълумки, истиқлолдан кейин мангу силсила — устоз-шогирдлик муносабати тараққий этди. Юртбошимиз устозлар обрўсини кўтарди, шогирдлар учун лозим шароитларни яратиб бермоқда. Донишманд инсонлар устоз-шогирдлик муносабатларини ҳозирги замон талаблари билан бойитади, тўлдиради.

Аслида Озод Шарафиддинов устозлардан ёлчиган шогирд эди. У отасидан кўрмаган меҳрни, мардона муносабатларни Қ.Аҳмедов, С.Комилов, М.Содиқовдай мактаб ўқитувчиларидан, шоир Ҳасан Пўлатдан кўрди.

САГУ (ҳозирги ЎзМУ)-га киргач, ҳақиқий устоз-шогирдлик муносабатларининг гувоҳи бўлди. Ҳозирги Миллий университет қадимдан чин зиёли, миллатпарвар олимлар йиғилган муқаддас даргоҳ бўлган. Бу ерда устозу шогирдларнинг ёзилмаган қатъий қонуни бўларди. Аввало, устоз шахсий алам, дардларини зинҳор достон қилмас, минбардан фақат ҳақ гапни айтарди. Олимлик ва одамийлик — университетдаги устознинг юксак сифати бўлмоғи шарт эди.

Дорилфунунда дарс берган одам борки, олим, сиймо бўлавермаган. Илмий ходим ҳам мақолалар ёзади, изланишлар олиб боради. Талабаларга маъруза ўқиган, амалий машғулот олиб борганларнинг бари устоз саналмаган. Олим ва устоз — университетнинг таянчи, бетакрор ўзлиги, ўқитиш, таълим беришдаги безавол йўсин. Озод Шарафиддинов университетда ҳақиқий олимларни кўрди, чин устозларни топди. Шу кунларда "Домлалар" деган китоб ўқувчилар қўлига етиб борди. Унда Озод Шарафиддиновнинг бетакрор фазилатлари, одам танлашдаги тамойиллари, олимлик ва одамликни ўта нозик талқин қилгани кўзга ташланади. Унда йигирмата уста домланинг бетакрор хусусиятлари акс эттирилган. С.Қосимов, ака-ука Воҳидовлар, Н.Долимов, Ғ.Каримов, А.Саъдий, З.Мирҳожиев, К.Зелинский, М.Алавия, М.Қўшжонов, Т.Иброҳимовлар — тиниқ, ёрқин характерлар.

Синчков ёзувчи шу характерларни ҳаракатга келтириб зўр асар яратиши мумкин. Шўро замони ҳақиқий олимнинг ярқ этиб кўринишини қўлламаган. Ажойиб олимлар ўзларига "имидж" танлашга мажбур бўлганлар. Масалан, Солиҳ Қосимов ўзи ясаган ниқобга ишона бошлаган. Устозлар ҳар хил кишилар бўлишларидан, шахсий ҳаётларидаги йўқотиш, қийноқларидан қатъи назар олимлик моҳиятларига хиёнат қилмаганлар. Турсун Иброҳимов деган тилшунос аждаҳо комидан қайтган — ўлимга ҳукм этилган инсон эди. У қамоқдан қайтгач, САГУда тилшуносликдан дарс берган. Озод Шарафиддинов Т.Иброҳимовдаги энг нозик нуқтани бундай тасвирлайди: "Кам куларди, бироқ бирор муносабат билан жилмайиб қўйса, шунда ҳам кўзидаги мунг йўқолиб кетмас, табассуми ҳам алланечук ғарибона ва аянчли кўринарди".

"Юсуф Тоҳирий бағри кенг, талабалар билан ота-боладай муомала қиладиган инсон эди. Унинг дарсидан ҳеч ким хуноб бўлиб чиқмасди. Домладаги оҳанрабо талабаларни зумда ўзига тортиб оларди Мен ҳам Тоҳирий домла талабаси бўлганман. Бир куни домла аудиторияга пилдираб кириб келди. Дўмбоқ-дўмбоқ қўлларини кафедрага қўйди-да:

— Ўзвакнинг болалари, бир гап айтайми? — деди. Домла ҳангома бошламоқчи-ю, талаба қарши бўладими?

— Айтинг, домла. Эшитамиз, устоз.

— Мен композитор бўлсам, бир опера яратардим. Унга тож қилиб "Феруз" ашуласини кийдирардим. Ҳамма тинчиб қолди. Домланинг кўзидан ёш келди.

— Энди дарсни бошлаймиз, — деди домла.

Мана шундай улуғ инсон фирқавий идораларда ўзини йўқотиб қўйган. Айтадиган муҳим гапини унутган". Ҳа, "Домлалар" китобининг фазилатлари кўп. Ҳали бу асар, устоз ва шогирдлар ҳақида кўп гаплар айтилади.

"Домлалар"да О. Шарафиддинов У. Норматов, Н. Каримов, И.Ғафуров, Б. Қосимов, Н. Бобохўжаев, С. Содиқ ҳақида ғурур билан ёзган. Домла шогирдларини қанчалик эъзозласа, шогирдлар ҳам ҳамиша устоз ҳурматини жойига қўйдилар. Устоз ва шогирдлик — муқаддас, мангу ришта. Озод ака устоз-шогирдлик силсиласи давом этса, маънавият, инсонийлик, инсоф, эзгулик миллат фазилати бўлиб қолаверишига ишонарди.

Абдуғафур РАСУЛОВ,
филология фанлари доктори.

Сиз саботга тимсол эдингиз

(Бошланиши 1-бетда.)

Шу боис бугун кўклам қошингизда кулиб турибди, домла. Сиз доимо табиатни севган, унинг гўзалликларининг қадрига етган, сир-синоатларини билишга интилган инсонсиз.

Ҳақ сўз қушдек қилғуси парвоз,
Қанотига хуш ният қадаб.
Бошингизни кўтаринг, устоз,
Чимдимгина кўкни тутамлаб...
Бир ҳол сўраб, суҳбат қургани
Кўклам келди сизни кўргани.

Устоз, 1970 йилдан бери Сизнинг сабоқларингизни, ўгитларингизни, дуоларингизни кўп бора олиш насиб этган менга. Эсласам арзигулик, ўзгаларга сабоқ бўлгулик чўғдек хотиралар бор кўнгил бисотимда. Нечундир ҳозир оқ қоғоз устида қайсар кўнглимнинг измидаман. Кўкламни хуш кўрган Озод домлани соғинган кўклам...

Кўкламнинг кўрки ҳеч қачон кўзларга сиғмаган. Кўклам мадҳига шоирлар топган ташбеҳу қиёслар доимо камлик қилган. Боиси, қорни ёриб чиққан бойчечак, ниш урган майса, кўз очган куртак, гўдак кулгуси янглиғ хушҳол жилмайган ғунчалар — бари-бари инсонни яшашга чорлайди. Кўкламнинг изида юз очган гуллар ёзда ҳайрат мевасига айланади. Кўклам ёзни, ёз кузни чорлаб яшайди. Қиш эса кутмаганингизда келиб қолади.

Кўкламнинг сўзи гўзаллик экан, ана шу гўзаллик бугун Сизни қутлуғ 80 ёшингиз билан муборакбод этаяпти. Агарда бугун Сиз ҳаёт бўлганингизда, Сиз учун энг чиройли совға — кўклам элчиси бир боғлам бойчечак бўларди. Гўзаллик асири бўлганингиз, гўзалликни қадрлай билганингиз учун Сизнинг туйғуларингиз тошқин, сўзларингиз кескир бўлган, ҳикматингиз хитоби ҳамиша нишонга теккан.

Одамлар бор, узоқроқ бемор бўлиб қолсалар Худони ҳам хушламай қўйишади. Сабр қилмайдилар, Яратганга шак келтирадилар. Назаримда, Сизнинг жисмингизда оғриқ оғриқ бўлгани учун, азоб азоб бўлгани учун табалар қилдилар. Беморликни иш билан тавбасига таянтирган Сиз каби жасорат эгасининг вафотига ишонгим келмайди. Сиз дардингизга шифони илму ҳикматдан, тоза тилаклардан ахтардингиз. Сизнинг малҳамингиз гўзаллик бўлди.

Сиз кўкламда кўкламни соғиниб, баҳор гулларини суқ назарлардан қизғаниб яшадингиз. Сизнинг тумориngiz поклик, Сизнинг туморингиз жасорат эди. Шунинг учун ҳам бугун кўклам саболари руҳингизга осойиш, ором тилаб Қибрайдаги ҳовлингизда чарх урмоқда, Чиғатойдаги қабрингиз бошида елмоқда.

Кўклам ҳар йили Сизни шундай қутлаб келади. Йиллар ўтади, Озод домла тўқсон, юз ёшга тўлади. Юзлар эса яна юзларни етаклаб келаверади. Миллат яшайди, адабиёт ўлмайди. Демак, рост сўзнинг, вафонинг Сиз каби куйчиларига ҳам ўлим йўқ. Сиз хазон бўлмас сўзнинг соҳибисиз. Сизнинг кўкламингиз эндигина 80 ёшга тўлибди. Бири-биридан гўзал кўкламларингиз ҳали олдинда, Озод домла. Сизнинг ўтли сўзларингиз ҳақиқат чироғи бўлиб порлайверади. Сизнинг адолатингиз кўклам гулларидек ҳар кўнгилда меҳр бўлиб қайта гуллайверади.

Қалдирғочлар соғинч қушлари,
Уйингизда алёр айтади.
Боқса сиз йўқ, учиб хушлари
Қабрингизга бориб қайтади.
Мажнунтоллар сочин ўргани
Кўклам келди сизни кўргани.

Адолатнинг овозаси зўр,
Руҳингни ҳам юксакда тутгай.
Ким яшаса ҳақиқатга жўр
Эли оппоқ тилакда тутгай.
Гуллар сочиб, кулиб тургани
Кўклам келди сизни кўргани.

Маст айламиш
кўкламнинг кўрки,
Гул гулобин қонида асрар.
Адабиёт қутлуғ сўз мулки,
Жон тикканни шонида асрар.
Сабр дарсин сиздан сўргани
Кўклам келди сизни кўргани.

Маҳмуд ТОИР,
Ўзбекистон халқ шоири.

Таҳририятга хатлар

ОИЛА ҚУВОНЧИ

Ўрта Чирчиқ туманидаги Қумовул қишлоғида яшовчи Эшонхўжаевлар оиласида уч эгизак дунёга келди. Ҳасанхўжа, Ҳусанхўжа ва Тоҳирхўжа деб исм қўйилган гўдаклар "Соғлом авлод" жамғармаси вилоят бўлими тиббиётчилари кўмагида бепул дори-дармонлар билан таъминланди.

Ҳалим ҲАМИДЖОНОВ,
Тошкент вилояти.

ШУКРОНАЛИК

Бир ажиб кун эди... Эрта тонгдан қушлар чуғурлашган, хушбўй гулларнинг муаттар ҳидидан руҳим тетиклашган... Ўйладим, бугун бир ниҳолман, умидларим кўп, насиб эрта боғ бўламан, боғлигимга шукр айтдим. Бердилар мансаб-ишонч, оқладим баҳоли қудрат, шукр айтдим. Ҳур ўзбекнинг фарзандиман, ғурури осмон — орлигимга шукр айтдим... Кўксим тўлиб нафас олдим, бу дунёда борлигимга шукр айтдим... Кўнглим тўлмади... Ўйлаб-ўйлаб топдим... аста бориб аяжонимнинг тиззасига бош қўйиб, Аллоҳимга ҳамд айтдим: "Яратганига шукр..."

Баҳодир МУСАЕВ,
Қашқадарё вилояти.

МАШИНАСИЗ ҚОЛАВЕРАМАНМИ?

Қўшним Азиз Бўтабоев йўқлигимда уйимга келиб, турмуш ўртоғимга ёлғон гапириб, "тўйга бориб келай" деганча, "Дамас" автомашинамни миниб кетади. Алдаганини кейин билиб қолдик. У бир нечта танишлари билан ноқонуний равишда Қирғизистон Республикасидан товар олиб ўтаётган пайтда қўлга тушади. Судда "Иосиф Молдавский Азиз Бўтабоевга давлат рақами 17F 8647 бўлган "Дамас" автомашинасини бошқариш ҳуқуқини берувчи ишончнома берган", деб нотўғри кўрсатма билдирилиб, жиноят содир этилишида 2 та "Дамас" автомашинаси иштирок этган бўлса ҳам, фақат менинг машинам давлат фойдасига мусодара қилинди.

Тергов ва суд жараёнларида мени бирон марта гувоҳ сифатида чақиришмади. Наҳотки, бир нечта жиноятчининг айби ҳамда судьяларнинг товламачи кимсаларнинг ёлғон кўрсатмаларига ишонишлари туфайли ҳеч бир жиноят қилмай туриб, яп-янги машинамдан айрилиб қолаверсам?

Иосиф МОЛДАВСКИЙ,
Андижон шаҳри.

БУГУНГИ ЗИЁЛИНИНГ БУРЧИ

Олий маълумотли бўлиш ҳали тўлақонли зиёли дегани эмас менимча. Бугунги ривожланиш даврининг мактаби, ўрта ва олий таълим муассасалари бўлғуси мутахассисдан бошқа нарсани — юқори савия ва юксак маърифатлиликни талаб этмоқда.

Жаҳон ёзувчиларининг асарларини ўқимаган, ҳазрати Навоийни тушуна олмайдиган, Яссавий, Сўфи Оллоёр боболаримизнинг ҳикматларига тиши ўтмайдиган, ислом фалсафасидан бебаҳра кишини том маънода зиёли ҳисобласа бўлармикан?

Турсунали ЮСУПОВ,
Фарғона вилояти.

ОНА ЮРТДАГИ СЕВИНЧ ЁШЛАРИ

Тошкент—Хўжайли йўналишидаги автобусда ҳамроҳим билан суҳбатлашиб келаяпмиз. "Қозоғистонда яшасак ҳам асли тўрткўлликмиз, — деди у гап бошлаб. — Ҳозир ҳам Тўрткўлга — тўйга кетаяпмиз. Акам ўғлини уйлантираяпти. Анави ўтирган кампир менинг онам. 97 ёшдалар. Келин-куёвга ўзим дуо-фотиҳа ўқишим керак деб туриб олдилар".

Манзилга етай деганимизда ёмғир ёға бошлади. Тўйга келаётганларни шоду хуррамлик билан кутиб олишди. Кекса онахонни автобус ойнагидан кузатдим: унинг юзидаги севинч ёшларини ёмғир томчилари ювarди, боиси табаррук ёшдаги кекса онахон ўзи туғилиб ўсган она тупроққа қадам босганди!

Ёқуб ҒОЙИБОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси.

ИМКОНИЯТ

Ўтган йилнинг йигирманчи февралида аҳолининг банк тизимига бўлган ишончини мустаҳкамлаш, нақд пул маблағларининг банкдан ташқари айланмасини қисқартириш, мамлакат иқтисодиётини жадал ривожлантириш ва аҳолининг турмуш даражасини оширишни янада рағбатлантириш мақсадида Юртбошимизнинг "Тижорат банкларида аҳоли омонатлари шартларини либераллаштириш ҳамда кафолатларини таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони қабул қилинган эди.

Аҳоли омонатлари кафолати

Мазкур ҳужжатга мувофиқ, 2008 йил 1 апрелдан 2009 йил 1 апрелгача бўлган вақт оралиғида жисмоний шахслар томонидан банклардаги депозит ҳисобварақларига қўйиладиган чекланмаган миқдордаги маблағлар манбалари декларация қилинмайди ҳамда солиқ ва бошқа мажбурий тўловлардан озод этилади. Унинг яна бир қулайлиги шундан иборатки, пул қўювчи жисмоний шахслар банклардаги депозит ҳисобварақларига қўйилган пул маблағларини ўзларининг хоҳишларига кўра ва чекловларсиз тасарруф этишлари мумкин. Пул маблағларининг келиб чиқиш манбалари қонунийлиги тўғрисидаги турли ҳужжатлар ва маълумотларни сўраш қатъиян тақиқланган.

Банк сири ҳисобланган маълумотларни ноқонуний ошкор этгани учун айбдор бўлган мансабдор шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавобгарликка, ҳатто жиноий жавобгарликка тортилиши алоҳида қайд этилгани фуқароларда банкларга бўлган ишончнинг янада ортишига сабаб бўлмоқда.

Р.НОСИРОВ,
Собир Раҳимов тумани ДСИ Валюта экспорт-импорт операцияларини назорат қилиш шўъбаси бошлиғи.

Қарорини ўзи бажармаган раҳбар

(Бошланиши 1-бетда.)

Аммо юқоридаги ишларни бажаришга киришган фермер хўжалиги олдида таажжубки, иккита муаммо пайдо бўлди.

Биринчиси, туман ер ресурслари ва давлат кадастри бўлими бошлиғи Низом Мейлиев «Шаҳзод» фермер хўжалиги раҳбарига «Шартнома қилманглар, 23-контурдаги ерни аввалги эгасига қайтармоқчимиз, ҳоким айтаяпти», — деб огоҳлантирди. «Комиссия хулосаси-ю, ҳокимнинг қарори билан ўзларинг ерни бердиларинг. Бундан ташқари, туман ҳокими қарори вилоят ҳокими томонидан тасдиқланган бўлса, у ўзгартириладими?», — деган саволга Н.Мейлиев томонидан «Уёғини ҳоким билади, у кишининг шахсан топшириғи шу» деган жавоб бўлди.

Иккинчиси, «Боймурод Сарбон ўғли Ҳасан» фермер хўжалиги раҳбари ва аъзолари ўғит сепгани борган «Шаҳзод» фермер хўжалиги аъзосини «Бу ерга кирмайсан, яқинда ҳоким ерни бизга олиб беради», — деб калтаклайди, тан жароҳати етказади.

Натижада ерни биринчи олган фермерга туман ҳокими "қарорни ўзгартирмоқчи экани" айтилганидан сўнг ҳокимга мурожаат қилади. Туман ҳокими «юқоридан қўнғироқ бўлаяпти, олиб бермасам бўлмайди», — деган жавобни айтади. «Ноҳақ ишга аралашадиган, ноқонуний иш қил дейдиган кишилар бўлмаса керак юқорида», — дейилгандан сўнг «Бор, бор, ишлайвер», — деб жавоб қайтарилган. Лекин орадан 2 ҳафта ўтар-ўтмас, «Шаҳзод» фермер хўжалиги раҳбарини туман ҳокими Р.Муҳаммадиев чақириб, «Мен 23-контурдаги ерга «Боймурод Сарбон ўғли Ҳасан»га ҳам қарор чиқариб бердим, ҳар ёқдан телефон бўлиб жонимга тегди, хафа бўлмайсан. Бир ойдан сўнг яна қайтариб сенга олиб бераман», — деган гапни айтганига куласизми, куясизми?!

Ана холос!.. Агар у кишининг гаплари рост бўлса, туман ҳокимига телефон орқали босим ўтказаётганлар кимлар экан? Агарки, «Шаҳзод» фермер хўжалигига ҳам ер берилиши керак, деб қўнғироқ қилинса, юқоридаги каби «кўнгилчанлик» қилинармикин? Туман раҳбари «кўнгилчанлиги»нинг асл сабаби аслида нимада?

Шундай қилиб, бу ҳангомаманд гап-сўзлар ҳақиқатга айланди. 24 февраль куни ўша 23-контурдаги 22 гектарга яқин ерга туман ҳокимининг яна бир қарори чиқди. Х-96/2 сонли бу қарор юқоридаги ер майдонини "Боймурод Сарбон ўғли Ҳасан" фермер хўжалигига ажратиш тўғрисида эди.

Назаримизда, раҳбарда қатъият, ўзига ишонч, қонунларга ҳурмат бўлмаса унга хоҳлаган одам ўз ҳукмини ўтказиши мумкин экан. Энг ёмони, бошлиқнинг ҳар мақомга йўрғалаши кимларгадир асқотади, бундан кимлардир фойдаланади. Натижада унинг нуфузи халқ орасида тушиб кетади. Одамлар ичида ҳар хил миш-мишлар ҳам авж олади. Бунданам хавотирлиси, одамларда қонунга, раҳбарга ишончсизлик пайдо бўлади, туман ҳокимнинг обрўсига путур етади.

Афсуски, туман ҳокимининг қатъиятсизлиги натижасида иккала фермер ўртасида низо пайдо бўлиб, у ҳатто ўзаро келишмовчиликка олиб келган. Ваҳоланки, раҳбар одамлар ўртасида низоли вазият туғдириши эмас, балки бундай ҳолатларни бартараф қилиши керак эмасми? У ўз қарорини ҳадеб ўзгартираверса, «у бундай деяпти, бу бундай деяпти», — каби баҳоналар билан ҳужжатларни алмаштираверса, гаплари бир-бирига тўғри келмаса, бу — оддий фуқароларга салбий таъсир ўтказади. Бу бошқаларга ёмон ибрат, хавфли намуна бўлади.

Кишини ажаблантирган яна бир жиҳати шуки, туман ҳокими Р.Муҳаммадиев "Шаҳзод" фермер хўжалигига ер ажратиш тўғрисидаги қарорининг назоратини ўз зиммасида қолдирган эди. Ваҳоланки, бошқалар қолиб, энг аввало, ўз қарорини туман мутасаддисининг ўзи бажармади. Ҳокимнинг ўз қарорига нисбатан ҳурматсизлигини кўриб, билиб турганлар-чи? Уларда қабул қилинаётган ҳужжатлар салоҳиятига, сифатига қанақа ишонч бўлиши мумкин? Бу бизнингча, чиндан ҳам кишини ташвишлантирадиган, ўйлантирадиган ҳолат.

Кўриб турибсизки, бир ер майдонига иккита қарор пайдо бўлди. Лекин юқоридаги ҳолатни "кўнгилчанлик" деб ҳам изоҳлаш тўғри бўлармикан?

Алиёр ТИЛЛАНОРОВ,
журналист.

ОАВ: масъулиятсизликми ёки бепарволик?

(Бошланиши 1-бетда.)

Таҳририятлар тегишли қонунлар ва қонун ости ҳужжатлари жамланган тўпламлар билан таъминланган. Уларни ўқиб- ўрганиш ва амалда қўллаш журналистларга, ижодий жамоага таҳририят фаолиятини қонун талаблари асосида ташкил этиш имконини бераётир.

Вилоятда оммавий ахборот воситаларини етук кадрлар билан таъминлаш доимий эътиборда. Лекин мазкур йўналишда ҳалигача ўз ечимини кутаётган муаммолар мавжудлиги Наманган, Фарғона, Андижондаги олий ўқув юртларидан бирида журналистлар тайёрловчи факультет очишни тақозо қилмоқда. Чунки айрим таҳририятларда ёш кадрларга жиддий эҳтиёж сезилмоқда. Масалан, «Наманган ҳақиқати» газетаси таҳририятида ижодий ходимларнинг салкам 60 фоизи нафақа ёшида бўлса, 12 фоизи 50 ёшдан юқорида. Бу масала мамлакатимизнинг барча ҳудудлари учун долзарб бўлиб, унга Ўзбекистон Мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди томонидан бир неча бор эътибор қаратилганини алоҳида қайд этиш лозим. Хусусан, фонд томонидан икки йилдан бери амалга ошириб келинаётган етакчи газеталар таҳририятлари қошида "Журналистик маҳорат марказлари"ни ташкил этиш лойиҳаси мазмун-моҳияти билан ҳудудий таҳририятларнинг кадрлар салоҳиятини мустаҳкамлашга қаратилган. Айни пайтда Нукус, Андижон, Қарши ва Самарқанд шаҳарларида фаолият олиб бораётган маҳорат марказларида шу вақтга қадар 300 дан ортиқ журналист ва журналистикага қизиққан ёш ижодкорлар ўз малакаларини оширганларини таъкидлаш ўринлидир.

Аммо Наманган вилоятидаги аксарият туман газеталари таҳририятлари фаолиятида кўплаб мураккаб ҳолатлар мавжудлиги кўзга ташланади. Жумладан, 2 та таҳририят ўз биносига эга эмас, 7 тасида автотранспорт воситаси йўқ, 3 таси газетани таҳририятнинг ўзида саҳифаламайди. 8 та таҳририят эса нашрни чоп этиш учун узоқ масофага қатнайди. Бу ҳолатлар муассисларнинг қонунда белгиланган вазифаларига жиддий ёндашмаётганликларини кўрсатди.

«Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги қонуннинг 11-моддаси талабларига зид равишда айрим нодавлат газеталари ўз Низомларида белгиланган мақсад ва вазифаларни тўлақонли амалга оширмаяптилар. Хусусан, «Аср» нашриёт уйи муассислигидаги «Ҳафта» газетаси Низомида республика ижтимоий-иқтисодий, маданий ҳаётига доир ахборотлар, маърифий мақолалар, бошқа нашрлардан таржималар бериб бориш назарда тутилган. Аммо газета мониторинг қилинганда юқоридаги мавзуларга етарли эътибор бермаётгани кўзга ташланди.

«Поп тонги» газетасининг муассиси ҳисобланган туман ҳокимлиги қонуннинг 14-моддасида белгиланган ўз мажбуриятларини бажармаган. Газета таҳририятининг солиқ ва бошқа тўловлардан ҳосил бўлган бир неча миллион сўмлик қарзи узилмай келинаётгани оқибатида нашрнинг ўз вақтида чиқмай қолиш ҳолатлари юз бермоқда.

Хоразм вилоятида бугунги кунда 26 та даврий нашр бўлиб, улардан 2 та вилоят, 1 та шаҳар, 10 та туман, 9 та тармоқ, 1 та нодавлат газетаси ҳамда 3 та тармоқ журнали ва ахборотномаси, шунингдек, 2 та телевидение, 1 та радио фаолият кўрсатмоқда. «Урганч оқшоми», «Хонқа ҳаёти», «Ҳаёт кўзгуси» ва «Янгиариқ овози» газеталари таҳририятлари муассисларга тегишли биноларга жойлаштирилган. Вилоят ҳамда бир қатор туман газеталари таҳририятлари ижара шартномаси асосида бошқа биноларда жойлашган. Автомашина «Хива тонги», «Боғот садоси» ҳамда вилоят прокуратурасининг «Муҳофаза» газетаси таҳририятларида мавжуд, холос.

«Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги қонуннинг вилоятдаги ижросини ўрганиш чоғида 19 та ҳолатда қонун моддаларининг бузилиши кузатилди. Бу асосан таҳририятлар томонидан нашр маълумотларининг тўлиқ кўрсатилмаслиги, Низом йўналишларидан чекинишлар, давлат рўйхатидан ўтиш шартларига риоя қилмаслик ва бошқа меъёрий кўринишларда мавжуд.

Вилоят нашрларининг қонуннинг 18-моддасида белгиланган талабларга риоя этиши юзасидан мониторинг ўтказилганда, 20 тадан 17 тасининг босма маълумотлари қонунга мувофиқ эмаслиги аниқланди. Масалан, «Ифтихор», «Иқтисод таянчи», «Хоразм ёшлари», «Оқ йўл», «Хоразм истеъдоди», «Хоразм фидокори», «Шовот истиқболи» ва бошқа нашрларда бундай маълумотлар тўлиқ кўрсатилмаган.

Қонуннинг 22-моддаси талабларига кўра, бундан аввал айнан бир хил ёки адаштириб юбориш даражасида ўхшаш номдаги оммавий ахборот воситаси рўйхатдан ўтказилган бўлса, нашрни давлат рўйхатидан ўтказишни рад этиш талаб этилади. Бироқ, ўрганиш жараёнида бир хил номдаги нашрлар — «Оқ йўл — Счастливого пути» газетаси ҳамда Хоразм вилоят ички ишлар бошқармаси йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси муассислигидаги «Оқ йўл» нашри фаолият юритаётгани таажжублидир.

Шунингдек, вилоят нодавлат «S-Иқбол» телевидениеси томонидан ўз Низомида белгиланган вазифалар тўлақонли адо этилмаяпти. Яъни фуқаролик жамияти барпо этилишида, омманинг ҳуқуқий маданияти ва онгини шакллантиришда фаол қатнашиш, янги қонун ҳужжатларига шарҳлар бериш, улар юзасидан тушунтириш ишларини олиб бориш, қонунбузарлик ва жиноятчиликка қарши курашиш вазифалари эътибордан умуман четда қолиб кетмоқда. Бу Ўзбекистон Республикаси «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги Қонунининг 11-моддаси талаби бажарилмаяпти демакдир. Яна шуни ҳам таъкидлаш лозимки, унда «севаман», «куйдим», «жоним» қабилидаги қуруқ муҳаббат изҳорлари, шунингдек, «қизлар билан танишаман», «гўзал қизлар билан танишаман» каби SMS хабарлари эфирга узатилмоқда. Бу каби ҳолатлар мутасадди ташкилотлардан кўпроқ эътибор қаратишни талаб этади.

Вилоятда фаолият юритаётган радионинг эфир вақти жуда кам. Ҳафтанинг якшанба кунидан ташқари ҳар куни 1 соат 50 дақиқа давомида эшиттиришлар тарқатилади, холос.

Айрим ҳокимликлар томонидан таҳририят билан тузилган ўзаро шартномада белгиланган мажбуриятларнинг ижросига эътибор берилмаётгани ўзининг салбий таъсирини кўрсатмоқда. Масалан, Урганч туман ҳокимлиги «Урганч ҳақиқати» газетасига эътиборини сусайтиргани сабабли газета бугунги кунда атиги 335 нусхада чоп этилмоқда. Моддий-техника базаси ночорлигидан таҳририятда ҳатто газета макетини тайёрлаш имкони йўқ.

«Урганч ҳақиқати», «Шовот истиқболи», «Ҳазораспнома», «Янгибозор кўзгуси», «Янгиариқ овози», «Ҳаёт кўзгуси», «Тужжор», «Оқ йўл», «Илм сарчашмалари», «Хонқа ҳаёти» каби газета ва журналларда ҳам шунга ўхшаш ҳолатларнинг гувоҳи бўлиш мумкин.

Нашрларда «Давлат тили ҳақида»ги қонун талабларига риоя этиш даражаси ҳам қониқарли эмас. Масалан, «Оқ йўл», «Боғот садоси», «Ҳаёт кўзгуси», «Шовот истиқболи» каби нашрларда шевага хос сўзларни қўллаш ҳамда кўплаб имло хатоларининг мавжудлигини кўриш мумкин. Шунингдек, аксарият туман газеталарининг саҳифаларидаги суратлар ва ёзувлар хира бўлгани учун газетхонлар таъбини бузаяпти. Вилоятдаги кўплаб ОАВ интернет тармоғига уланмаган ҳамда ўз веб-сайтига эга эмас.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, Қўмита томонидан ўтказилган ҳисобот йиғилишида «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг айрим меъёрлари Наманган ва Хоразм вилоятларида етарли даражада ижро этилмаётгани қайд этилиб, аниқланган хато ва камчиликларни бартараф этиш юзасидан вилоят ҳокимликларига ҳамда вилоят Матбуот ва ахборот агантлигининг ҳудудий бошқармаларига тегишли чора-тадбирлар ишлаб чиқиш, соҳага оид қонунларнинг ижроси таҳлиллари бўйича ҳар чоракда бир марта мутахассислар иштирокида семинар ўтказиб бориш ва бошқа масалалар бўйича тавсиялар берилди.

Анора БОБОМУРОДОВА,
Мажидхон УСМОНОВ,
Абдурашид ЖЎРАБОЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари.

Ҳудудий нашрларда

ҚОВУН ҚОҚИ

беморни ўн икки кунлик очликка дучор қилгани хусусида

Наманган туманининг Ирвадон қишлоғидан 58 ёшли аёлни оғир аҳволда Наманган «Тиббиёт ва косметология" илмий ишлаб чиқариш ва даволаш марказига олиб келишди.

Бемор ўн икки кун туз тотмагани учун ниҳоятда ҳолдан тойганди. Врач эндоскопист аёлдан бунинг сабабини аранг билиб олди. Боиси овқатдан тортилган аянинг ҳатто сўзлашга ҳам мадори етмасди.

Хуллас, бемор бундан ўн икки кун муқаддам тишлари йўқлиги сабабли қовун қоқини чайнай олмасдан ютиб юбора қолган. Ана шундан кейин аёлнинг аввал қуюқ, кейинчалик суюқ овқатни ҳам истеъмол қилолмагани туфайли аҳволи оғирлашган. Шаҳардаги бир қатор шифохоналарда ана шу "ёт жисм"ни қизилўнгачдан олиб ташлашнинг иложи бўлмагач, мазкур даволаш марказига мурожаат қилишган.

— Бемор бахтига бизда етарли эндоскопик асбоб-анжомларнинг борлиги қўл келди. Тўрт-беш дақиқа ичида қизилўнгачга тиқилиб қолган қовун қоқи олиб ташланди. Орадан ўтган ўн икки кун ичида қоқи бўйига 10,5 сантиметр ва энига 3,5 сантиметр «ўсиб», курак тишларидан бошлаб қизилўнгачнинг пастки бўлимига қадар 25 сантиметр жойни эгаллаганди, — дейди марказ бош мутахассиси, олий тоифали врач Олимжон Мирабдуллаев. — Муолажалардан кейин бемор оиласига соғ-саломат ҳолда қайтди.

Мўминжон СУЛАЙМОНОВ
"Тадбиркор" *(Наманган),*
19.02.2009 йил.

АФСОНА ҲАҚИДА

Афсона — халқ оғзаки ижоди маҳсули. У қисқа, аниқ ва лўнда бўлиб, кишининг тасаввур қобилиятини чархлайди. Шу жиҳатдан қараганда, у катта асарларни тез тушуна олишимиз учун пойдевор ҳисобланади. Афсона сўзи форс тилидан олинган бўлиб, уйдирма, тўқиб чиқариш деган маъноларни англатади. Уни эртакка ҳам ўхшатишади. Лекин афсона бошқа, эртак бошқа. Афсона мазмун-моҳиятининг ўрнак бўладиган томонлари билан эртак ва бошқа жанрлардан юқори туради. Эртакка ўхшаш томони шундаки, у ҳам оғиздан-оғизга ўтиб келади. Ушбу жанрда афсонавий отлар, девлар, париларни учратиш мумкин. Биз уларни тасаввур қиламиз. Лекин улар ҳаётда йўқ.

Бугунги кунда фантастик, шунингдек, қўрқинчли кинолар жуда кўп. Уларни томоша қилганимизда баъзан "жуда ошириб юборибди-да" деймиз. Лекин ўша кинолар ҳам қадимий афсоналарга асосланган.

Афсоналарнинг айтилиши ва ёзилиши бир хил эмас. Уларда халқ расм-русумлари, урф-одатлари ҳам ўз аксини топади. Афсоналарнинг аксарияти пайғамбарлар, авлиёлар ҳаётидаги воқеаларга асосланган.

Умида ЎТЕПОВА
"Янги йўл" *(Тошкент вилояти),*
20.02.2009 йил.

ҚУШ УЯСИДА КЎРГАНИНИ ҚИЛАДИ

Аёл зоти нафосат, латофат сингари латиф ўхшатишларга муносибдир. Борингки, эркакларнинг машинаси, кийими, ишларини эгаллаш мумкиндир, аммо ўзини эркаксифат тутиш, сўкиниш, қўполлашиш, уялмаслик аёл учун гуноҳ. Баъзи мамлакатларда қиз болага гўдакликдаёқ ўғил туққан аёл сутини бериш, ўғил болага қиз туққан аёл сутини бериш тақиқланар экан. Чунки она сути орқали гўдакка феъл-атвор сингади. Биздаги туғуруқхоналарда собиқ иттифоқ даврида узоқ йиллар бунга эътиборсизлик билан қаралди. "Сут билан кирган жон билан чиқади", "Қуш уясида кўрганини қилади", деган гаплар халқимизнинг кўп йиллик кузатувлари асосида келиб чиққан. Бу ҳикматлар бежиз айтилмаган, албатта.

Оила — тарбияни ўзида жамлаган макондир. Болани эса оиладаги муҳит тарбиялайди. Айниқса, қизлар оналаридан андоза олишади. "Отаси яхши — биттаси яхши, онаси яхши — ҳаммаси яхши", дейдилар. Демак, бугунги аёл эртанги оила бекаларини ҳам тарбиялаётганини унутмаслиги керак.

Кимёхон ЖАЛОЛОВА
"Андижоннома" *(Андижон),*
25. 02. 2009 йил.

Ўзбекистон мустақил босма ОАВ ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди моддий кўмагида тайёрланди. Лойиҳа: «Демократик жамият қурилишида аҳолининг фуқаролик позициясини шакллантириш ва фуқароларнинг фаоллигини ошириш масалалари».

Инсон вақт

(ЭССЕ)

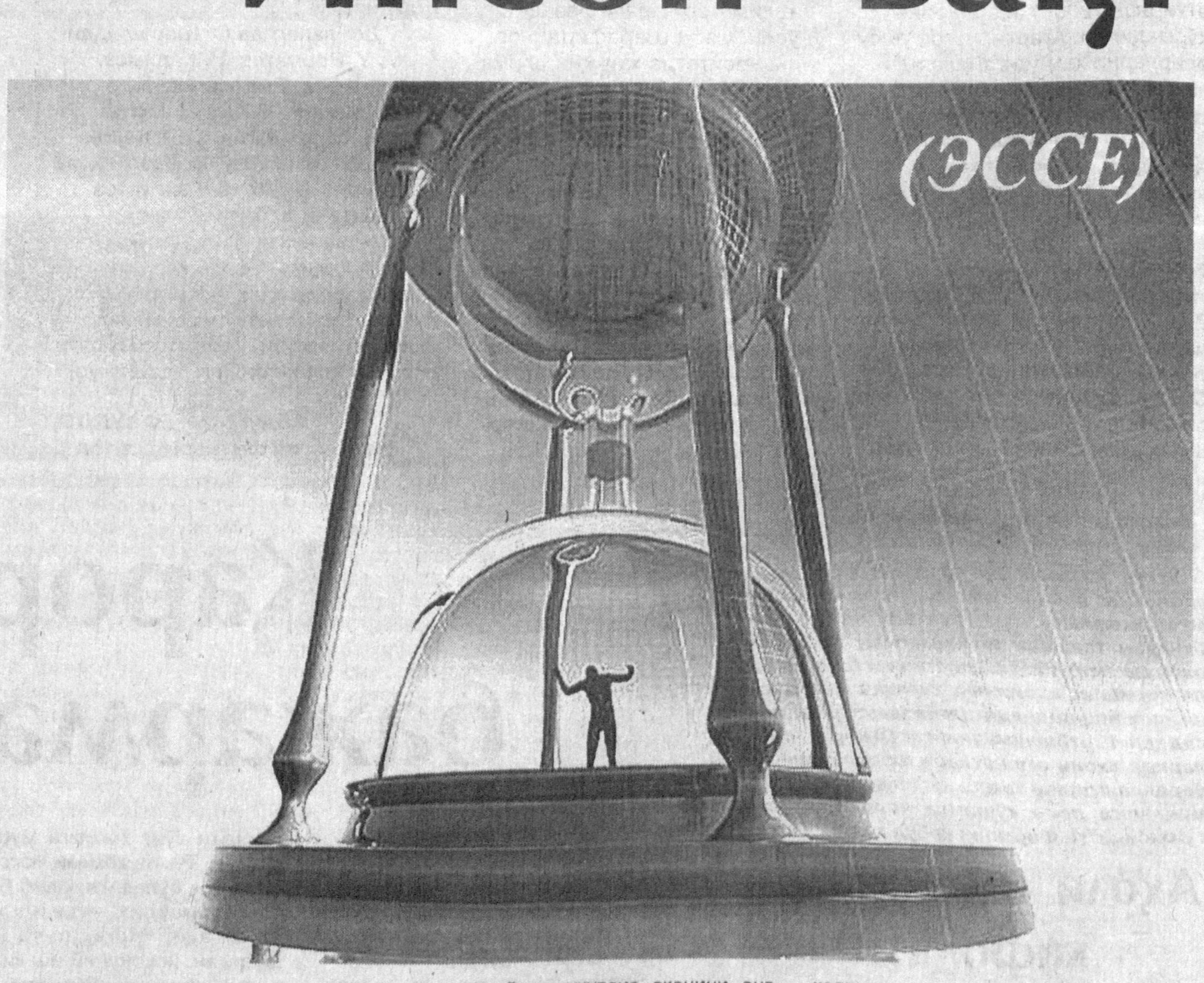

Республика радиосида ишлаб юрган кунларимнинг бирида хизмат сафарига жўнадим. Авжи қиш палласи эди. Аэропортда самолётга чипта олиб, учиш эълон қилинишини кута бошладим. Радиодан учиш номаълум вақтга кечиктирилгани эълон қилинди. Қиш фаслида бу одатий ҳол бўлса-да, юрагим сиқилди. Кутишни ким ҳам ёқтиради. Вақтим беҳуда ўтишига ачиндим. Ёшликнинг, олтин давр ҳисобланмиш талабаликнинг нашъу намоси ва ташвиш-қувончларига андармон бўлиб, гоҳо шўхликларни меъёридан ошириб, жуда кўп вақтимни беҳуда ўтказганимни кечроқ англаб етган, энди ўша хатоларни такрорламасликка ўзимча аҳд қилиб қўйган эдим. Аммо ҳаётда кутилмаган ҳолатлар оёғимиздан чалади, режаларни чиппакка чиқаради. Андак тажанг бўлиб, иложсиз кута бошладим. Кутганда эса вақт жуда секин ўтади. Аксига олиб ўқийдиган бирон нарса олмаган эканман. Зерика бошладим. Вақт эса ўтаяпти... Ногоҳ хаёлимга мана шу кутиш лаҳзаларида бирон фойдали иш қилсам бўлмасмикин деган фикр келди. Этигимнинг тагчарми ейилган, тузатишга ҳафсала қилмай юрган эдим. Ҳозир айни фурсати. Муҳими — вақтим бекорга ўтмайди. Шоҳбекат ёнидаги косибга учраб, ишимни битириб келдим. Тахминан йигирма дақиқа вақтни юлиб қолганимдан ўзимча мамнун эдим.

Самолётнинг қачон учиши эса ҳали номаълум. Яна дилгир бўлиб кута бошладим. Шу лаҳза радиодан эълон янгради. Ҳарқалай, бу гал учиш икки ярим соатга қолдирилгани аниқ қилиб айтилди. Шунисига ҳам шукр қилдим. Мавҳумлик ёмон. Энди лоақал вақтни қандай ўтказиш ҳақида ўйлаш мумкин. Олдинда икки ярим соат вақт бор. Нима қилсам экан? Бунча вақтни бир жойда сиқилиб ўтириб беҳуда ўтказиш алам қилади. Унда...Ўйлай бошладим. Кутилмаганда хаёлимга яхши бир фикр урилди: шу маҳалгача Санъат музейини кўрмаганман. Зиёли, маданиятли одам учун бу яхши эмас. Ҳозир бориб кўриб келсам-чи? Аэропортдан унчалик узоқ эмас, автобусда ўн дақиқалик йўл. Муҳими — вақтим тежалади. Маданият вақтни тежашдан бошланади.

Ортиқ иккиланмай, музейга жўнадим. Қўпол ғилдиракларига занжир боғланган, музлаган катта йўлда имиллаб, кучаниб юраётган автобусда кетаётиб бетоқат бўламан: бунақада қачон музейга етаману қачон яна аэропортга қайтиб келаман? Музейга мўлжалдаги вақтдан анча кеч етиб бордим. Иттифоқо, у ерда катта бир тадбирнинг устидан чиқиб қолдим. Ҳаётдан бевақт кўз юмган машҳур рассом Шуҳрат Абдурашидовнинг шахсий кўргазмаси намойиш қилинаётган экан. Кўзойнакли кекса бир рассом қизил тасма олдида туриб нутқ сўзларди. У марҳум рассом она юрт табиати ва замондошларининг жонли сиймосини авлодларга мерос қилиб қолдиргани ҳақида гапирди. Қарсаклар янграб, тасма қирқилгач, томоша бошланди. Мен ҳам мухлислар оқимига қўшилдим. Бутун борлиғимни нафосатга, боқийликка дахлдорлик туйғуси тўлдирди, руҳимда ажиб бир кўтаринкилик туйдим. Худди шу бугун, шу соатда шу ерда бўлишим бутунлай тасодиф экани хаёлимга келмасди. Ажабо, бу рассом бор-йўғи йигирма саккиз йил умр кўрган экан. Мангулик олдида бу бир лаҳза, холос. Бир инсоннинг умрига нисбатан-чи? Одамзот ҳеч қачон қанча умр кўришини билмайди, буни тахмин ҳам қила олмайди. Унинг бахти ҳам, бахтсизлиги ҳам балки шундадир. Йигит ёшида ўлиб кетган даҳолар бор. Улар гўё қисқа умр кўришларини билгандек, ўзларига қисқа ҳаётлигидаёқ мангу ҳайкал қўйиб кетишган. Уларнинг ҳаёти билан ижоди ўртасида ғалати бир номутаносиблик, ажиб бир сир бордек туюлади.

Ўй-хаёлларим айқаш-уйқаш бўлиб кетди. Бир маҳал соатга қарадиму юрагим «шув» этди. Самолёт учишига бор-йўғи қирқ дақиқа вақт қолибди. Чиптани камида ярим соат олдин қайд қилдириш керак. Ҳовлиқиб пастга югурдим. Бекатда оёғи куйган товуқдек типирчилаб, дуч келган машинага қўл кўтарардим. Кошки, улардан бири тўхтаса денг. Аксига олиб шундай маҳалда вақт жуда шафқатсиз! Мана, самолёт учишига ўттиз етти дақиқа...ўттиз беш дақиқа қолаяпти. Соатим тўғри юраяптимикин деб ўтган-кетгандан вақтни сўраб қўяман. Қанийди, шу тобда бир мўъжиза юз берса-ю жамики соатлар ярим соат юрмай, тўхтаб қолса! Иложсиз дақиқаларда ғойибдан мадад кутишга ўрганиб қолганмиз. Афсуски, вақтни бир лаҳза бўлса-да тўхтатиб бўлмасди. Вақт ўжар эди. Беихтиёр соатни қулоғимга тутаман: аёвсиз чиқиллаяпти! Юрагим ҳам гўё соатга ҳамоҳанг, безовта дукиллаяпти.

Ниҳоят, таксига ўтириб, аэропортга етиб борганимда самолёт аллақачон учиб кетган эди... Ҳафсалам пир бўлиб, шалвираб, мажолсиз ўтириб қолдим. Содир бўлган воқеада қандайдир бир рамзий маъно бордек эди. Ажабо, мен вақтдан ўзиб кетмоқчимидим ёки уни измимга бўйсундирмоқчимидим — билмайман.Ҳарқалай, мен мумкин бўлмаган ишга — йўқолган вақтнинг ҳиссасини чиқариб олишга уринган эдим. Бунинг иложи йўқ экан. Беҳуда саъй-ҳаракатим учун жабрини тортиб ўтирибман. Мана, энди ҳаммасини қайтадан бошлашга, ортиқча вақт сарфлаш (чиптани кейинги рейсга расмийлаштириш, яна кутиш...)га тўғри келади. Яна ВАҚТ масаласи... Демак, вақт билан ўчакишиб бўлмас экан...

Ота-боболаримиз вақтнинг бебаҳо неъмат эканини («Вақт — ғанимат, ўтса — надомат», «Вақтинг кетди — нақдинг кетди», «Бугунги ишни эртага қўйма», «Дам бу дамдир, ўзга дамни дам дема») яхши англаганлар. Бу кўҳна ҳақиқатни авлодларга ҳам тинимсиз уқтирганлар.

Ўтган асрнинг олтмишинчи йилларида севимли шоиримиз Эркин Воҳидовнинг бошқа асарлари қатори ушбу соддагина, сермаъно шеъри ҳам машҳур эди:

Бош тебратар соат кафгири,
Дер: қадримни билмас одамлар.
Секундларим гавҳар ҳар бири,
Нега парво қилмас одамлар?!
Бош тебратар соат кафгири,
Шошил одам, ўтмоқдадир он.
Ҳар нарсанинг бўлар охири,
Бош тебратиб қолма сўнг, инсон!

Вақтнинг, фурсатнинг қадру қиммати ҳақида шеър ёзмаган шоир кам. Вақт муаммоси асрлар давомида фақат ижодкорларгина эмас, файласуф олимлар ва мутафаккирларнинг ҳам муттасил бошини қотирган.Икки минг йил муқаддам қадимги юнон файласуфи Сенека вақт ҳақида бундай ёзган: «Агар разм солиб қаралса, аксарият кишилар ҳаётининг кўп қисми бўлмағур ишларга, анчагинаси бекорчиликка, умрнинг яхлит ўзи эса — нокерак нарсаларга сарфланади».

Ажабо, узоқ ўтмиш қаъридан бизга таънадай янграган бу хитоб ҳалиҳамон долзарбдай туюлади... Тўғри, ўтган асрлар давомида вақт ҳақида илмий тадқиқотлар олиб борилди, вақтнинг табиати ҳақида жиддий ишлар қилинди, бўш вақт, жисмоний вақт, космик вақт каби тушунчаларга аниқлик киритилди, вақтдан тўғри фойдаланишни ўргатадиган мутахассис-психологлар пайдо бўлди. Шунга қарамай, барибир вақт масаласи ҳозир ҳар қачонгидан ҳам ўткир муаммо бўлиб турибди. Асосий муаммо — вақтнинг етишмаслиги!.. Тараққиёт имкониятлари бундоқ қараганда вақтни тежашга, ундан самарали фойдаланишга қаратилган. Инсоният аравадан поездга, метрога, ундан самолётга, космик кемаларга ўтди. Хатдан кўра тезкорроқ телеграмма, мобиль телефони, электрон почта, интернет алоқаси инсон хизматида. Илгари бир оғиз хабарни керакли манзилга етказиш учун чопарлар отда кунлаб, ойлаб йўл босишган. Йўлда турли хавф-хатарга, қароқчиларга йўлиқиб, ўлиб ҳам кетишган. Энди гугурт қутисидек қўл телефони орқали бир лаҳзада дунёнинг исталган нуқтаси билан гаплашиш мумкин. Бу чинакам мўъжиза! Шундай имконият, қулайликларга қарамай, барибир вақт танқис. Ҳамма вақт етмаётганидан шикоят қилади. Шоир лутф этганидек, «Фурсатинг етмайди доим, ҳеч қачон етган эмас». Вақт етмагани туфайли тўлақонли ҳаёт кечиролмаймиз, яқинларимизнинг ҳолидан хабар ололмаймиз, секин-аста «одамгарчиликдан чиқиб» қолганимизни ҳам сезмай қоламиз. Бундоқ қараганда инсон вақт исканжасига тушиб қолганга ўхшайди. ВАҚТ ахлоқий, маънавий муаммоларга ҳам дахлдор, жиддий масала бўлиб қолди.

Шу ўринда «Хўш, нима қилмоқ керак?» деган табиий савол туғилади. Бу саволга қисқа ва жўяли жавоб топиш осон эмас. Аниқроғи, бу масалани ҳар кимнинг ўзи ҳал қилиб олиши керак. Ҳаммага бирдай мос келадиган тайёр андоза йўқ. Яқин ва узоқ ўтмишда яшаган машҳур кишиларнинг ибратли ҳаёти бу масалага бирмунча аниқлик киритиши мумкин. Бундан кўп йиллар муқаддам атоқли рус ёзувчиси Даниил Гранининнинг «Бу ғаройиб ҳаёт» («Эта странная жизнь») деган китобини ўқиган эдим. Яқинда бу китобни яна бир карра, қизиқиш билан ўқиб чиқдим. Унда Александр Александрович Любищчев деган олимнинг ҳаёти ҳақида мароқли ҳикоя қилинади. Асосий мутахассислиги биолог бўлса-да, математика (математикани биологияга татбиқ этмоқчи бўлган — Ш.О.), фалсафа, генетика, эстетика, этика, тарих каби бошқа фанлар билан ҳам жиддий шуғулланган бу энциклопедист олим (бундай тоифа олимлар XX асрга келиб камайиб кетди — Ш.О.) ВАҚТ билан алоҳида, ўзига хос муносабат ўрната олган экан. У йигирма олти ёшидан бошлаб умрининг охиригача — эллик олти йил давомида муттасил, ҳар куни вақтини нималарга сарф қилганини эринмай ёзиб борган. Асосий ва қўшимча ишга, одамлар билан мулоқотга, китоб ўқиш, ҳар хил ёзишмаларга, маданий дам олиш, мусиқа тинглашга қанча вақт кетиши — ҳамма-ҳаммаси мукаммал ҳисоб-китоб қилиб борилган. Шундай иш усули унга қулай бўлган, шунга ўрганган. Натижада олим ҳамма нарсага вақт топа олган, истеъдодини тўла-тўкис намоён этган. Унда вақтнинг етишмай қолиши деган муаммо бўлмаган. Ижод қилиш, яратиш имконини бергани учун вақтни қадрлаган. Бир сўз билан айтганда, у ақл бовар қилмайдиган мўъжизага эришган – ВАҚТни ўз измига бўйсундира олган! Айни чоғда ҳаёт деган олий неъматнинг баъзилар ўйлаганидек қисқа нарса эмаслигини исботлаган. Йўқ, у дунёнинг нашъу наъмоларидан, ҳаёт неъматларидан ўзини тийиб, таркидунё қилган эмас, тўлақонли ҳаёт кечирган. Кино, театрларга борган, дўстлари, шогирдлари билан мулоқотда бўлган, табиат қўйнида сайр қилган, спорт билан шуғулланган, тўйиб ухлаган. Машғулотлар турини алмаштириш орқали дам олган. Вақти ўлчовли бўлишига қарамай, кўмак сўраб мурожаат қилувчиларга, ҳатто бегоналарга ҳам ҳамиша ёрдам қўлини чўзган. Любишчев гарчи ўз олдига қўйган асосий мақсадига тўла-тўкис эриша олмаган (муаллифнинг таъкидлашича, у бир одамнинг умри етмайдиган даражада, ниҳоятда улкан мақсадларни кўзлаган) бўлса-да, ибратли, мазмунли ҳаёт йўлини босиб ўтган.

«...унинг ҳаёти мисолида мен ногоҳ инсон ҳаёти нақадар самарали, улуғвор бўлиши мумкинлигини кўрдим ва бизнинг ВАҚТга муносабатимиз қанчалар нотўғри, уқувсиз эканини англаб қолдим» деб ёзади муаллиф ҳайрат билан.

Ҳаётда Любишчевга ўхшаган одамлар фақат ўзининг эмас, бошқаларнинг ҳам вақтини тежаган. Ҳақиқий зиёлига хос ички маданият, юксак маънавият шунга ундаган. Афсуски, биз ҳаётда ҳар куни, ҳар лаҳза бировларнинг вақтини ўғирлашдан ийманмайдиган сурбет кимсаларни учратамиз. Улардан қутулиш ҳам осон эмас.Шахсан ўзим шундай кимсалардан йироқроқ юришга ҳаракат қиламан. Республика газеталарининг бирида ишлаб юрган пайтларимда шундай бир эзма олим бор эди. Ўзи фидойи,жонкуяр, одамохун эди, аммо кўп гапирарди, яна айни иш қизиган пайтда келиб халақит берарди. Ахийри ундан қутулиш учун ноилож шундай хийла ўйлаб топганман. Ҳамхонам, шоира Муҳаббат Туробовага «Агар ўша олим келса, ҳол-аҳвол сўрашгач, сизга секин қараб қўяман, нарига хонага чиқиб мени бош муҳаррир чақираётганини айтиб телефон қиласиз», дея тайинлаб қўйдим. Ўйлаган режамиз яхшигина асқотган.

Ҳозирги глобаллашув асрида, ахборот технологиялари ривожланган, «Асрлар тақдири лаҳзаларда ҳал» (Ғафур Ғулом) бўлаётган даврда ҳар бир одам ВАҚТ билан муносабатини тўғри йўлга қўйиб олмаса, қийналиб қолиши турган гап. Гоҳо янги чиққан китоблар, кундалик матбуот нашрларини (илгари улар саноқли эди, эндиликда мингга яқин — Ш.О.) ўқиб чиқиш у ёқда турсин, шунчаки варақлаб чиқишга ҳам вақт етмайди. Ҳаётда муҳимдан номуҳимни ажратиб олиш жуда муҳим.Шунда вақт тежалади. Мен бир вақтлар тез ўқишни ўрганиш учун махсус китобларни топиб, озроқ шуғулланиб кўрганман.Иродам, сабр-тоқатим етишмадими, бу ишни охирига етказа олмадим. Қолаверса, ўқиш бошқа, уқиш бошқа.Тез ўқиш усулини бадиий адабиётга нисбатан қўллаб бўлмаса керак, дея иккиланганман. Ҳаётда кўпгина муаммоларнинг ечими барибир айланиб келиб ўзимизга, шахсиятимизга тақалади. Ўзимиз қандоқ бўлсак, тақдиримиз ҳам шундоқ бўлади.

Вақт етишмаслигидан муттасил нолийдиган кишилар аслида вақтдан унумли фойдаланишни билишмайди. «Ҳар доим вақтим йўқ дегувчилар аслида ҳеч нарса қилмайдилар» дейди немис мутафаккири Лихтенберг. Бир инсоннинг умри, агар ундан унумли, оқилона фойдаланилса, ҳар қандай улуғвор мақсадларни амалга ошириш учун етарлидир. Тарихда бунга мисоллар кўп. Шоир, шоҳ, мутафаккир Заҳириддин Муҳаммад Бобур бор-йўғи қирқ етти йил умр кўрган. Ундан улкан маданий мерос қолган, у асос сол-

ДУНЁДА НИМА ГАП?

ТАЪЛИМ

Бизда етук мутахассислар тайёрланмоқда

— дейди Бешариқ иқтисодиёт ва маиший хизмат касб-ҳунар коллежи директори Ғуломжон НУРМАТОВ

Кейинги пайтда юртимизда бунёд этилган коллежлар ва лицейларни кўриб кўз қувонади. Уларда таҳсил олаётган ўқувчиларни кўриб ҳавас қиласиз. Болаликка қайтгингиз, ушбу замонавий таълим даргоҳларида билим олгингиз келади. Бешариқ иқтисодиёт ва маиший хизмат касб-ҳунар коллежи ҳам ана шундай даргоҳлардан биридир. У Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 29 октябрдаги "Умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълимига изчил ўтишни таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарорига асосан 2006 йилда ташкил этилган.

Айни пайтда бу ерда саккизта йўналиш бўйича 1079 нафар ўқувчи касб ва ҳунар сирларини ўрганмоқда. Молия, бухгалтерия ҳисоби, менежмент, тикувчилик ишлаб чиқариши, ЭҲМ тизимлари ва тармоқлари, автомобилларга техник хизмат кўрсатиш ва таъмирлаш, автомобилларнинг электр ва электрон жиҳозлари диагностикаси каби йўналишлар шулар жумласидандир. Булардан ташқари яна радиотехника йўналиши ҳам мавжуд бўлиб, ушбу мутахассислик бўйича 21 нафар ёшга ҳар томонлама қулай ва сифатли билим ҳамда ҳунар сирлари ўргатиляпти.

— Бизда 78 нафар устоз ва мураббийлардан иборат педагогик жамоа шаклланган. Уларнинг бир нафари фан номзоди, уч нафари эса катта ўқитувчи, саккиз нафари етакчи ўқитувчи, 56 нафари магистр ва бакалавр маълумотларига эгадир, — дейди коллеж директори Ғуломжон Нурматов.

Ўқув юртида иш "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури" асосида ташкил этилган бўлиб, ўқувчиларнинг ҳар томонлама билимли, маънавиятли етук мутахассислар бўлиб етишишлари учун барча шарт-шароитлар яратилган. Хусусан, фан кабинетларини замон талабига мос равишда жиҳозлаш, янги педагогик технологиялар асосида таълим бериш, ноанъанавий дарс ўтиш жараёнларини оммалаштириш каби қизиқарли ҳамда илғор усуллар йўлга қўйилган. Ушбу услубли машғулотларни ўтишда ёш ўқитувчиларга ибрат бўлаётган устозлар ҳам кўп. Масалан, М.Усмоналиев, М.Шерматов, математика ўқитувчиси М.Султонов, биология ўқитувчиси Р.Мавлонов, махсус фан ўқитувчиларидан И.Жумаев, Р.Турғунов, Р.Маматқулов ва А.Тўхташевалар жамоанинг фахри ҳисобланади.

Ёш бўлишига қарамай, ўқитувчи Зарифжон Эргашев Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг "Юксак маънавият — енгилмас куч" асари бўйича услубий қўлланма тайёрлаб, педагогик жамоага тақдим қилди. Изланувчан ёш мутахассиснинг ушбу услубий қўлланмаси ёшларни миллий истиқлол ғояларига ва юртимизга меҳр-муҳаббат ҳамда садоқат руҳида тарбия қилишда дастуриламал бўлиб хизмат қилиши шубҳасиздир.

Шунингдек, ўқувчилар маданий-маърифий тадбирлар, спорт мусобақалари, туман ва вилоятда ўтказиладиган турли кўрик-танловларда фаол иштирок этиб, муносиб ўринларни эгалламоқда. Бундан ташқари, коллежда футбол, волейбол, бокс, шахмат-шашка тўгараклари ташкил этилган бўлиб, юзлаб ўқувчилар дарсдан бўш вақтларини уларда мазмунли ўтказаяпти. Вояга етмаганлар билан ишлаш, кам таъминланган оила фарзандларини моддий ҳамда маънавий қўллаб-қувватлаш каби хайрли, савобли ишлар ҳам қишлоқ фуқаролар йиғинлари ва ички ишлар ходимлари билан ҳамкорликда олиб борилмоқда.

Коллежда таълим-тарбия самарадорлигини ошириш, ўзлаштира олмайдиган талабаларда касбий кўникма ҳосил қилиш, ёшлар ўртасида диний ақидапарастлик, терроризм ва экстремизм

ғоялари тарқалишининг олдини олиш бўйича, гиёҳвандлик, ОИТСга қарши туман ҳуқуқ-тартибот идоралари, "Камолот" ЁИҲ туман кенгаши ходимлари билан ҳамкорликда учрашувлар, давра суҳбатлари, очиқ мулоқотлар ҳам ўтказилиб келинмоқда.

Педагогик жамоа ёшлари ўтган ўқув йилида касб-ҳунар коллежлари ўртасида ўтказилган "Баркамол авлод" спорт мусобақаларида фаол иштирок этиб, вилоят босқичида фахрли 2-ўринни эгаллади. Булардан ташқари яна иқтидорли ўқувчи Ч.Валиева Зулфия номидаги Давлат мукофотига номзод бўлиб, туман ва вилоят босқичида яхши натижага эришди. Умуман ёшларнинг эртанги куни бугунидан ҳам порлоқ бўлиши, уларнинг келажакка бўлган умид ва ишончларини янада мустаҳкамлаш учун жамоа мураббийлари астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

Норқул МАЪМУР, "Hurriyat" мухбири. ®

ИҚТИСОДИЙ ИНҚИРОЗ ЗАРБАСИ

Халқаро валюта фонди шу йилнинг июнигача ёрдам кўрсатмаса, Латвия банкротга учраши мумкин. Бу ҳақда мамлакат бош вазирлигига номзод Валдис Домбровскис баёнот берди.

Латвия иқтисоди Европа Иттифоқи давлатлари орасида энг ночор аҳволда. Ўтган йилнинг тўртинчи чорагида мамлакатда аҳоли жон бошига маҳсулот ишлаб чиқариш 10,5 фоизга, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 11,3 фоизга қисқарди. Ҳукумат ХВФдан ва ЕИдан 7,5 миллиард доллар қарз сўраганди. Ҳозиргача 1,6 миллиард доллар кредит ажратиб бўлинди. Лекин у мамлакат иқтисоди ривожига ижобий таъсир кўрсата олмади. ХВФ мамлакат ҳукуматидан давлат харажатларини камайтиришни ва молиявий сиёсатни қаттиқлаштиришни талаб қилаяпти.

ФОНД МАБЛАҒИ КЎПАЯДИ

Европа Иттифоқи молия вазирларининг Халқаро валюта фонди маблағини 500 миллиард долларгача кўпайтириш ташаббусини қўллаб-қувватлашини билдирди. Вазирларнинг таъкидлашича, ушбу маблағ иқтисодий бўҳрондан жабр кўраётган ва камбағал мамлакатларга кредит бериш учун керак бўлади. ХВФ ушбу маблағнинг асосий қисмини Япония ва Хитойдан олишни режалаштираяпти.

Халқаро валюта фонди 2008 йил охирида бир неча давлатга, жумладан Украина, Исландия, Венгрияга кредит берди. Агар юқоридаги маблағ йиғиладиган бўлса, Европа ва Осиёнинг бошқа мамлакатларига ҳам кредит бериш имкониятлари кенгаяди.

ЖАНГОВАР ҲОЛАТГА КЕЛТИРИЛДИ

Корея Халқ Демократик Республикаси қуролли кучлари жанговар ҳолатга келтирилди. Бу ҳақда France-Presse хабар тарқатди. Ушбу хабарда айтилишича, 9 март куни Шимолий Корея ва АҚШ қўшинлари «Key Resolve/Foal Eagle» деб номлаган ҳарбий машқларни бошлаган. Бунга жавобан расмий Пхеньян армияда жанговар ҳолат эълон қилди.

Жорий йилнинг 30 январь куни КХДР Жанубий Корея билан тузилган барча шартномаларни бекор қилди. Шундан сўнг икки корейс мамлакати ўртасида кескинлик кучайди. Расмий Пхеньян Сеулни АҚШ ва Японияга ён босишда айбламоқда.

ЗАРУР ҲУЖЖАТ ҚИДИРИБ...

"Интерфакс" тарқатган хабарга қараганда, Украина хавфсизлик хизматига қарашли "Альфа" махсус бўлинмаси жангчилари зарур ҳужжатларни олиш учун ҳукумат биносига бостириб кириши мумкин. Бу ҳақда мамлакат хавфсизлик хизмати бошлиғи ўринбосари Валерий Хорошковский баёнот берган.

Унинг таъкидлашича, 4 март куни "Нафтогаз" биносига бостириб кирган махсус бўлинма жангчилари зарур ҳужжатларни у ердан топа олмаган. Бу ҳужжатлар бош вазир ўринбосари Александ Турчинов қўлида сақланмоқда.

Эслатиб ўтамиз, Украина хавфсизлик хизмати Украина ва Россия ҳукумати ўртасида газ етказиб бериш бўйича имзоланган ҳужжат сохталаштирилган, деб ҳисобламоқда.

ЖИНОИЙ ГУРУҲ ҚЎЛГА ТУШДИ

Исроилда аёлларни алдаш ва сотиш билан шуғулланган 12 кишилик жиноий гуруҳ қўлга олинди. Мамлакат полицияси вакили Алекс Кагальскийнинг қайд этишича улар асосан МДҲ давлатларидан аёлларни алдаб олиб келиб, Туркия, Кипр, Чехия, Белгия, Голландия, Канадада фаҳш билан шуғулланишга мажбур этган. Исроил қонунларига биноан гуруҳ аъзолари фақат ноқонуний одам савдоси билан шуғуллангани учун йигирма йилга озодликдан маҳрум этилиши мумкин. Аслида эса уларга зўрлаш, фаҳш билан шуғулланишга мажбур этиш каби айблар ҳам қўйилади.

ВЕЛОСИПЕД МИНГАН ТЕРРОРЧИ

Бағдодда навбатдаги террорчилик ҳаракати амалга оширилди ва натижада камида 28 нафар киши ҳалок бўлди, 58 киши тан жароҳати олди. Велосипед минган террорчи кўплаб одамлар тўпланиб турган академия биноси девори ёнида ўзини портлатиб юборган. Ҳалок бўлганлар орасида полициячилар ва академия тингловчилари бор эди.

Сўнгги йилларда академия биноси бир неча бор террорчилик объекти бўлди. 2008 йилда ҳам академия биноси олдида икки автомобилнинг портлатиб юборилиши натижасида 15 нафар киши, 2005 йилда эса 27 нафар киши ҳаётдан кўз юмганди.

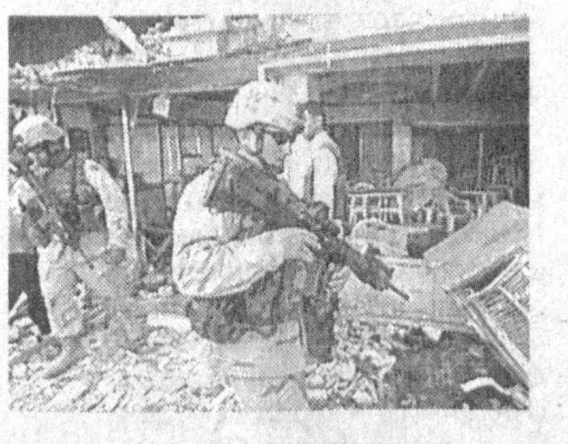

ШАҲЗОДАНИНГ СЕВГИ МАКТУБЛАРИ

eBay интернет аукционида шаҳзода Чарльзнинг собиқ севгилиси Женет Женкинсга ёзган мактублари ким ошди савдосига қўйилди. Хатлардан бири Чарльзнинг Диана билан тўйидан бир йил олдин 1980 йилда ёзилган. Савдога қўйилган мактубларнинг энг эскиси 1976 йили ёзилган. Олтита хатнинг бошланғич баҳоси 30 минг АҚШ доллари этиб белгиланган.

Чарльз севгилиси Женкинс билан 1975 йилда Монреалдаги Британия консуллигида ишлаб юрган пайтда танишган эди. The Daily Telegraphнинг ёзишича, хатларни Женкинснинг ўзи кейинги йилларда қирол оиласи аъзоларининг севги мактубларини сотишга ихтисослашиб бораётган америкалик Алисии Кэрролга берган бўлиши мумкин. У 2005 йилда ҳам шундай мактубларни савдога қўйган эди, лекин шаҳзоданинг жаҳлини чиқармаслик учун қайтариб олганди.

исканжасида

«Ҳамма вақт етмаётганидан шикоят қилади. Шоир лутф этганидек, «Фурсатинг етмайди доим, ҳеч қачон етган эмас». Вақт етмагани туфайли тўлақонли ҳаёт кечиролмаймиз, яқинларимизнинг ҳолидан хабар ололмаймиз, секин-аста «одамгарчиликдан чиқиб» қолганимизни ҳам сезмай қоламиз. Бундоқ қараганда инсон вақт инканжасига тушиб қолганга ўхшайди. ВАҚТ ахлоқий, маънавий муаммоларга ҳам дахлдор, жиддий масала бўлиб қолди.»

ган империя уч юз йилдан зиёд умр кўрган. Абдулла Қодирий «Ўткан кунлар» романини ёзганида ҳали ўттиз ёшга ҳам тўлмаган эди. Халқимизнинг суюкли шоирлари — Эркин Воҳидов, Абдулла Ориповлар йигирма-қирқ ёшлар атрофида ҳам жуда зўр асарлар ёзишган. Фақат кейинги йиллардагина ёши қирқдан ошганларни ҳам негадир «ёш ижодкор» дейиш одат бўла бошлади.

Шахматда цейтнот (вақт танглиги) деган тушунча бор. Маълум бир юришлар учун (масалан, 40 юришга икки соат) чекланган вақт берилади, шахматчи шу муддат давомида керакли юришларни қилишга улгуролмаса секин-аста цейтнотга тушиб, ахийри соатидаги байроқча тушиб кетади ва у мағлуб бўлган ҳисобланади. Шахмат — жуда доно ўйин. У ҳаётдаги курашнинг рамзий тимсоли. Агар инсон ҳам ўзига берилган қимматли вақтидан оқилона, унумли фойдаланолмаса, цейтнотга тушиб қолиши ҳеч гап эмас. Ҳа, инсон умрининг қумсоати тўнтариб қўйилган, у тинимсиз, шовуллаб тўкилиб турибди...

Тан олиш керак, аксарият ҳолларда вақтимиз бекор, беҳуда ўтади, буни ўзимиз ҳам кўпинча сезиб-сезмай қоламиз. Энг ачинарлиси — бунга кўникиб ҳам қолганмиз.Инсоннинг ғам-ғуссага, турли йўқотишларга кўникишини тушуниш (акс ҳолда яшаш жуда оғир) мумкин, аммо вақтнинг зое кетишига осонгина кўникишини тушуниш қийин. Буни ҳеч нарса билан оқлаб, хаспўшлаб бўлмайди. Вақтнинг табиати шундай, худди қумликка сингиб кетган сувдай, кўпинча қандай ўтгани сезилмай қолади. Шоир айтганидек, «Лаҳзалар умримизни хўплаб қўяди». Хом сут эмган banданинг ўзига боғлиқ бўлган ва бўлмаган ташқи таъсирлар, икир-чикирлар, ташвиш-қувончлар кўпинча инсон иродасидан устунлик қилади. Айниқса, ёшларда вақт туйғуси жуда суст. Улар вақтнинг қанчалар тез ўтаётганини мутлақо ҳис этишмайди, қиладиган ишини олдиндан режалаштириб қўйишга (бу одат вақтни тежайди, иш унумли бўлади) эринишади, вақтни бир умрга бериб қўйилган, ҳеч қачон тугамайдиган,чексиз-чегарасиз бир неъмат деб билишади. Афсуски, ҳаётда вақтини нимага сарфлашни билмайдиган гумроҳлар ҳам бор. Улар учун вақтни мазмунли ўтказиш эмас, «ўлдириш» муҳим. Улар кўпинча тўпланиб (ёлғиз қолса зерикади) чойхонада бўкиб қолгунча ебичади, нарда, қарта ўйнайди, бемаъни сафсата сўқиб, ғийбат қилади, кайфу сафони, маишатни биринчи ўринга қўяди. Улар бирон марта ҳаётнинг маъноси ҳақида бош қотиришмайди. Чунки бошнинг ўзи ишламайди. Сабаби — қорин орқали фикрлашади.

Мен фарзандларимга, айниқса, санъатга дахлдор бўлган иккала рассом ўғлимга вақтнинг қадрига етиш, китоб ўқиш ҳақида кўп гапираман. Мутолаанинг ўрнини ҳеч нарса босолмаслигини уқтиришга уринаман. Ҳали мактаб ёшига етмаган набираларимнинг ҳам вақти бекор, беҳуда ўтмаса дейман. Тўғри, болалик болаликдай ўтиши, болаликда тўйиб, маза қилиб ўйнаб олиши керак. Фақат ана ўша ўйинида ҳам бирон маъно бўлса, ўйин орқали бирон фойдали нарсани (масалан, мантиқ дарсининг ўрнини босадиган шахматни, хорижий тилни) ўрганса дейман. Айтишларича, инсон ташқи дунё ҳақида оладиган ахборотларининг 90 фоизини беш ёшигача олар экан. Боладаги истеъдод куртаклари қанча эрта илғаб олинса ва у тўғри тарбияланса, шунча яхши. Ўғилларимни жуда кичкиналигида («Бугунги ишни эртага қўйма!» нақлига амал қилиб) расм тўгарагига олиб борганман, ўйинқароқлик қилиб машғулотдан бўйин товлашганда мажбур қилганман,мавриди келганда ҳатто педагогика қоидасини бузиб, калтаклаганман. Янглишмасам, натижа ёмон бўлмади. Рангтасвир оламида ўз ўрнини топишга астойдил интилаётган ака-ука рассомлар — фарзандларим энди болалик чоғларини кулиб эслашади, «Ўшанда тўғри қилгансиз», — деб қўйишади. Айтмоқчиманки, ҳаётда ҳар бир иш ўз вақтида қилиниши лозим экан. Ўз вақтида ўқилган биргина китоб ҳам инсон тақдирини бутунлай ўзгартириб юбориши мумкин.

Олимларнинг кузатишича, ҳали инсоннинг нималарга қодир экани, ички имкониятлари тўла-тўкис очилмаган жумбоқ. Эҳтимол, асрлар, йиллар ўтгач, келгуси авлодлар вақтдан янада самарали фойдаланиш йўлларини кашф этишар. Ўшанда улар бизнинг нақадар уқувсиз, ношуд бўлганимиздан кулишар ҳам... Буни яна ўша... ВАҚТ кўрсатади...

Энди, вақт тушунчасига андак юқоридан, фалсафийроқ нуқтаи назардан қарасак, кўз олдимизда бутунлай бўлакча манзара намоён бўлади. Вақт муаммоси ҳақида жиддийроқ бош қотирсак, унинг илгари ўзимиз яхши англамаган хусусиятларини илғай бошлаймиз. Физикада энергиянинг, жисмларнинг сақланиш қонуни бор, аммо вақтнинг сақланиш қонуни йўқ. Вақтни сақлаб, захирага олиб қўйиб бўлмайди. Вақтнинг тез ёки секин ўтиши ҳам жуда нисбий тушунча. Умр адоғида вақт жуда тез ўтаётгандек туюлади. Ёшликнинг жуда тез ўтиб кетганини фақат ўтиб кетгандан кейингина пайқаб қоламиз. Вақтдан унумли фойдаланганимиз сайин унинг қиммати ортиб бораверади. Вақт ҳаётнинг маъноси билан чамбарчас боғлиқ тушунча. Инсон комилликка ҳам асосан вақт орқали эришади. Ҳаётни ҳамма севади, аммо ана ўша ҳаётимиз вақтдан иборат экани кўпинча хаёлимизга келмайди, шу боисдан ҳам унинг қадрига етавермаймиз. Бизга вақт ўтиб кетаётгандек туюлади, аслида вақт ўз жойида тураверади, биз ўтиб кетамиз, биз...

Охир-оқибат вақт ҳамма нарсани ўз комига тортиб кетади, ҳамма нарсага ўз таъсирини, ҳукмини ўтказади. Йиллар, асрлар ўтгач, ёлғонлар фош бўлади, ўз вақтида ошкор этилмаган ҳақиқатлар айтилади. Вақт ҳамма нарсани жой-жойига қўяди. Унинг устидан ҳеч ким зўравонлик қилолмайди. У ҳеч кимга бўйсунмайди. Вақт шундай қудратли, сеҳрли куч...

Шодмон ОТАБЕК

ТАФСИЛОТ

Замонавий Робин Гуд

ёки иккинчи қочиш

Мана, салкам бир ойдирки, Греция полицияси мамлакатдаги энг катта жиноятчилардан бири Василис Палеокостасни қидирмоқда. У шу йилнинг 22 февраль куни Грециядаги энг йирик ва энг яхши қўриқланадиган Коридаллос қамоқхонасидан қочиб кетди. Гувоҳларнинг таъкидлашича, қамоқхонанинг ички ҳовлиси устига вертолёт учиб келган. Қўриқчилар аввалига бу вертолётда пойтахтдан текширувчилар келди, деб ўйлашган. Вертолётда бир аёл, бир эркак ва учувчи бўлган. Аёл вертолёт эшигини очиб, арқон нарвонни маҳбуслар турган майдонга ташлаган. Ўзи эса Калашников автоматидан қўриқчиларни ўққа тутган. Соқчилар отишма билан овора бўлган пайтда икки маҳбус — Василис Палеокостас ва Алкет Рицай вертолётга чиқиб улгуришган. Василис 25 йил муддатга, асли келиб чиқиши албаниялик Алкет эса бир умрлик қамоқ жазосига ҳукм этилган эди.

Орадан бир неча соат ўтгач полиция қамоқхонадан ўн километрлар наридан вертолётни топишга муваффақ бўлди. Учувчи қўл-оёғи ва оғзи боғланган ҳолда вертолётга ташлаб кетилган эди. Учувчининг гувоҳлик беришича, қочишни амалга оширган эркак ва аёл илгари ҳам сайр қилиш учун бир неча марта вертолётни ижарага олишган. Бу сафар эса граната ва автомат ўқталиб вертолётни қамоқхона томон ҳайдашга мажбур этган.

Жорий йилнинг 23 февраль куни ҳар икки қочоқ устидан суд жараёни бошланиши керак эди. Аввалги қочгани учун Василисни қўшимча қамоқ муддати кутаётганди. Алкет эса биринчи қочишдан сўнг қўлга тушгунча бўлган даврда икки кишини гумдон қилишга улгурганди. Шунинг учун уни яна суд қилишмоқчи эди.

42 ёшли Василис Палеокостас ва унинг акаси машҳур банк ўғриси Никос Палеокостасни қишлоқдошлари қаҳрамон ҳисоблашади. Ака-укалар банклардан ўмарган маблағларининг катта қисмини Робин Гуд каби камбағалларга бўлиб беради. Шунингдек, улар жиноятни амалга оширараётган пайтда тўғри келиб қолган тасодифий одамлар ва гувоҳларга умуман зиён етказишмайди. Ҳатто улар бир муваффақиятли ўғирликдан сўнг катта купюрадаги пулларни автомобиль ойнасидан кўчага сочгани ҳақида ҳам гаплар юради.

Ака-укалар Коридаллос қамоқхонасига биринчи бор тушиши эмас. Никос 1990 йили ҳам ушбу қамоқхонадан қочган эди. Шундан сўнг, Василис ва Никос бир неча йил давомида бой одамлар ва банкларни ўмариб юришди. 1999 йили Василис қўлга тушиб қолди ва 25 йилга қамоқ жазосига ҳукм қилинди. У етти йил қамоқда ётди. 2006 йилда Василисни акаси Никос вертолётда келиб олиб кетди. Ушбу қутқарув амалиёти ҳам юқоридаги сценарий бўйича амалга оширилганди.

Никос раҳбарлигидаги жиноятчилар гуруҳи сайёҳларга хизмат кўрсатувчи вертолётни гаровга олишади ва учувчига қамоқхона томон учишни буюришади. Қамоқхона устига келган вертолётда текширувчилар бор деб ўйлаган қўриқчилар уларга унчалик эътибор беришмайди. Пайтдан фойдаланган Василис Палеокостас ва Алкет Рицай вертолётга чиқиб олишади. Лекин улар озодликда кўп юришмайди. Ўша йилнинг сентябрида Никос ва Рицай қамоққа олинади. 2008 йилнинг августида эса Василис ҳам қўлга тушади. Албатта, Василис озодликда ўтган озгина фурсатни ҳам бекор кетказмайди. 2008 йилнинг 9 июнь куни у бошлиқ жиноятчилар гуруҳи мамлакатдаги энг бой одамлардан бири, "Алюмил" компанияси ижрочи директори, Шимолий Греция индустриал федерацияси президенти Грегос Милонасни ўз уйи олдидан ўғирлаб кетишади. Жиноятчилар гаров пулини олмагунча икки ҳафта давомида Милонасни ушлаб туришади. Аммо полиция бу сафар ҳушёрлик қилади. Гаровга берилган пулларнинг ҳаммасига белги қўйилган эди. Шу туфайли бирин-кетин жиноий гуруҳнинг барча аъзолари, жумладан, Василис ҳам қўлга олинади.

2006 йилги қочишдан сўнг қамоқхона қаттиқ қўриқланар эди. Мутахассислар энди бу ердан ҳеч ким қоча олмайди, дея башорат қилишганди. Афсуски, уларнинг гапини бир эркак ва бир аёл чиппакка чиқариб кетди. Полиция ҳозирча бу қочишни ким амалга оширганини аниқлаганича йўқ. Василиснинг акаси қамоқда. Демак, бу ишни унинг маъшуқаларидан бири амалга оширган, дейишмоқда терговчилар. Аммо у аёл ким? Бу савол ҳозирча жавобсиз турибди.

Нима бўлганда ҳам, икки ашаддий жиноятчиларнинг қамоқдан қочиши мамлакатда катта шов-шувга сабаб бўлди. Греция бош вазири Вазирлар Маҳкамасининг фавқулодда йиғилишини чақирди. Мамлакат адлия вазири Никос Денидас шахсан ўзи қамоқхонага келиб, текширув ўтказди. Унинг талаби билан уч киши — қамоқхона директори, вазирликнинг қамоқхоналар бўйича бош назоратчиси ҳамда бош котиби истеъфога чиқишди. Қамоқхонанинг саккиз нафар қўриқчиси вақтинча вазифасини бажаришдан озод қилинди. Бир сўз билан айтганда, жиноятчиларнинг осонгина қамоқхонани тарк этиши, аввалги қочишдан раҳбарият тегишли хулоса чиқармаганини, иш ўлда-жўлда эканини кўрсатди.

Воқеадан кейинги куниёқ айбдорлар устидан тергов, орадан бир кун ўтиб, суд жараёни бошланди. Тўрт қўриқчи ва вертолёт учувчисига нисбатан жиноий иш очилган. Албатта, улар ўзларини ҳимоя қилишга ҳаракат қилишаяпти. Учувчи жиноятчилар вертолётни қамоқхона томон ҳайдашга мажбур қилганини айтмоқда. Қўриқчиларнинг гапига қараганда, улар ҳам қараб турмай вертолётга қарата ўқ отишган. Аммо терговчилар уларнинг гапига шубҳа билан қарашаяпти. Гап шундаки, жиноятчилар бир кун олдин мобиль телефонда гаплашиб, операция вақти ва жойини келишиб олишган. Терговчилар олдида уларга ким телефон берди деган саволга жавоб топишдек мураккаб вазифа турибди.

Жиноятчилар бутун мамлакат бўйлаб қидирилмоқда. Лекин бундай тажрибали жиноятчиларни топиш осон эмаслиги барчага аён. Василис бирор жиноятга қўл урсагина, кейин унинг изига тушиш мумкин. Ҳозирча эса у жим турибди. Лекин мутахассислар Василис узоқ вақт жим тура олмайди, эрта-индин у, албатта, кимнидир ўғирлайди ёки қайсидир банкка ҳужум қилади, дейишмоқда. Балки яқин кунлар ичида Никос Палеокостаснинг қамоқдан қочгани тўғрисидаги хабарни ҳам эшитиб қолармиз. Чунки ака-укалар доимо бир-бирини қутқаришга ҳаракат қилишади. Шунинг учун мамлакатдаги барча қамоқхоналар қаттиқ қўриқланмоқда. Лекин ҳақиқатан ҳам, шундаймикан? Бир қамоқхонадан икки жиноятчининг икки марта, бунинг устига бир усулда қочиши тарихда умуман кузатилмаган. Шунинг учун айрим кинорежиссёрлар кулиб ака-ука ҳақида фильм суратга олиш керак дейишмоқда. Полиция эса қидирувни давом эттирмоқда. Ашаддий жиноятчининг сурати ва белгилари ҳақидаги маълумотлар барча полиция бўлимларига тарқатилди. Ҳукумат ҳатто жамоатчиликдан ҳам ёрдам кутаяпти.

Интернет хабарлари асосида Шаҳноза ЁРОВА тайёрлади.

ФАОЛИЯТ

ЗАМОНДОШЛАРИМИЗ

Фарғонадаги "Тонг-96" хусусий корхонаси раҳбари Назирахон Усмонова билан танишувимиз қизиқ бўлди. Невараларим ўқийдиган 28-умумтаълим мактаби ўқитувчилари арз қилиб қолишди. Ўтган йили Назирахон раҳбарлик қилаётган жамоа бу ерда мукаммал таъмирлаш ишларини бажарган экан. Ҳамма нарса бинойидек, фақат иситиш тизими фаолияти кўнгилдагидек эмас, иситиш тармоқлари ўтган қувурлар туташтирилган жойдан сув томиб, ташвиш туғдираяпти, дейишди.

Биз бу ҳақда вилоят ҳокимлиги «Ягона буюртмачи хизмати» инжиниринг компанияси раҳбари Қосимжон Исоқовни хабардор қилдик.

— Аслида Назира Тоҳировна бошқараётган бу жамоа ишни ҳалол бажаришади, — деди у киши. — Уларга ишончимиз катта. Лекин сиз айтган мактабда шундай ҳол рўй берган бўлса, зудлик билан аниқлаб, тегишли чора кўрамиз.

Корхона директорини чақиртиришди. Ҳаракатлари эпчил-чаққон, сўзамол, истараси иссиқ, хушфеългина аёл экан.

— Хабарим бор, менгаям телефон қилишувди, — деди Назирахон. — Мутахассисларим кечадан бошлаб ўша ерда иш олиб боришаяпти. Бугун-эрта созлаб бўлишади...

— Кечирасиз, носозликнинг сабаби нимада экан, билсам бўладими? — сўрадим ундан.

— Бизга боғлиқ бўлмаган экан. Худо ишини ўнгласин, — уни қувватлади иккинчи бир қария.

Айни пайтда қурувчилар мукаммал таъмирлаётган ва қўшимча корпуслар бунёд этаётган яна бир объект — Данғара тумани марказидаги 23- умумтаълим мактабидаги ишлардан ҳам мамнун бўлдик.

Жамоа фаолияти фақат қурилишдан иборат эмас. Ҳозир вилоятда типавтоматика буюртмаларини фақат ушбу корхона амалга оширмоқда. Бу юмушлар сирасига назорат ўлчов жиҳозларини монтаж қилиш ва ишга тушириш, буғ қозонларини таъмирлаш ҳамда ўрнатиш киради.

Корхонанинг диққатга сазовор ишларидан яна бири водийда биринчи бўлиб соғлиқни сақлаш тизимидаги шифохоналарни

Маълум бўлишича, Назирахон нафақат олий маълумотли врач, олий маълумотли қурувчи муҳандис, балки бадиий ижодга ҳам мойиллиги бор экан. Ўзбек аёлининг манглайини мунаввар этган, унинг бунёдкорлик иқтидорини рўёбга чиқарган истиқлол ҳақидаги, она-Ватанга садоқат ва чинакам инсоний фазилатларни улуғловчи шеърлари билан ҳам қисман

Яхши ном қолдириш — инсон учун бахт

объектив сабаблари бор экан. Бироқ, баҳона қидирмаймиз. Бундай пайтларда барча маъсулиятни ўз зиммамизга олишга ўрганганмиз.

Хулласи калом, тез муддатда муаммо бартараф этилди. Биз шу аснода, компания раҳбарияти тавсиясига кўра, "Тонг-96" корхонаси фаолияти билан атрофлича танишиб олдик. Ва пировардида, Назирахон Усмонова бошқараётган мазкур қурилиш-монтаж жамоасининг амалга ошираётган хайрли ишлари тўғрисида ҳикоя қилиш истаги туғилди.

Аввало, қурилиш-монтаж ишлари билан фаолият юритувчи хусусий корхонага бошлиқ аёл вилоятда ҳозирча битта, у ҳам бўлса, биз тилга олаётган Назирахон Усмонова экан.

Энг муҳими, бу жамоа фаолиятининг кўп қирралиги эди. Улар мактаблар ва болалар боғчалари, хуллас, мукаммал таъмир ёхуд реконструкция дастурига тушган яна бошқа объектларни ҳам бунёд этиш бўйича тендерда ғолиб чиқиб, ишни ҳалол ва маҳорат билан бажаришаркан.

Фарғона шаҳридаги Қариялар уйига йўлингиз тушиб қолгудек бўлса, қойилмақом қилиб мукаммал таъмирдан чиқарилган биноларни, дов-дарахтлар ва гулзорлар билан ўралган хиёбонлар ҳамда чиройли йўлакларни кўриб завқ-шавққа тўласиз.

— Қўллари дард кўрмасин, уста деганлари шундай бўлади, — дейди хиёбондаги ўриндиқда шахмат суриб ўтирган кексалардан бири.

— Бошлиғи Назирахон деган аёл тиббий кислород билан таъминлаш бўйича реконструкция ишларини амалга ошира бошладилар. Маълумки, оғир беморларга кези келганда, кислород ишлатилади. Бироқ бу кислород "Азот" корхонасида тайёрланаётган техник маҳсулот бўлиб, унинг тозалигига кафолат йўқ, албатта. Бу табиийки, беморлар ва айниқса, болалар организмида зарарли асорат қолдириши мумкин. Эндиликда бунга чек қўйилмоқда. Туғруқхоналар ва тез тиббий ёрдам марказларида кислород тизимини марказлаштириш, беморларга тиббий кислород етказиб бериш йўлга қўйила бошланди. Масалан, шу соҳага ихтисослаштирилган ва кислородни қайта ишлаш сертификатига эга бўлган "Классик" фирмаси соф тиббий кислород билан тўлғазилган баллонлар билан узлуксиз таъминлайди ва "Тонг"чилар томонидан келтирилган, монтаж қилинган, ўрнатилган махсус линия компрессорлар ҳамда флоуметр (кислород оқимини йўналтирувчи жиҳоз)лар орқали кислород зарур жойларга етарли микдорда етиб бормоқда.

Айни пайтда тадбиркор Назирахон Усмонованинг хусусий корхонаси вилоятдаги 19 та тиббиёт маркази билан ана шу йўналишдаги ишларни амалга ошириш учун шартнома тузган. Бу хайрли вазифани ҳам улар сидқидилдан амалга оширмоқдалар.

Булардан ташқари, жамоа қаерда иш бошласа, ўша жойнинг ўзида ўнлаб янги иш ўринлари яратилаётгани, маҳаллий ёшлар қўшимча касб-ҳунар орттираётгани ҳам қувонарли ҳолдир.

танишиб олдик.

Бир нарсага ажабландим: корхона етакчисининг аёл боши билан шунчалик кенг кўламли ишларни тиним билмай елиб-югуриб бажараётгани ва катта бир жамоани бошқариш, кўпчиликнинг хаёлига келмаган янгиликларни жорий қилиш, технологик жиҳозлаш сирларидан тортиб бинокорлик юмушларигача намоён этиш, элу юрт назарига тушиш — барчасига қандай қилиб улгурмоқда?

Назаримизда жавоб битта: ҳамма гап ўз вазифасига ҳурматда, меҳнатининг самарасидан завқлана олиш ва фахрлана билишдадир.

— Яхши яшашни, кўнгилдагидек умргузаронлик қилишни, ўз фарзандларининг иқболи ва орзу-ҳавасини кўришни ҳаммаям истайди, шундай эмасми? — дейман Назирахонга.

Албатта, ҳар бир инсон заҳмат-машаққат чекади, энг бебаҳо бойлик — Аллоҳ ато этган умрни аямай совуради. Бунинг учун заррача ачинмайди. Яхши меҳнат қилдим, дея бир кун ўзича таскин ҳам топади. Бироқ шунинг ўзигина инсоний бахт деган маънони бера олармикин?

Назирахон бир дам ўйга толдида, кейин босиқлик билан жавоб қайтарди:

— Онам ҳар гал дуога қўл очганларида: юрсанг из қолдир, болам. Чинакам инсоний бахт, яхши яшаш билангина ўлчанмайди. Изсиз яшаб, ном-нишонсиз ўтиб кетишдан худо асрасин. Мен онажонимнинг шу ўгитларига амал қилишга интиламан.

Солиҳ ҚАҲҲОР,
"Hurriyat" мухбири. ®

ИНТИЛИШ

Сабрлининг иши юришар

Қишнинг охирги кунлари бўлишига қарамай, Навоий шаҳрида қуёш чарақлаб турарди. Серқатнов йўлакда енгил қадамлар ташлаб келаётган хушсурат бир аёл кўринди. Ўрта бўйли, озғин қоматига ярашиқли либоси жуда ярашган, бошида рўмол. Нигоҳларида нафосат, зийраклик ва ҳаё яширинган бу инсонни бизга Мавжуда Йўлдошева деб таништиришди.

Унинг мутахассислиги ҳисобчи. Суҳбатлашганимизда анчадан буён тадбиркор бўлишни орзу қилганини айтди. 4-5 йил илгари таваккал қилиб, иш бошлаган экан. Аввало "Бахт биллур" номли масъулияти чекланган жамият ҳужжатларини расмийлаштирди. Кейин ўзи билан ҳамкорлик қиладиган мижозларни қидириб топиб, уларга шартнома асосида маҳсулот етказиб турди. Улгуржи нархда қурилиш ва хўжалик моллари олиб келиб тарқатди. Бу соҳада тажрибасизлиги туфайли аввалига сарфлаган харажатларини қоплай олмаган пайтлари ҳам бўлди. Кейинчалик секин-аста даромад ола бошлади. Мавжуда бундоқ мулоҳаза қилса, ишлаб чиқаришда гап кўп экан. Тадбиркор аёл Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банкининг Навоий шаҳри филиалидан кредит олди. Кўп ўтмай "AKFA" эшик ва ромлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш учун цех ташкил қилди. Цех яқинда тўла қувватда ишлай бошлади. Ўтган қисқа фурсатда 7-8 нафар ёшлар иш билан таъминланди.

— Интилган одам албатта, орзуларига эришади. Аввалига озроқ, кейинчалик кўпроқ, — дейди Мавжуда. — Англаганим шу бўлдики, сабр тадбиркорга энг асқотадиган хусусиятларнинг калити экан. Ишларимга тўғаноқ бўлишга уринганлар билан талашиб, тортишиб юрмадим. Уларга: «Илоҳим сенга кўп ва хўп берсин.Сенинг қаторингда менгаям берсин», дедим. Кўтаринки кайфиятлар билан ишларимни давом эттиравердим.

Мавжуда Хатирчидан келин бўлиб тушган кезлари ёш оиланинг рўзғорида қўлга илинадиган ҳеч нарсаси йўқ эди.Улар борига қаноат қилиб, ёмон яшашмади. Аммо тақдир экан,- оилавий ҳаёти у истагандек давом этмади. Бундан тушкунликка тушмай, олдинга интилди, ўзининг меҳнат билан овутди.

Олий ҳакам — вақт ҳаммасини жой-жойига қўйди. Онанинг жонкуярлиги, сабрлилиги боис, қизлари хушмуомала, билимли ва солиҳа бўлиб етишди. Каттаси Тошкент давлат иқтисодиёт дорилфунунига давлат гранти асосида ўқишга қабул қилинди. Кенжаси ўтган йили ижодкор ёшларнинг "Келажак овози" республика танловида ғолиб бўлди. У либослар бўйича дизайнер бўлмоқчи. Ўз ижодий лойиҳасига асосан Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтига

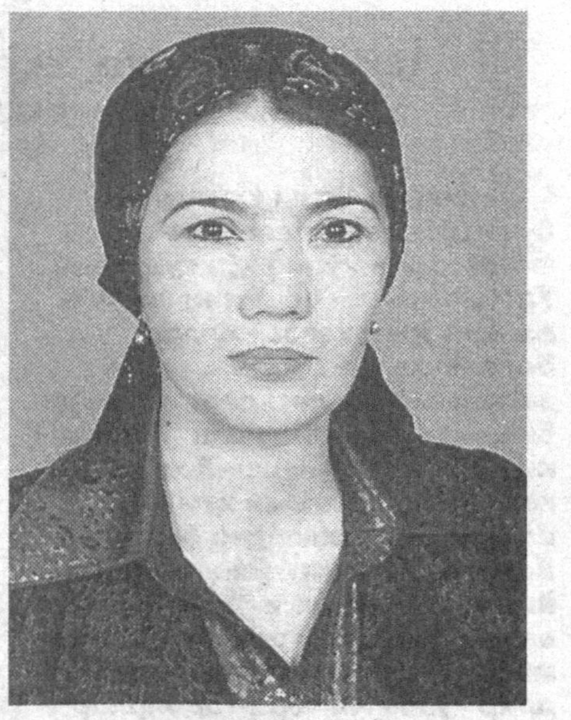

ўқишга қабул қилинди.

— Худога шукрлар қиламан. Ўйлаган ниятларимга етаяпман. Омадли тадбиркорман. Муҳими, мен ниҳоятда бахтли онаман. Ҳаётдаги тиргакларим — қизларимнинг бахти биллурдан бўлсин, деган ниятда фирмамни "Бахт биллур" деб атадим. Бўлажак дизайнер қизим учун Навоий шаҳрида тикувчилик корхонаси ташкил этиш режаларим бор. Ўқиш, ишлаш, изланишларимиз учун ҳукуматимиз томонидан шунчалик шарт-шароитлар яратилаётганидан кучимга-куч қўшилади. Насиб қилса, ёшларимизнинг ҳаёти бизникидан-да, нурли бўлади.

Ота дуосини олган аёл

— Менинг ҳаётдаги тиргагим — отам эди. У киши биз — беш қиз, тўрт ўғилни тарбиялаб, ўқитиб, ҳунарли бўлишимиз учун бор кучини аямади,— дея гап бошлади Гулнора опа.— Отам дурадгор уста бўлган. Шу билан бирга рўзғордаги барча юмушлар: жиҳозларни бутлашми, қайта тиклашми, ямашми, ҳаммаси у кишининг қўлидан келарди. Биз фарзандларига ҳам шундай ишларни ўргатишга ҳаракат қиларди.

Мен отамдан ўрганган айрим рўзғор ишларини аёл бўлишимга қарамай, ҳозир ҳам бажараман. Ўшанда биз Кармананинг бир ҳовли ғўр фарзандлари эдик. Йиллар ўтиб, ўзимиз ота-она бўлгач, фарзандлар тарбияси бошимизга тушганидан кейин англадикки, бир этак болани ёлғиз боши билан элга қўшган отам чинакамига жасорат кўрсатган экан.

Гулнора Жабборованинг мутахассислиги — инженер-технолог. У кўп йиллар ҳокимият тизимидаги ташкилотларда иқтисодчи бўлиб ишлади. 2003 йилдан буён Навоий вилоятининг маиший хизмат кўрсатиш нодавлат нотижорат жамоат бирлашмасини бошқаради. Мазкур жамоатчилик ташкилоти маиший хизмат кўрсатиш соҳаси вакиллари, мутахассис-у, раҳбарларнинг бошини қовуштириб, улар олдидаги муаммо ва камчиликларни биргаликда ҳал этишга ҳаракат қилади, фаолиятларини жамоатчилик асосида назорат қилади. Кундалик ҳаётимизда маиший хизматнинг ўрни беқиёс, албатта. Ҳозир вилоятнинг туман ва шаҳар марказларида қаёққа қараманг, бичиш-тикиш ательелари, суратга олиш, пардоз-андоз салонлари, сартарошхона, автомобилларга техник хизмат кўрсатиш шохобчалари, автотураргоҳлар, қишлоқ аҳли учун тегирмонлар ишлаб турибди. Аҳолига пишиқ-пухта, тезкор ва сифатли маиший хизмат кўрсатиш мақсадида хориждан энг замонавий технологиялар олиб келинмоқда.

— Қишлоқларимизда бу соҳанинг секин ривожланаётгани ҳаммага маълум. Буни яхши йўлга қўйиш, аввало, тадбиркорларнинг интилишларига боғлиқ деб ўйлайман,— дейди Г.Жабборова. — Қолаверса, аҳолига сифатли ва унумли маиший хизмат кўрсатиш учун биз ҳам ҳаракат қилаяпмиз. Вилоятимизнинг шаҳар ва қишлоқларидаги бир гуруҳ тадбиркор ва юридик шахсларга 3 миллиондан 15 миллион сўмгача имтиёзли кредитлар олишда кўмаклашдик. Тадбиркорларнинг қулай жойлар билан таъминланишига бош-қош бўлаяпмиз. Ёшларимиз учун миллий матолардан замонавий русумдаги либослар тикишни йўлга қўймоқдамиз. Ишларимиз юришаётган бўлса-да, лекин булардан ҳали кўнглим тўлмайди. Масалан, қўшни Бухоро вилоятида бу борада ишлар яхши. Вилоят жамоатчилик бирлашмасининг туманлардаги бўлимлари ташкил этилган. Улар ўз ҳудудларидаги тадбиркорларни ходим сифатида қабул қилади. Ходимлар бу ердан маош оладилар, уларнинг меҳнат стажлари қайд этилади. Шунингдек, жамоатчилик бирлашмасининг туман бўлимлари ўз тадбиркорларининг маиший хизмат кўрсатиш жойларини замонавий жиҳозлар билан таъминлашда, уларни реконструкция қилишда ёрдам берадилар. Қўшни ҳамкасбларимиз яратаётган шарт-шароитларга менинг ҳавасим келади. Бу ишларни уларга кимдир четдан келиб, тайёрлаб бермаган, албатта. Ҳамма ютуқларга ўзлари эришишган. Шуни ҳам эътиборга олиш лозимки, Бухоро — азалдан уста-ҳунармандлар шаҳри. Навоий эса кенжа вилоятлардан бири. Шу боис соҳамизни юқори даражага кўтариш ва яхши кўрсаткичларга эришиш учун ҳали бироз тер тўкишимизга тўғри келади. Яқин йиллар ичида вилоятимиз аҳли намунали, ривожланган маиший хизмат кўрсатиш сервисидан баҳраманд бўлишига астойдил ишонаман,— дейди Г.Жабборова.

Тиниб-тинчимас Гулнора опа кўзлаган манзили сари оғишмай қадам ташлайдиганлар тоифасидан. У ғайрат ва шижоат отини бироз қамчиласа, жонкуярлиги, тиришқоқлиги жиҳатидан отасидан қолишмайдиган бўлади. Чунки унинг яқин кўмакчилари — турмуш ўртоғи, фарзандлари бор.

Мамлакат НОРМУРОДОВА,
«Hurriyat» мухбири. ®

МОЛИЯ МУАССАСАЛАРИДА

BANK
XALQ BANKI

Тараққиёт учун ишончли ҳамкор

— Уй-жой қуриш учун қўшимча маблағ зурур бўлиб қолганди, — дея сўз бошлади ғиждувонлик Руслан Ширинов. — Яқинда ошна-оғайниларнинг маслаҳати билан Давлат-акциядорлик тижорат "Халқ банки"нинг туман бўлимига керакли ҳужжатларни топшириб, 15 йил муддатга 40 миллион сўмлик ипотека кредитини олдим. Худо хоҳласа, яқин орада янги уйга кўчиб ўтамиз.

Ҳа, "Ёшлар йили" деб номланган ўтган йилда кўплаб ёш оилалар худди Руслан каби имтиёзли кредитлар олиб, янги уй-жойларга кўчиб ўтишди. Бу борада "Халқ банки" Ғиждувон туман филиалининг ҳам ҳиссаси бор. Бундан ташқари, банк филиали томонидан пахта етиштирувчи 29 та фермер хўжалигига 320 миллион сўмга яқин, ишлаб чиқаришни ривожлантиришни режалаштирган тадбиркорларга эса 380 миллион сўмдан зиёд имтиёзли кредитлар ажратилгани қувонарли ҳол.

Аҳолига қулайликлар яратиш мақсадида "Вестерн Юнион" ва "Контакт" халқаро пул ўтказмалари жорий этилди. Филиалнинг 16 та шохобчасида аҳолидан электр энергияси ва табиий газ ҳақини қабул қилувчи бўлимлар фаолият кўрсатмоқда. Мазкур бўлимлар орқали ўтган йилда аҳолидан 520 миллион сўмга яқин коммунал тўловлар қабул қилинди.

Аҳоли қўлидаги бўш пул маблағларини жалб этиш мақсадида бир қатор янги омонат турлари ҳам жорий этилган. Жумладан, жорий йилнинг 1 январь ҳолатига биргина омонат қолдиғи 503 миллион 700 минг сўмдан иборат. Шундан муддатли ва жамғарилиб борувчи омонат турларидаги маблағ 357 миллион сўмдан кўпроқни ташкил этади. Омонат қолдиғининг йил бошига нисбатан 115.2 миллион сўмга етгани эса аҳолининг мазкур банк филиалига бўлган ишончининг тобора ортиб бораётганидан далолат беради.

— Бизда ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш, қишлоқда янги иш ўринларини барпо этишни ихтиёр этган тадбиркорлар талайгина, — дейди филиал бошқарувчиси Дилором Умарова. — Масалан, "Муҳаммад-Мирзо" хусусий фирмаси 3 йил муддатга 55 миллион сўм кредит олиб, айни пайтда 10 нафар нонвойни доимий иш билан банд этди.

Жорий йилда банк жамоаси мижозларга хизмат кўрсатиш савиясини бугунгидан ҳам ошириш ниятида меҳнат қилишмоқда.

Бир сўз билан айтганда, Давлат-акциядорлик тижорат "Халқ банки" Ғиждувон туман филиали ўз мижозларини молиявий қўллаб-қувватлаш билан юрт тараққиёти ва халқ фаровонлиги йўлида баракали хизмат қилаётир.

Шавкат НОСИРОВ,
"Hurriyat" мухбири. ®

Ўз саёҳатингизни «Ўзбекистон ҳаво йўллари» Миллий авиакомпанияси билан бирга режалаштиринг!

UZBEKISTAN airways

«Ўзбекистон ҳаво йўллари»
Миллий авиакомпанияси
20 февралдан 31 мартгача

ЛОНДОН, ПАРИЖ, ФРАНКФУРТ, РИМ, МИЛАН, ЖЕНЕВАга

қатновлар тарифини
17 фоизгача пасайтиради.

чегирма 17 %

Жадвал, жойларнинг мавжудлиги ва тарифлар тўғрисида маълумотлар - (998 71) 140 02 00.
www. uzairways. com

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» - хавфсизлик, мунтазамлик, қулайлик!

Очиқ акциядорлик тижорат банк «Пахтабанк» мижозлари диққатига!

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2005 йил 5 августдаги «Банклардаги депозит ҳисобварақлардан нақд пул тўловларини узлуксиз таъминлаш кафолатлари тўғрисида» ги қарорига мувофиқ мижозларнинг иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловларини, депозит ҳисобварақларидаги маблағларини, аҳоли омонатларини нақд пулда бериш вақтида банк филиаллари ва минибанклари ходимлари томонидан қонунбузарликларга йўл қўйилган тақдирда ОАТБ «Пахтабанк» тизимида мавжуд бўлган қуйидаги «Ишонч телефонлари» мизга хабар беришингизни сўраймиз!

Т/Р	ОАТБ «Пахтабанк»нинг Бош офиси, вилоят бошқармалари ҳамда туман филиаллари	«Ишонч телефонлари» рақамлари
№	1	2
	Бош офис	**(8.371)150-53-59 150-85-15**
1	**Қорақалпоғистон (8.361) 222-35-31**	
1	Амалиёт бўлими	780-00-64
2	Кегейли	412-12-90
3	Шуманай	346-22-51
4	Қўнғирот	312-34-84
5	Мўйноқ	322-12-91
6	Окманғит	425-54-36
7	Тахтакўпир	435-26-78
8	Тўрткўл	532-23-70
9	Хўжайли	554-17-15
10	Чимбой	444-00-08
11	Беруний	524-70-55
12	Қонликўл	332-11-34
13	Қораўзак	465-51-23
14	Бўстон	585-17-10
15	Тахиатош	572-26-14
16	Манғит	515-22-50
2	**Андижон (8.374)**	**224-39-48**
17	Амалиёт бўлими	224-31-20
18	Асака	233-13-77
19	Қорасув	795-21-43
20	Пахтаобод	711-11-61
21	Марҳамат	391-16-98
22	Шаҳрихон	342-10-54
23	Охунбобоев	755-24-97
24	Хўжаобод	741-12-64
25	Пойтуғ	312-30-80
26	Чинобод	322-10-87
27	Олтинкўл	354-63-91
28	Бўз	333-10-98
29	Оқолтин	761-15-32
30	Қўрғонтепа	723-17-00
31	Куйганёр	373-14-96
32	Булоқбоши	773-26-41
33	Балиқчи	323-22-06
3	**Бухоро (8.365)**	**223-02-90**
34	Амалиёт бўлими	770-02-89
35	Олот	342-15-00
36	Вобкент	332-14-66
37	Ғиждувон	572-17-93
38	Шофиркон	502-31-64
39	Қоракўл	565-12-66
40	Ромитан	552-10-31
41	Жондор	582-14-01
42	Гала-Осиё	542-54-45
43	Янгибозор	353-27-50
44	Қоровулбозор	364-13-88
4	**Жиззах (8.372)**	**226-33-42**
45	Учтепа	342-11-01
46	Арнасой	372-13-25
47	Зарбдор	492-27-34
48	Банк жараёнлари бўлими	226-33-40
49	Пахтакор	353-15-26
50	Ғаллаорол	492-11-37
51	Дўстлик	335-48-95
52	Мирзачўл	312-22-52
53	Зомин	392-10-57
54	Бахмал	412-16-74
55	Фориш	452-13-54
56	Зафаробод	472-22-55
5	**Қашқадарё (8.375)**	**771-05-47**
57	Амалиёт бўлими	771-15-80
58	Бешкент	771-17-27
59	Ғузор	(255) 21-153
60	Деҳқонобод	(261) 22-415
61	Қамаши	(253) 24-850
62	Косон	(259) 21-167
63	Шаҳрисабз	(252) 27-360
64	Чироқчи	(256) 21-650
65	Яккабоғ	(258) 24-560
66	Китоб	(254) 27-756
67	Муғлон	(264) 51-231
68	Янги Нишон	(251) 21-472
69	Батош	223-15-89
70	Янги Миришкор	(265) 21-434
71	Муборак	(267) 23-615
72	Помуғ	(262) 25-141
6	**Навоий (8.436)**	**770-35-39**
73	Амалиёт бўлими	770-35-41
74	Конимех	512-14-41
75	Кармана	532-37-00
76	Қизилтепа	555-38-08
77	Нурота	523-19-03
78	Кескентерак	770-35-66
79	Томдибулоқ	770-35-63
80	Янгиработ	770-35-70
7	**Наманган (8.369)**	**223-18-99**
81	Жумашуй	452-13-78
82	Косонсой	652-14-87
83	Ҳаққулобод	612-14-49
84	Поп	433-13-03
85	Тўрақўрғон	442-34-37
86	Уйчи	482-12-73
87	Учқўрғон	462-12-77
88	Чуст	423-26-34
89	Янгиқўрғон	632-11-31
90	Тошбулоқ	472-11-36
91	Чортоқ	412-46-71
92	Амалиёт бўлими	223-18-92
93	Давлатобод	232-13-04
8	**Самарқанд (8.366)**	**231-05-12**
94	Лоиш	492-51-37
95	Оқтош	432-19-31
96	Жомбой	475-22-81
97	Жума	465-10-70
98	Пайшанба	414-13-87
99	Амалиёт бўлими	210-02-30
100	Сиёб	231-06-74
101	Нуробод	633-17-67
102	Пайариқ	425-11-38
103	Зиёвуддин	403-10-65
104	Ургут	483-02-40
105	Гўзалкент	462-11-80
106	Иштихон	629-11-30
107	Қўшработ	646-12-97
108	Каттақўрғон	456-40-52
109	Челак	672-11-63
110	Гулобод	500-81-91
111	Булунғур	442-22-10
112	Тойлоқ	666-54-54
9	**Сурхондарё (8.376)**	**770-81-15**
113	Амалиёт бўлими	770-81-32
114	Бойсун	770-80-14
115	Денов	770-80-05
116	Жарқўрғон	770-80-04
117	Музробод	770-80-09
118	Шеробод	770-80-16
119	Шўрчи	770-80-15
120	Узун	770-80-06
121	Ангор	770-80-02
122	Янгийўл	770-80-18
123	Қумқўрғон	770-80-17
124	Учқизил	770-80-01
125	Қарлуқ	770-80-19
126	Сариосиё	770-80-07
127	Бандихон	770-80-03
10	**Сирдарё (8.367)**	**225-05-92**
128	Амалиёт бўлими	225-03-89
129	Пахтаобод	344-13-96
130	Сирдарё	357-13-91
131	Янгиер	372-37-51
132	Меҳнатобод	395-24-02
133	Боёвут	262-15-60
134	Ширин	364-33-93
135	Деҳқонобод	796-20-26
136	Сайхунобод	333-24-82
137	Сардоба	243-12-57
138	Наврўз	241-17-05
139	Фарҳод	225-18-75
11	**Тошкент (8.370)**	**244-32-95**
140	Амалиёт бўлими	150-54-05
141	Оққўрғон	150-54-24
142	Бўка	150-54-25
143	Зафаробод	150-54-28
144	Пскент	150-54-30
145	Дўстобод (Қуйи Чирчиқ)	150-54-33
146	Чиноз	150-54-37
147	Тўй-тепа	150-54-34
148	Янгибозор (Юқори Чирчиқ)	150-54-39
149	Паркент	150-54-40
150	Янгийўл	150-54-43
151	Гулбаҳор	150-54-43
152	Оҳангарон	150-54-51
12	**Фарғона (8.373)**	**224-28-61**
153	Қўқон	552-66-25
154	Марғилон	233-44-65
156	Қувасой	373-23-27
157	Бешариқ	612-15-80
158	Боғдод	479-15-03
159	Янгиқўрғон	529-12-63
160	Данғара	572-17-43
161	Ёзёвон	412-15-72
162	Қува	315-10-52
163	Олтиариқ	432-14-05
164	Риштон	452-35-59
165	Қорақушчи	425-12-37
166	Сўх	462-54-02
167	Тошлоқ	238-46-46
168	Яйпан	539-31-31
169	Учкўприк	515-12-97
170	Водил	352-14-02
171	Фурқат	549-18-46
172	Амалиёт бўлими	224-79-79
13	**Хоразм (8.362)**	**770-56-81**
173	Гурлан	365-12-71
174	Боғот	770-57-10
175	Ҳазорасп	332-19-41
176	Хонқа	770-57-14
177	Хива	770-57-17
178	Янгиариқ	358-61-94
179	Қўшкўпир	329-21-88
180	Шовот	770-57-27
181	Қоравул	352-10-76
182	Питнак	305-40-05
183	Янгибозор	770-57-32
14	**Тошкент шаҳри**	**(8.371)**
184	Чилонзор	277-13-08
185	Бектемир	295-02-27
186	**Бош офиснинг банк амалиётлари бошқармаси**	**150-53-68**

МЕРОС

Хароботийнинг уйғоқ сўзлари

Ўзбек халқи жаҳонга не-не забардаст алломаларни, шоиру фузалоларни етиштириб бермаган. Даврлар ўзгариб, айрим номлар тарих саҳифалари ичра яширинган бўлса, бошқалари мозий қирғин баротларида буткул унутилиб кетган. Лекин юрт тараққиётига улкан хизмати синган заҳматкаш инсонларнинг қилган ишлари, ижодий мероси халқ хотирасида абадий муҳрланиб, замонлар ўтиши билан яна қалқиб юзага чиқавераркан. Абдуқаййум Махсум Хайробод (Хароботий ҳазратлари — "Хайробод эшон") ҳам шундай улуғ зотлардан бири эди.

Мавлоно Хароботий XVII асрнинг иккинчи ярмида Тошкентда таваллуд топган машҳур файласуф шоир ва мутасаввуф олимдир. Унинг бизгача етиб келган "Куллиёт", "Маснавийи Хароботий" ва "Рисолаи фақриййа" асарларида шариатнинг фиқҳга оид масалалари, тасаввуфнинг асосий қоидалари, одоб-ахлоқ ҳамда ҳаётга нисбатан бўлган фалсафий муносабатлари маснавий усулида баён этилган ва комил инсонни тарбиялаш йўлида хизмат қилган. 1917 йилгача Марказий Осиёда Хароботийнинг қўлёзма ва босма асарлари кенг тарқалган бўлса-да, бироқ, ҳаёти ва мероси ҳақида ҳеч қандай мақола эълон қилинмаган. Тошкентда тошбосма усулда етти марта чоп этилган китобларда ҳам, қўлёзма ҳолидаги манбаларда ҳам шоир ҳаёти ва фаолияти ҳақида ҳеч қандай маълумот илова қилинмаган. Унинг таржимаи ҳоли ҳақида пойтахтимизнинг Чилонзор туманидаги Хайробод маҳалласида истиқомат қилаётган авлодлари баён қилган маълумотларга суяниб хулоса қилиш мумкин, холос.

Хароботий "Куллиёт"нинг муқоваси

Хароботий Тошкентдаги илм-маърифат ва диний камолот устуни бўлган Кўкалдош мадрасасида таҳсил олади. Мударрис мақомига эришгач, ўзи ҳам мадрасада халфаларга устозлик қилган. Бир неча йил фаолият юритгандан сўнг муборак фарзни адо этиш мақсадида ҳаж сафарига отланган. Макка ва Мадинани зиёрат этиб, ҳаж амалларини мукаммал адо этгач, Миср мамлакатига йўл олади. У ерда нафақат ўша даврнинг, балки ислом дунёсининг диний-маданий маскани дея эътироф этилувчи ал-Азҳар дорилфунунида диний ва дунёвий илмларни мукаммал эгаллаш мақсадида муттасил мутолаага берилади. Дорилфунуннинг комил толиби илмларидан бирига айланган Абдуқаййум Махсум ўз мақсадига эришганини англагач, 25 йилдан сўнг юртга қайтишга қарор қилади. Тошкентга қайтишида уларнинг оиласида янги чақалоқ дунёга келади. Туғилган фарзанд Сириянинг Шом шаҳрида таваллуд топгани учун унга Шомусофир деб исм қўйишади. Оғиздан-оғизга ўтиб келаётган ривоятларга кўра, Хайробод эшонни ҳозирги Чиноз атрофидаги қўрғонда Тошкент ҳокими кутиб олиб, унга ўзи хоҳлаган жойни макон қилиши мумкинлигини ҳурмат изҳори сифатида айтиб ўтади. Шунда Хароботий Макка-ю Мадинадан чўкмасдан келаётган оқ туя қаерда чўкса, ўша жойни танлашга аҳд этади. Туя юриб-юриб ҳозирги Хайробод маҳалласи ҳудудидаги тепалик ёнига чўкади. Хароботий шу ерни ўзига макон тутиб, такягоҳ қуради. Бир қанча муддат турли мадрасаларда толиби илмларга устозлик қилади. Кейин Қозон шаҳрига йўл олади. У ерда динни мустаҳкамлаш учун бош масжидда имом хатиб лавозимида хизмат қилиб, 10 йил мобайнида юксак обрў ва эътирофга мушарраф бўлади. Илм-маърифати, донишмандлиги билан донг таратиб, ўзи туғилиб ўсган юрти — Тошкентга қайтади. Солиҳ шогирди Саркорбойвачча бошчилигидаги элликдан зиёд оила ҳам устоз ёнида бўлмоқни шараф билиб, Тошкентга келади. Қозон шаҳридан ғишт ва бошқа бинокорлик материаллари келтирилиб, қозонлик усталар махсус чақиртирилади ва бу ерда ҳам Қозон шаҳридаги каби масжид, сағана ва бир неча хонали хонақоҳ қурилади.

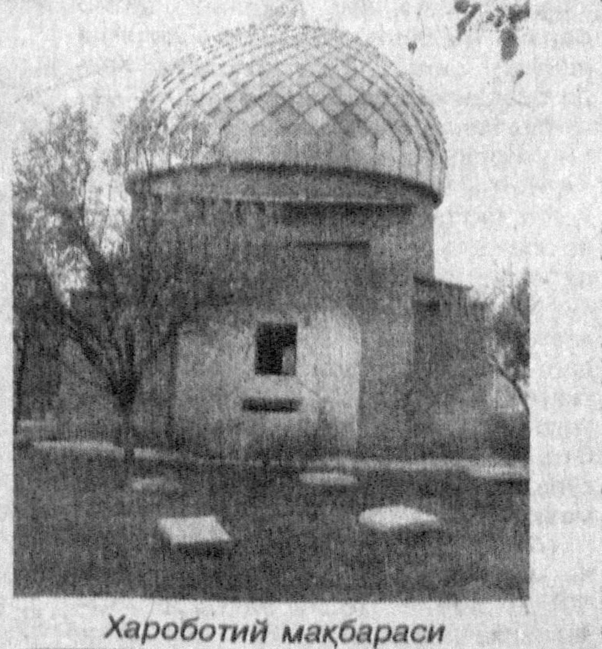

Хароботий мақбараси

Ўрни келганда бир гапни айтиш жоиз. Хароботий ижодини ўрганиш биздан анча аввал Хитойнинг Шинжон шаҳрида бошланган. 1980 йилда уйғур олими Азиз Собит томонидан бир қанча мақолалар эълон қилиниб, 1986 йилда эса "Маснавийи Хароботий"нинг қисқартирилган нусхаси китоб ҳолида нашр этилади. Бошқа уйғур олимларнинг мақолаларида эса Хароботий уйғур шоири сифатида талқин қилинган. 2003 йил 15 ноябрда уйғур олими Ҳурматжон Абдураҳмон Тошкентда "Уйғур шоири Хароботий ва унинг адабий мероси" мавзуида номзодлик диссертациясини ҳам ёқлайди. Олимнинг ёзишича, Хароботийнинг қабри Шинжонда бўлиб, унинг исми Муҳаммад ибн Абдуллоҳдир. Бироқ, Хароботий Тошкентда яшагани ва унинг қабри ҳозирги Қатортол кўчасида экани аниқ. Хароботий ўзининг "Маснавийи Хароботий"сида ҳам Шош шаҳрини тилга олади. Жумладан:

Ўзини билмаган илму кулдир,
эй қуёш,
Тутқойсиз хуш,
эй муллойи шош, —

деб, ўзини шошлик мулла деб атайди. Бу байтдан ҳам Хароботийнинг Тошкентда яшагани ва шу ерда нашъу намо топганини англаш қийин эмас. Бундан ташқари, Хароботий авлодларининг қўлида сақланаётган Хароботий масжидига қарашли вақф ҳужжатида ҳам Абдуқаййум Хароботий ва унинг фарзанди тилга олинади.

Яна бир баҳсли масала — Ҳурматжон Абдураҳмон шоирнинг ижодини ўрганар экан, унинг "Куллиёт" ҳамда "Маснавийи Хароботий"си аслида битта асар бўлиб, кейинчалик иккига бўлиниб кетганини таъкидлайди. Аслида эса у иккита мустақил асардир.

Ўзбекистонда Хароботий ижодига мурожаат қилиш 2005 йилдан бошланди. Маълумки, тасаввуфда суҳравардия, кубравия, қодирия, яссавия, чиштия, нақшбандия каби тариқатлар ва уларнинг кўплаб оқимлари бўлган. Хароботия ҳам тасаввуфдаги оқимлардан бири бўлиб, унинг йўли ва услуби ғоят оғирлигидан тарафдорлари кам бўлган. Харобот сўзининг таркибига келадиган бўлсак, хароб сўзи харобликни, от эса араб тилидаги кўплик шаклини билдиради. Демак, харобот атамаси харобалар маъносидадир. Истилоҳий маъноси эса "Бурҳони қотиъ" луғатида шаробхона ва бўзахона маъноларини ифодалайди. "Ғиёс ул-луғат"да ҳам майхонани билдиради, дейилган.

Аллоҳ ишқида маст бўлиб, Аллоҳдан ўзгани ўйламайдиган сўфийлар ўзларини хароботий деб билганлар. Абдуқаййум эшон хароботия оқимининг ашаддий тарғиботчиси бўлиб, Хароботий лақабини олса-да, вақт ўтиши билан унинг ҳаётида нақшбандия тариқати устунлик қилган. Аввалига у касб билан шуғулланмаслик, ободончиликка интилишдан воз кечишга чақирган бўлса, кейинчалик илмга интилиш, бирон касбнинг бошини тутиш, қариндошларга меҳрибонлик қилиш, олимларни ҳурматлаш, илмнинг фазилати, ҳозиқ табибнинг хислати, хайру эҳсоннинг фазилатини улуғлаш каби нақшбандия тариқати қоидалари унинг ижодида акс эта бошлайди. У "Рисолаи фақриййа"да хожагонлар тариқати ва нақшбандиянинг қоидаларидан ҳисобланган "Назар дар қадам", "Сафар дар ватан", "Хилват дар анжуман" каби тамойилларга амал қилишга чақиради.

Ёшликдан илмга, бадиий сўз нафосатига интилиб яшаган Абдуқаййум Махсум ўз замонасининг илм-маърифат тарқатувчи собит зиёли уламоларидан бири бўлиш баробарида қалам аҳли орасида ҳам, оддий халқ орасида ҳам сўз санъаткори сифатида бирдек ардоқланган. Хароботий ҳазратлари қаламидан яралган пурмаъно байтларнинг мазмунини теран мушоҳада қилган одам унинг ботиний моҳиятини, тараннум этган эзгу ғояларини ички туйғу билан илғаши мумкин. Хароботийнинг "Маснавийи Хароботий" китобини ўқир эканмиз, энди у тамоман мавлавия тариқати аъзосига айланиб қолганини кўрамиз. "Маснавийи Хароботий"да у Жалолиддин Румийнинг кўплаб байтларини ўзбек тилига таржима қилиб, ўзининг бу байтлардан олган таассуротларини ҳам шеърга солади. Натижада у халқ орасида "Мавлоно Румийнинг маънавий фарзанди" деган рутбага сазовор бўлади.

Хароботий асарларида ҳаётнинг кўплаб соҳаларига оид фикрларни кўриш мумкин. Жумладан, "Куллиёт"нинг "Солиҳ ва мунофиқ ҳақида" фаслида инсонларни солиҳ бўлишга чақирар экан, ваъдасида турмайдиган, бировларнинг омонатига хиёнат қиладиган кишилардан иложи борича қочишга даъват этади. "Нафсингни ўлдир, уни қатл қил", — деб инсонларга тўғри йўлни кўрсатади, нафсга "ҳийланинг устозидур" деб баҳо беради. Яна бир жойда нафсни одамлар устидан ягона ҳукмрон бўлишни истаган подшоҳга, қалбни эса қалъага ўхшатади. Хароботий илмсизликни ҳам қаттиқ қоралаб, жаллодга илм ўргатсанг, ҳар бир одамни дорга осади, деб ёзади. Маълумки, Мансур Ҳаллож "Анал-Ҳақ" деган сўзи учун илми яхши бўлмаган, сўзнинг маъносини тушунмаган калтафаҳм кишилар томонидан дорга осилган. Хароботий ёзади: "Эй биродар, огоҳ бўлгинки, ҳар нарсаики олами улвийдиндур, жонни тарбият қилур ва ул нима нарсаики олами суфлийдиндур, танни тарбият қилур. Шу сабабдан, жон афлокий (осмоний) ва жисм ҳокийдурки, ҳар қайсиси ўз аслини тарбият қилур. Эй биродар таннинг қувватига мағрур бўлма, ким таннинг қувватига мағрур бўлса, бу дунёдин ғурур билан кетар".

Олтин занглмаслиги қанчалик ҳақиқат бўлса, юқоридаги сўзлар ҳам вақтнинг бешафқат зарбаларига бардош бериб, ўз қадрини заррача йўқотмаслиги шунчалар рост. Бу уйғоқ сўзлар, сатрида дунё маҳзани яширин қайноқ байтлар асрлар каҳкашонида биз авлодларни такрор ва такрор яхши инсон бўлишга, Ватан, жамият равнақи йўлида фидокорлик билан меҳнат қилишга, ёр-у, биродарларимизга меҳр-муҳаббатли бўлишга даъват этиб тураверади.

Маҳмуд ҲАСАНИЙ,
тарих фанлари доктори.

МАДАНИЯТ

САНЪАТ

Куй-қўшиқ сеҳри

Ўзбекистон халқ артисти Шермат Ёрматовни болалигимдан "ойнаи жаҳон" орқали намойиш этилган "Қўшиғим, жон қўшиғим" кўрсатуви орқали яхши биламан. У кишининг янги ашулаларини дугоналарим билан биргаликда куйлаб катта бўлганмиз.

Очиғи, бу истеъдодли санъаткор билан дилдан суҳбатлашишни кўпдан бери ният қилиб юрардим. Шу мақсадда Тошкент давлат консерваториясига борганимда Шермат аканинг ўзи мени очиқ чеҳра билан қарши олди. Қарийб 40 йилдан бери "Булбулча" болалар ансамблига раҳбарлик қилиб келаётган Шермат Ёрматов мусиқага ихлоси баланд кўплаб фарзандларимизнинг санъат оламида ўз ўрнини топишида мустаҳкам кўприк бўлган инсонлардан, десак хато бўлмайди.

У киши Тошкент давлат консерваториясида ўқиб юрган кезларида, тўғрироғи, 1962 йилда мазкур илм даргоҳи қошида "Болалар хор дастаси"ни ташкил этганди. 1970 йилда Ўзбекистон давлат телерадио қўмитаси қошидаги болалар катта хори тузилди. Шермат Ёрматов шу ансамблнинг бадиий раҳбари этиб тайинланди. Бундай масъулиятли ишдан Шермат ака асло чўчимади. Болажонлар қўшиқчилиги йўлида тинмай изланди. Республика бўйлаб истеъдодларни қидира бошлади.

Дарҳақиқат, тинимсиз меҳнат, болалар психологиясини ўрганиш, улар овозидаги ўзига хосликларни илғаш ва ҳар бир ўғил ёки қизнинг имкониятига яраша қўшиқлар танлаш, ўргатиш ёш устоздан изланувчанликни, билмаганларни ўқиб-ўрганишни талаб этарди. Бу осон юмуш эмас, албатта. Шундай, синовларга бардош берган инсонга бахт, албатта, кулиб боқади. Шермат ака ҳам болаларни мусиқа ва куй-қўшиқ дунёсига етаклаб кам бўлмади.

— Москванинг Чайковский залида "Булбулча" ансамбли икки бўлимдан иборат катта концерт ижро этганда ҳаяжонли дамларимдан бири содир бўлганди, — дея хотирлайди Шермат ака. — Унда одамлар жуда кўп, ҳатто бўш ўриндиқлар қолмаганидан тик туриб томоша қилганлар ҳам бўлганди. Мухлислар "Булбулча" булбулларидан қўшиқларни такрор ва такрор айтишларини илтимос қилишарди.

"Булбулча", шунингдек, Туркияда ўтказилган Болалар ва ўсмирлар фестивалида ҳам қатнашди. Унда "Гран-при"ни Озарбойжондан келган болалар дастаси олади, деган фикр ҳам бўлган экан. Аммо ансамблимиз шундай тайёрланиб боргандики, 67 мамлакатдан келган меҳмонлар ва ҳайъат аъзоларини лол қолдиришди. Саҳнага чиқиб хоразмча қўшиқни рақси билан ижро этишганида бутун ўйингоҳ жунбушга келди. Ўзбекистонлик болажонларга "Nisan" халқаро болалар фестивалининг олий мукофоти насиб этди. Ўзбек фарзандлари шунча давлат ичида ўз Ватани, халқи ҳақида баралла куйлаб, қатнашчиларнинг олқишига сазовор бўлишди.

"Булбулча" она Ватан, меҳр-муҳаббат, тинчлик қўшиқларини ҳар доим куйлайди. Бундай қўшиқларни ижро этган болалардан ҳеч қачон ёмонлик чиқмайди. Бу гуруҳда тарбияланган фарзандларимиз Ватанга садоқатли, меҳнатсевар бўлиб камол топади.

"Булбулча"да тарбияланганлар орасида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар, "Ниҳол" мукофоти совриндорлари етишиб чиқаяпти.

Хусусан, Дилфуза Раҳимова, Илҳом Фармонов, Анвар Санаев, Севара Назархон сингари эл назарига тушган санъаткорлар фикримиз тасдиғидир. Шермат ака ҳозир ҳам ёшлардан ёрдамини аямайди. Қўлидан келганча ўз маслаҳатларини беради. "Булбулча"га 3 ёшда келган болажонларни 4 йил тарбиялагач, иқтидорига қараб Успенский номли республика махсус мусиқа мактабига, 4-синф ўқувчиси бўлса, Глиэр номидаги республика мусиқа академик лицейига, катта ёшдаги ўқувчиларни эса эстрада-цирк коллежи ёки бошқа мусиқа билим юртига олиб боради. Уларнинг бирон-бир касб эгаси бўлиб, халққа хизмат қилишини, яхши инсонлар бўлиб вояга етишишини истайди. Болажонлар ҳам Шермат акани жуда яхши кўришади.

Шермат аканинг фарзандларимизга мусиқадан таълим беришда хизмати катта. "Булбулча"нинг таълимини олган бола енгил-елпи, олди-қочди қўшиқларни куйламайди. Ватанни ардоқловчи, ҳар бир нарсанинг қадрига етувчи санъаткор бўлиб улғаяди.

Дилфуза МАҲМУДОВА

МУАММО

Машина юваётган аёл

Ҳамроҳларим билан тоғдан — дам олишдан қайтаётгандик. Ёмғир ёғиб ўтгани сабабли йўллар лой эди. Шаҳарга кираверишда қўлига латта ва челак тутган қизларни кўриб, ҳайдовчи машинасини тўхтатди-да, бизга юзланди: — Шу аҳволда шаҳарга кириб бориш ноқулай. Ярим соатда машинани ювдириб олай, — деб чуғурлашаётган қизлар билан савдолаша бошлади. Қанчага келишишди, билмадим, икки қиз йўл четидаги ариқчадан челакда сув олиб келишди ва латтани ҳўллаб, ишга киришиб кетишди. Машинанинг печкаси ўчирилгач, ўтирганларнинг эти жунжика бошлади. Мен эса пальтомга ўраниб олдим. Машина юваётган қизлар тез-тез ҳаракат қилар, сувнинг, ҳавонинг совуғи уларнинг қўлларини, юзларини кўкартириб юборган эди. Ахийри, чидолмадим, пастга тушдим-да, қизларнинг бирига:

— Дугонажон, сизга мос бошқа иш топилмадими? Ахир бўлажак онасиз-ку, — дедим. Менинг гапимдан энсаси қотган қиз: — Бошга тушганини кўз кўради, менинг ғамимни ёмай қўяқолинг, — деди бепарволарча.

... Машина йўлга чиққанда орқа ўриндиқда ўтирган кексароқ аёл сўзлай бошлади:

— Ёшлигимизда онамиз бўш қолдик дегунча ё кашта, ё дўппи тикишга ўргатарди. Ҳозир-чи? Қаранг, машина ювиш қизларнинг ишими? Бугун совуқ сувга қўлини тиқиб, касаллик орттирган қиз эртага соғлом болани дунёга келтиради, деб ким кафолат беради? Шу қизларга маҳалласида ёки ён-атрофида иш йўқ деб ўйлайсизми? Бор. Фақат қўли дарров пул кўришга ўрганган уларнинг. Соғликларини эса ўйлашмайди.

Унинг гапини ёнидаги аёл давом эттирди: — Давлатимиз ёшларнинг ҳунар ўрганишлари учун катта имкониятлар яратиб қўйган пайтда бундайларни кўриб ачиниб кетасан. Тўғри, машинани ҳам кимдир ювиши керак. Лекин бу қизларнинг ишимас-да. Қиз болада оналикнинг белгилари ўн ёшидан бошланади дейишади. Демак, қиз бола шу ёшдан ўзини авайлаб-асраши, соғлом турмушга тайёрлаши керак...

Ҳали бу воқеани унутолмай юрганимда яна бир ҳолатга дуч келдим. Биз ўтирган "Дамас" бензин қуйиш учун ёнилғи шохобчасига бурилди. Дарров икки қиз югуриб келишди. Бири пул санаб олди, бири машина бакига бензин қуя бошлади. Машинанинг ойнаси очиқ бўлгани учун бензиннинг ҳиди салонга ўтириб қолди. Орқароқда ўтирган аёл кетма-кет ўқчий бошлади. Ҳайдовчи эса: — Бензин қуяётган қизларга "жин" ҳам ургани йўқ, сизлар эса ҳидига чидай олмаяпсизлар-а? — деб кулди. Суҳбатга яна бир аёл қўшилди: — Бу қизлар ҳозирча ҳеч нарсани билишмайди, бу ишнинг азобини кейин тортишади. Аёлнинг нафақат кўнгли, балки танаси ҳам гулдай нозик. Шунинг учун бундай жойларда миллатимиз келажагини ўйлаб иш тутиш керак...

Бу гапни машина салонидагилар ҳам маъқуллади, лекин "хизматдаги" қизлар бу гаплардан бехабар эдилар. Юқоридаги воқеалардан шунчалик таъсирландимки, йўл-йўлакай шифохонага кириб, шифокорларнинг бу борадаги фикрлари билан ҳам қизиқдим.

Терапевт Холида Арслонова: — Қиз болами ё турмуш қурган аёлми биринчи галда совуқдан, ёмон ҳидлардан ва бемаза таомлардан ўзини сақлаши керак. Мана шу уч омил унинг она бўлишида боласининг соғлом ёки носоғломлигини белгилайди. Қадимда оналаримиз нимча, камзул кийиб, кўкракларини, томоқларини, шамол ва совуқдан бекитиб, бошларини эса рўмол ўраб эҳтиёт қилишган. Ёқимсиз ҳидларни йўлатмаслик учун эса чаккаларидан райҳон шохчаларини туширишмаган. Ахир, қиз бола ўзини жуда авайлаши зарур. Бўлажак она соғлом авлоднинг пойдеворини қўйиши учун ўзи соғлом бўлиши керак.

Ҳа, мустақиллик аёл қаддини тик қилди. Соғлом она, соғлом фарзанд тарбияси учун кўплаб қарор ва фармонлар эълон қилинди. Жойларда хотин-қизларнинг соғлигини мустаҳкамлаш баробарида уларнинг маънавий-маърифий онгини ошириш учун қатор ишлар қилинмоқда. Афсуски, мана шундай саъй-ҳаракатлардан бехабар қиз-жувонлар ҳаётида юқоридагидек ҳодисалар ҳам учраб турибди.

Яқинда раҳбар аёллардан бири билан суҳбатлашиб қолдим. Гап орасида унга юқоридаги воқеаларни айтиб бердим. У мулоҳазаларимни тинглагач, шундай деди:

— Ҳозир ҳунар ўрганаман деганга ҳамма имкониятлар мавжуд. Жойларда қанчадан-қанча ўқув курслари бор. Тикувчилик, сартарошлик ва ҳоказо. Сизга бир воқеани айтиб берай. Маҳаллаларимиздан бирида яшовчи оиладан мактуб олдик. Хатда биздан ёрдам сўралган экан. Совға-саломлар олиб, уйига бордик. Суриштирсак, оилада уч қиз бўлиб, биронтасининг ҳунари йўқ экан. Ҳатто биттаси сиз айтгандек, машина ювишга чиқиб, ўпкасини шамоллатибди. Касалхонада ҳам ётиб чиқибди. Қизларни ўқув курсларига жойлаштиришга ёрдам қилдик. Орадан 3 ой ўтиб, бири сартарош, бири тикувчи, бири эса торт пиширишни ўрганди. Ҳозир ҳаммаси ишлайди. Оилага келадиган даромад ҳам кўпайди. Энг кераклиси, ўзларига маъқул бўлган ишни топишди.

Мен бу гаплардан хурсанд бўлдим ва машина юваётган, бензин қуяётган ёки баъзи ҳолларда мардикорчиликка чиқаётган қизлар ҳам мана шундай яхши инсонларга дуч келишини астойдил истадим.

Наргиза АҲМЕДОВА,
Тошкент давлат маданият институти магистранти.

Нурафшон юлдузлар порлаган кеча, орзулар оҳангдай чорлаган кеча. Самони оқ булут, ерни оппоқ қор, оқ ҳарир либосдай қоплаган кеча. Хаёлим олисдан олисга учди. Баҳорни соғиниб кўнглим увишди.

Молимни тўйдириб юрган ўтлоғим, эрта-кеч ортидан чопган коптогим, хулласи болалик ўтган қишлоғим, ҳаммаси йиғилиб ёдимга тушди.

Тош уйлар бағрига сингган ёшлигим, кулгуси чиройли қаламқошлигим, чиндан ўжарлигим, бағритошлигим, юракка ўрнашиб қолган ғашлигим қалбимдан оҳиста қоғозга кўчди.

Эртага далани уйғотар кетмон, сув тутиб заминга энгашар осмон, камалак рангига бўялар ҳар ён. Зилол жилғаларда ўйнайди маржон. Кимгадир айтилмай қолган сўзларим, кўнглимда ғимирлаб бошлар ғалаён.

ДИЛНОМА

Сен сўнмас умидсан, Баҳор!

Бу кеча кўзимга келмайди уйқу, ўйлайман тоғларда юрган чўпонни, торини созлаган ҳофиз жўрамни, хаёлга берилган шоир акамни. Ҳаммаси баҳорни кутар интизор. Сен сўнмас умидсан, хуш келдинг, баҳор!

Аслида баҳор ҳақида бундан-да чиройлироқ сатрлар битмоқчи эдим. Аммо ҳар доимгидек ўз ҳиссиётларимга ўралашиб қолдим. Нима қилай? Қишнинг совуқ кунларидан сўнг, майсалар юзини оҳиста силайдиган шамоллар эсаётганда, кўпдан соғинтирган қуёш яна кўкдан кулиб қарай бошлаганда беихтиёр хаёлга берилиб, табиатнинг гўзаллигига қойил қолмасликнинг иложи борми!.. Қаҳратоннинг узун кечаларига андармон бўлиб, умримнинг олтинга менгзагулик фурсатларини ўтказиб юборганимни бир зум ўйлаб қоламан.

Нима бўлганда ҳам баҳор кўнглимга яқин. Чунки бу фаслда айёмлар бисёр. Мисол учун: **8 МАРТ!** Йўлим тушиб, кўргали борсам, мени тинмай алқайдиган, қишлоқдан, ота-онамдан узоқда қийналиб бўлса-да катта шаҳарда шоирлик қилиб, халққа хизмат қилаётганимни бошқаларга мақтайдиган, мени ҳам бу гапларга ишонтирадиган момомни эслатади бу байрам. Яна кунаро телефон қилиб, ҳар сафар тергайдиган, яхшироқ овқатланишим, қалинроқ кийинишимни қайта-қайта тайинлайдиган онамни, шаҳарга қайтаётганимда қўлимга зил-замбил тугунлар тутқазадиган амма ва холаларимни эслашга мажбур қилади у. Биламан, улар мени ҳар доим эслайдилар. Мен эса уларни фақат байрамда, шунда ҳам ўзимни кўрсатиб қўйиш учунгина эслайман.

Наврўз. Чор атрофни гулларга буркаган, одамларни, ҳатто тун билан кунни ҳам дўстлаштирган сеҳрли айёмдир бу. Наврўзни мен Қақнусга ўхшатгим келади. Ҳеч қачон ўлмайди. Одамлар қалбини шодликка чулғаб қайта-қайта келаверади.

Тўғриси, ёзишни бошлашдан олдин жуда кўп нарсаларни ўйлагандим. Қанийди, ўйлаганларимнинг ҳаммасини қоғозга тушира олсам, ширин сўзларни сизга кўпроқ улашсам эди...

Ҳа, топдим. Баҳор ёшликка ўхшайди. Иккаласи ҳам жуда гўзал. Ҳар иккиси ҳам келажакка умид уйғотади. Икковининг ҳам ўзига хос хислати, ўзгарувчан табиати бор. Уларнинг ҳаракатларини баъзан хатоликка менгзайдилар. Ҳар бир ҳаракати кишиларни сергакликка чорлайди. Ёшлик ҳам баъзан баҳорги ёмғирлар дарёлар ўзанини ўзгартириб юборгани мисол, шижоатини намоён қилмоқ истаса, уни койийдилар. Бироз шошқалоқ, тамойилларни очиқчасига тан олмаслик иккаласига ҳам бирдек тегишли. Лекин ҳамма уларни чин дилдан яхши кўради ва иккисидан кўп нарсаларни умид қилади.

Элбек ЖУМАНОВ

РАССОМ ХАНДАСИ

— *Фарзанд муборак, ойижониси...*

КУНЛАРДАН БИР КУН

Ошиқ Эркиннинг ҲАЗИЛИ

Талабалигимизда курсдош дўстим шоир Эркин Мадраҳимов (Ошиқ Эркин) билан Тошкентнинг Себзор маҳалласида ижарада турардик. Бир куни ижара уйимизга уч-тўртта ҳамкурс дўстларимиз келишганди. Кечқурун ҳаммамиз овқатланиб ўтирардик. Бир маҳал стол остидан оёқларимга, тиззамга юмшоқ нарса тегиб-тегиб кета бошлади. Чўчиб тушдим, қўлимдаги қошиқ ҳам стол устига "сакради". Аввалига нимадир бўлаяпти, дейишга уялдим. Кейин қарасам, ёнимдагилар бир-бирларига сирли қараб, пиқ-пиқ кулишаяпти.

— Сенга нима бўлди, Ғойибжон? — деди Эркин атрофдагиларга айёрона кўз қисиб.

Ўша заҳоти унинг яна бир шумликни ўйлаганини фаҳмлаб, бошимни эгдим-да стол тагига қарадим. Қарадим-у, ўзим ҳам беихтиёр қаҳ-қаҳ отиб кулиб юбордим. Вой, шум дўстим тушмагур-ей, стол тагига сичқонни ип билан боғлаб, уни оёқлари ёрдамида мен томонга йўналтириб турган экан.

Ғойиб ЁҚУБОВ

СПОРТ

БИН ҲАММАМНИНГ ТОШКЕНТГА ТАШРИФИ

Кеча Осиё футбол Конфедерацияси президенти Муҳаммад Бин Ҳаммам Марказий Осиё давлатлари бўйлаб ўтказаётган сафари доирасида Тошкентга келди. Ўн тўрт кишидан иборат ОФК делегациясига раҳбарлик қилаётган Бин Ҳаммамнинг ташрифидан мақсад республикамизда футболни ривожлантириш бўйича амалга оширилаётган ишлар билан яқиндан танишиш, шунингдек, миллий федерациямиз раҳбарияти билан муносабатларни янада мустаҳкамлаш ва улар билан айрим лойиҳалар бўйича музокаралар олиб боришдан иборат.

Ташриф давомида Бин Ҳаммам Ўзбекистон Футбол федерацияси президенти Мираброр Усмонов, федерациянинг биринчи вице-президенти Бахтиёр Раҳимов, бош котиб Сардор Раҳматуллаевлар билан учрашди.

Бин Ҳаммам ва унга ҳамроҳлик қилишган ОФКнинг яна икки вице-президенти Верон Манилал Фернандо (Шри-Ланка) ва Юсуф ал-Серкал (БАА) дастлаб "Чиғатой"даги терма жамоаларни тайёрлаш марказига ташриф буюриб, у ердаги спорт мажмуаси, яратилган шарт-шароитлар, амалга оширилиши режалаштирилган янги лойиҳалар билан яқиндан танишди.

Шундан сўнг, меҳмонлар марказий "Пахтакор" стадионига бориб, уни кўздан кечиришди. Учрашув доирасида пойтахтда барпо этилаётган "Бунёдкор" спорт комплекси лойиҳасининг тақдимот маросими бўлиб ўтди.

МАШҲУР ФУТБОЛЧИНИНГ ҚИЛИҒИ

Англиянинг "Челси" футбол жамоаси ҳимоячиси Эшли Коул тунги клуб полицияси ходимини ҳақорат қилганликда айбланиб, ўтган ҳафтанинг чоршанбадан пайшанбага ўтар кечаси Лондонда ҳибсга олинди.

— Ҳозирча улар устидан полицияга шикоят қилмаган бўлсам-да, папарация (махфий равишда суратга олиш)дан жуда нафратланаман. Қолаверса, улар мени тинчлантиришга уринмоқда. Мен барибир уларнинг маслаҳатларига қулоқ тутмайман, — дейди Эшли Коул "Челси" футбол клубининг расмий сайтига берган интервьюсида. — Менинг ёмон сўзларим тартибни сақлаш ходимларига эмас, папарация билан шуғулланувчиларга қаратилган эди. Ҳеч қачон полиция офицерига ҳурматсизлик қилмаганман. Ўша куни дўстларим билан озгина спиртли ичимлик ичгандик. Аммо меъёридан ортиқча ҳолатда эмасдим. Шундай бўлса-да, мен ўзимни айбдор, деб ҳис қиламан. Бу воқеа келажакда менга ва "Челси" клубига қандай таъсир кўрсатишини эса билмайман.

АҚШ ЧОРАК ФИНАЛДА

Жаҳоннинг олтинчи рақамли теннисчиси америкалик Энди Роддик ўз жамоасини Дэвис кубоги — 2009 мусобақасининг чорак финал баҳсларига олиб чиқди.

Якшанба куни АҚШ ва Швейцария жамоалари ўртасидаги 1/8 финал учрашувларининг тўртинчи ўйинида йигирма олти ёшли Энди Роддик АТР рейтингида ўн олтинчи ўринда турган Станислас Вавринко билан баҳс олиб борди. Мазкур беллашувда кутилганидек, ҳеч қандай қийинчиликларсиз Энди Роддик уч партияда 6:4, 6:4, 6:2 ҳисобида зафар қучди.

Шундай қилиб, АҚШ терма жамоаси вакиллари Жаҳон гуруҳлари — 2009 мусобақасининг ярим финал учрашувларига чиқиш учун хорватияликларга қарши кортга тушади.

КЛИЧКО ВАЛУЕВГА ҚАРШИ

Ўта оғир вазнда WBC йўналишининг чемпиони Виталий Кличкодан WBC ташкилоти россиялик чарм қўлқоп устаси Олег Маскаев билан учрашув ўтказишни талаб қилаётганига қарамасдан у WBA камари соҳиби Николай Валуевга қарши рингга чиқмоқчилигини маълум қилди.

— Олег Маскаев билан муштлашиш мен учун қизиқарли эмас, — деди украиналик боксчи "Setanta Sports"га берган интервьюсида. — Бундан ташқари, мазкур жанг бокс мухлисларига ҳам ёқмайди. Бир нарсани тушунишимиз керак, бокс бу — бизнес. Қолаверса, ҳозир Николай Валуевда бўлган WBA камари ака-ука Кличколар эгалик қилмаётган ягона чемпионлик камари ҳисобланади. Ўйлайманки, мен Николай Валуев билан жорий йилда учрашаман ва бор имкониятимни ишга солиб, ўта оғир вазннинг барча камарларини қўлга киритаман.

Азим РЎЗИЕВ тайёрлади.

"Олтин мерос" Халқаро хайрия жамғармаси жамоаси жамғарма раиси Амиркул Каримовга падари бузруквори
РАЙИМКУЛ отанинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

HURRIYAT
MUSTAQIL GAZETA

Муассис: Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси

Газета Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва ахборот агентлигида 034-рақам билан рўйхатга олинган. Бичими — А-2. ISSN 2010-7528

Индекс: якка обуначилар ва ташкилотлар учун — 233

Бош муҳаррир: Абдурасул ЖУМАҚУЛ

Таҳрир ҳайъати: Хуршид ДЎСТМУҲАММАД, Азамат ЗИЁ, Наим КАРИМОВ, Тўлан НИЗОМ, Абдуқаҳҳор ИБРОҲИМОВ, Ҳосил КАРИМОВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Шерзод ҒУЛОМОВ

Таҳририятга юборилган хат ва мақолаларга ёзма жавоб қайтарилади.

Таҳририят манзили: Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: 236-53-31, 236-56-38, 236-53-38, 236-75-15, 233-67-51
Реклама ва маркетинг бўлими: 236-55-13 Тел-факс: 233-36-02.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Қорақалпоғистон Республикаси — 8-361-505-19-11
Бухоро — 8-365-592-85-02
Самарқанд — 8-366-233-62-12
Сирдарё — 8-367-374-81-53
Сурхондарё — 8-376-370-12-01
Қашқадарё — 8-375-221-78-50
Тошкент — 8-370-383-97-53
Фарғона — 8-373-225-80-58
Хоразм — 8-362-226-73-68

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Манзил: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи: Азим РЎЗИЕВ

Топшириш вақти — 21.00
Топширилди — 23.10

® — тижорат белгиси.

Адади: 16300 Буюртма — Г-254 1 345678